

บทที่ 1

บทนำ

...คงจะไม่เป็นการผิดแต่อย่างใดที่ข้าพเจ้าจะพูดว่าเด็กเป็นผู้ที่ได้รับช่วงทุกสิ่งทุกอย่างต่อจากผู้ใหญ่ รวมทั้งการรับผิดชอบในการชำระรักษาความผาสุกสงบของประชากรโลก ดังนั้นเด็กทุกคนจึงสมควรและจำเป็นที่จะต้องได้รับการอบรมเลี้ยงดูอย่างถูกต้องเหมาะสม ให้มีความสามารถสร้างสรรค์ประโยชน์ต่างๆ พร้อมทั้งฝึกหัดขัดเกลาความคิดจิตใจให้ประณีต ให้มีศรัทธามั่นคง...

(กระแสพระราชดำรัส พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช พระราชทานเนื่องในโอกาสปีเด็กสากล วันที่ 1 มกราคม 2522, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2524)

การศึกษานั้นมีความสำคัญไม่ว่าจะเป็นการศึกษาในระดับใดก็ตามเพราะการศึกษาทุกระดับจะมีความเชื่อมโยงซึ่งกันและกัน ดังนั้นการปลูกฝังให้ทุกคนตระหนักและให้ความสำคัญในการศึกษานั้นควรเริ่มตั้งแต่ในวัยเด็ก เพราะเด็กเป็นทรัพยากรสำคัญของชาติที่ควรได้รับการอบรมเลี้ยงดูและเรียนรู้อย่างถูกต้อง เพื่อให้เด็กเหล่านั้นเติบโตเป็นบุคคลที่มีคุณภาพและเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติต่อไป ซึ่งหน้าที่ที่สำคัญนี้ควรเป็นความรับผิดชอบร่วมกันระหว่างสถาบันครอบครัว สถาบันศาสนา และโรงเรียน แต่เนื่องจากในปัจจุบันนี้สภาพเศรษฐกิจและสังคมมีการเปลี่ยนแปลงเป็นอย่างมาก พ่อแม่มีหน้าที่หลักในการหาเลี้ยงชีพจึงมอบหน้าที่ในการเลี้ยงดูบุตรให้เป็นของโรงเรียนในการอบรมขัดเกลานิสัยและถ่ายทอดวิชาความรู้ให้แก่เด็ก โรงเรียนอนุบาลจึงเป็นสถานที่ที่มีความสำคัญอย่างมากเพราะเด็กจะใช้เวลาอยู่ที่โรงเรียนมากกว่าบ้าน ดังนั้นครูจึงมีหน้าที่ในการปลูกฝังสิ่งที่ดีงามให้แก่เด็กเพื่อสร้างสมาชิกใหม่ที่มีคุณภาพให้กับสังคมต่อไป

การจัดการศึกษาระดับอนุบาล เป็นการบริการทางการศึกษาขั้นต้น ซึ่งรัฐได้ตระหนักถึงความสำคัญของการจัดการศึกษาระดับอนุบาลให้ทั่วถึง จึงได้เร่งขยายและให้บริการการศึกษาทั้งในเมืองและชนบท โรงเรียนเอกชนจึงมีบทบาทสำคัญในการจัดการศึกษาของชาติ เพราะช่วยแบ่งเบาภาระของรัฐบาลในการจัดการศึกษา การจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนได้ดำเนินการตามพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชนพ.ศ. 2525 โดยมีสำนักบริหารงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ซึ่งเป็นหน่วยงานภายใต้การควบคุมดูแลของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการมีหน้าที่รับผิดชอบควบคุม ส่งเสริม และสนับสนุนการดำเนินงานของโรงเรียนเอกชน เพื่อให้บรรลุแนวนโยบายดังกล่าว สำนักงานบริหารงาน

คณะกรรมการการศึกษาเอกชนจึงได้กำหนดทิศทางการดำเนินงาน ของโรงเรียนเอกชนโดยมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนเอกชนทุกระดับทุกประเภทให้โรงเรียนพัฒนาตนเองและประเมินตนเองอย่างสม่ำเสมอ ตลอดจนส่งเสริมให้โรงเรียนสามารถดำรงกิจการอยู่ได้ด้วยพึ่งตนเองให้ได้มากที่สุด (สำนักบริหารงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน, 2549)

ความสำคัญของปัญหา

เด็กเป็นทรัพยากรที่มีค่า เป็นความหวังของครอบครัว เป็นผู้สืบทอดมรดกทางวัฒนธรรม เป็นมนุษยชาติที่มีความสำคัญต่อโลกและเป็นพลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ อนาคตของชาติจึงขึ้นอยู่กับคุณภาพของเด็ก เด็กที่มีความสมบูรณ์ ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ มีพัฒนาการในทุกๆด้านที่เหมาะสมกับวัยจะเป็นผู้ที่อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขและเป็นประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติ (เยาวยา, 2542: 12) โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาเด็กปฐมวัยซึ่งเป็นอนาคตของชาติ เพราะเด็กในวัย 3 ถึง 6 ปีเป็นช่วงวัยที่เด็กมีพัฒนาการอย่างรวดเร็วในทุกๆด้าน การจัดการศึกษาในระดับนี้ถือเป็นการปูพื้นฐานชีวิตให้แก่เด็ก เพื่อให้เด็กได้รับการเสริมสร้างพัฒนาการทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ บุคลิกภาพ และสังคม เพื่อเตรียมความพร้อมก่อนเข้าเรียนในระดับประถมศึกษา และเป็นจุดเริ่มต้นของการศึกษาในระดับต่อไป ในปัจจุบันทุกฝ่ายได้ให้ความสำคัญของการศึกษาในระดับนี้เป็นอย่างมาก

สำหรับหน่วยงานที่จัดการศึกษาในระดับนี้มากที่สุด คือ สำนักบริหารงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ซึ่งกำกับดูแลโรงเรียนอนุบาลเอกชนและโรงเรียนเอกชนที่เปิดสอนในระดับอนุบาล ปัจจุบันนี้โรงเรียนเอกชนระดับอนุบาล มีแนวคิดในการจัดการศึกษาเป็นสองแนว คือ แนวที่หนึ่ง มีความเห็นว่าการสอนในโรงเรียนก่อนประถมศึกษาไม่ควรสอนวิชาเรียน โดยเฉพาะวิชาคณิตศาสตร์ แต่ควรจะเน้นการเตรียมความพร้อมก่อนเข้ารับการศึกษาในระดับประถมศึกษาของเด็ก เพื่อให้มีพัฒนาการทางร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญามากกว่า (ฉันทนา, 2537) เป็นแนวคิดที่สอดคล้องกับหลักวิชาการและตรงกับนโยบายด้านการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ตามแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 9 พ.ศ. 2545-2549 ส่วนอีกแนวหนึ่ง เห็นว่าควรสอนทั้งวิชาการและเตรียมความพร้อม เนื่องจากผู้ปกครองเห็นความจำเป็นที่จะให้บุตรหลานของตนไปสอบแข่งขันเข้าศึกษาต่อในระดับประถมศึกษาที่ตนประสงค์ ดังนั้นผู้ปกครองจึงเลือกโรงเรียนให้กับบุตรหลานของตนโดยคำนึงถึงความต้องการของตนเองเป็นหลัก โดยพิจารณาตามสภาพเศรษฐกิจ เจตคติ ค่านิยม วิธีการสอนหรือแนวทางการบริหารงานของโรงเรียนอนุบาลแต่ละแห่ง และความคาดหวังของตนเองมาเป็นปัจจัยช่วยในการตัดสินใจ จากสภาพการณ์ดังกล่าวทำให้โรงเรียน

อนุบาลเอกชนหันมาพัฒนาปรับปรุงและหาจุดเด่นของโรงเรียนของตนเพื่อให้โรงเรียนเป็นทางเลือกหนึ่งของผู้ปกครองในการตัดสินใจที่จะส่งบุตรหลานของตนเข้าศึกษา

ดังนั้นผู้วิจัยจึงให้ความสนใจเป็นอย่างมากต่อปัจจัยในการเลือกโรงเรียนอนุบาลเอกชนของผู้ปกครองในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เนื่องจากการเจริญเติบโตของจังหวัดพระนครศรีอยุธยาเป็นไปอย่างรวดเร็วทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม มีโรงงานอุตสาหกรรมเกิดขึ้นมากมายและมีผู้คนที่ย้ายถิ่นฐานเข้ามาอาศัยในพื้นที่เป็นจำนวนมาก ปัจจุบันโรงเรียนอนุบาลเอกชนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยามีจำนวนมากถึง 15 โรงเรียน ประกอบด้วยโรงเรียนที่เปิดสอนระดับอนุบาลระดับเดียว 3 โรงเรียน เปิดสอนระดับอนุบาลถึงประถมศึกษา 7 โรงเรียน และโรงเรียนที่เปิดสอนระดับอนุบาลถึงมัธยมศึกษา 5 โรงเรียน จากจำนวนโรงเรียนที่เปิดสอนในระดับอนุบาลมีมากดังกล่าว ส่งผลให้เกิดการแข่งขันกันค่อนข้างสูง ดังนั้นหากโรงเรียนอนุบาลเอกชนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยามีข้อมูลที่ได้จากการศึกษาในครั้งนี้ก็จะส่งผลดีต่อการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนของตนและคุณภาพของเด็กที่จะเป็นอนาคตของชาติต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาเหตุผลที่ใช้ในการตัดสินใจเลือกโรงเรียนอนุบาลเอกชนของผู้ปกครองในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้จะทำให้ผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษาของโรงเรียนได้ทราบข้อมูลเพื่อนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเอกชนใน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ขอบเขตงานวิจัย

ประชากรที่ใช้ในงานวิจัย

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้ปกครองของนักเรียนชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 1 ภาคปลาย ปีการศึกษา 2549 ของโรงเรียนอนุบาลเอกชนในเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือผู้ปกครองของนักเรียนชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 1 ภาคปลาย ปีการศึกษา 2549 ของโรงเรียนอนุบาลเอกชนในเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 286 คน โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย เลือกโรงเรียนจาก 15 โรงเรียน เหลือเพียง 6 โรงเรียน

นิยามศัพท์เฉพาะ

เหตุผลในการตัดสินใจเลือกโรงเรียน หมายถึง สิ่งที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการเลือกโรงเรียน โดยครอบคลุมงานด้านวิชาการของโรงเรียน บทบาทหน้าที่ของครู อาคารสถานที่ และการจัดสภาพแวดล้อม ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและโรงเรียนกับผู้ปกครอง การอำนวยความสะดวกและการให้บริการ ค่าธรรมเนียมการเรียนและค่าธรรมเนียมอื่นๆ

การตัดสินใจ หมายถึง การที่ผู้ปกครองเลือกโรงเรียนอนุบาลเอกชนให้แก่บุตรหลานเข้าศึกษาในโรงเรียน

โรงเรียนอนุบาลเอกชน หมายถึง การดำเนินกิจการการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลที่อยู่ในการควบคุมของสำนักบริหารงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการในด้านการเรียนการสอน บุคลากรภายในโรงเรียน อาคารสถานที่ อุปกรณ์และสื่อ รวมทั้งความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองตามระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการกำหนดตามมาตรฐานของโรงเรียนเอกชน

ผู้ปกครอง หมายถึง ผู้ที่ทำหน้าที่เลี้ยงดู อุปการะ และอบรมสั่งสอนแก่เด็กอย่างใกล้ชิดที่บ้าน ซึ่งผู้ปกครองอาจเป็นบิดา มารดา ญาติ หรือผู้ที่บิดามารดาไว้วางใจ และฝากบุตร ธิคามาอยู่ด้วย และมีอำนาจในการตัดสินใจเกี่ยวกับการศึกษาของเด็ก

บทที่ 2

การตรวจเอกสาร

การวิจัยเรื่อง เหตุผลในการตัดสินใจเลือกโรงเรียนอนุบาลเอกชนของผู้ปกครองใน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผู้วิจัยศึกษาค้นคว้าในหัวข้อต่างๆ ดังนี้

1. ความสำคัญของการจัดการศึกษาให้แก่เด็กปฐมวัย
2. หลักการและจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาในระดับอนุบาล
3. ความเป็นมาของโรงเรียนอนุบาลเอกชน
4. เหตุผลที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครอง
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความสำคัญของการจัดการศึกษาให้แก่เด็กปฐมวัย

การศึกษาเป็นกุญแจสำคัญที่จะทำให้คนประสบความสำเร็จ ดำรงชีวิตอย่างมีความสุข สามารถที่จะปรับตัวเข้ากับสภาพสังคมของโลกในยุคข้อมูลข่าวสาร (สมศักดิ์, 2542: 1) ดังนั้นการปลูกฝังสิ่งที่ดีงามนั้นควรเริ่มตั้งแต่แรกเกิดเป็นต้นไป โดยเฉพาะเด็กวัยแรกเกิดจนถึงอายุ 6 ปีนั้นเป็นช่วงของการเจริญเติบโตของพัฒนาการในด้านต่างๆอย่างเต็มที่ ดังนั้นจึงควรมีการวางรากฐานที่ดีเพื่อให้เด็กเหล่านี้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพต่อไป

เด็กอายุในช่วง 3-6 ปีถือเป็นระยะแรกของการเริ่มเข้าสู่ระบบโรงเรียนเพื่อเตรียมความพร้อมในด้านต่างๆก่อนที่จะต้องเข้าสู่ระบบการศึกษาอย่างแท้จริงในระดับประถมศึกษา เด็กในวัยนี้เป็นวัยที่สามารถเรียนรู้ได้มากที่สุด ฉะนั้นความสำคัญในการพัฒนาเด็กในวัยนี้จึงควรอยู่ที่ทำให้การศึกษา โดยเน้นถึงการสร้างพัฒนาการของเด็กให้เป็นไปอย่างสร้างสรรค์ เน้นการจัดการศึกษาแบบให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและเชื่อว่าหากเด็กได้รับการดูแล อบรมเลี้ยงดูที่เหมาะสม และได้รับการศึกษาโดยพัฒนา ศักยภาพจากประสบการณ์จริงอย่างเต็มที่ตามวัยแล้ว จะเป็นการเตรียมความพร้อมในการเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีประสิทธิภาพและเป็นกำลังสำคัญต่อการพัฒนาประเทศชาติต่อไปในอนาคต (จุฬารัตน์, 2546ก: 12-13)

การเตรียมความพร้อมของเด็กขึ้นอยู่กับครูเป็นสำคัญ ดังนั้นครูจึงควรให้ความสนใจและควรเรียนรู้เด็กเป็นรายบุคคล เพราะเด็กแต่ละคนมีความแตกต่างกันมาก ครูต้องสามารถพัฒนาเด็กได้ตามศักยภาพของแต่ละคน การสอนเด็กโดยเน้นเนื้อหาสาระของความรู้เป็นสิ่งไม่จำเป็นอีกต่อไป โดยเฉพาะในสังคมปัจจุบันที่มีทั้งหนังสือและเทคโนโลยีสารสนเทศที่เด็กสามารถสืบค้นเพื่อการเรียนรู้ได้ง่ายและสะดวก แต่วิธีที่ดีคือครูควรทำให้เด็กมีทักษะในการเรียนรู้ ปลุกฝังให้เด็กมีนิสัยรักการอ่าน รักการเขียน ชอบค้นคว้า อยากรู้และช่างสังเกตให้สอดคล้องกับวัยของเด็ก โดยเฉพาะเด็กระดับอนุบาล เป็นวัยที่สร้างสรรค์มากที่สุด และความสำคัญอยู่ที่การสอนโดยเน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและพัฒนาเป็นรายบุคคล (อารี, 2540: 13-15)

การจัดประสบการณ์ให้กับเด็กอนุบาลเป็นรากฐานอันจำเป็นและสำคัญยิ่งในการพัฒนาบุคคล และสังคม เพราะกระบวนการเรียนรู้ของเด็กวัยนี้เป็นพื้นฐานทางการศึกษาในระดับที่สูงขึ้น และส่งผลต่อการปรับตัวในสังคมของเด็กในอนาคต เพื่อจัดความไม่เสมอภาคในฐานะของบุคคลและเพื่อสร้างความเป็นธรรมให้แก่เด็กทุกคน ไม่ว่าจะอยู่ถิ่นฐานใด ไม่ว่าเชื้อชาติ ศาสนาและมีฐานะในระดับใดในสังคม ควรถือเป็นนโยบายที่จะส่งเสริมให้มีการดำเนินการจัดประสบการณ์และการศึกษาแก่เด็กวัยอนุบาลอย่างกว้างขวางและริบคว่น ทั้งกำหนดเป้าหมายไว้อย่างชัดเจน โดยไม่ถือว่าการศึกษาของเด็กวัยนี้ว่าเป็นเพียงการแก้ปัญหาสังคมเรื่องใดเรื่องหนึ่งเท่านั้น เนื่องจากเด็กในวัยนี้จะมีพัฒนาการด้านต่างๆเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งพัฒนาการด้านสติปัญญา ดังนั้นการจัดประสบการณ์ที่ดี คือการจัดให้เหมาะสมกับเด็ก เพื่อกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาในด้านต่างๆ ให้เด็กได้มีพัฒนาการเจริญเติบโตตามศักยภาพของแต่ละคน (มัทธนา, 2544: 14)

รพีพรรณ (2540: 11) ได้กล่าวถึงการจัดการศึกษาระดับอนุบาลศึกษาว่า การจัดการศึกษาในระดับนี้ควรเน้นคุณภาพของโรงเรียนอนุบาล โดยปลูกฝังค่านิยม จริยธรรมคุณธรรม ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ให้แก่นักเรียน

สำหรับ ไพบูลย์ (2541: 37) กล่าวว่าการศึกษาเป็นเครื่องมือหรือกระบวนการสำคัญในการพัฒนาความรู้ ความคิด ความสามารถ รวมทั้งพฤติกรรม เจตคติ ค่านิยมและคุณธรรมของบุคคล ตั้งแต่ก้าวแรกของชีวิตไปทุกช่วงอายุต่อเนื่องตลอดชีวิต คุณสมบัติของบุคคลที่ถูกหล่อหลอมโดยกระบวนการดังกล่าวจะเป็นปัจจัยและพลังสำคัญในการพัฒนาประเทศทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และการเมือง หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง ในการพัฒนาสังคมและประเทศชาติให้บรรลุเป้าหมายตามแผนที่กำหนดไว้จำเป็นต้องพัฒนาการศึกษาให้มีคุณภาพมาตรฐานและมีประสิทธิภาพเพื่อที่จะพัฒนาพลเมืองในประเทศให้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (2546) กล่าวว่าหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูควบคู่กับการให้การศึกษา โดยคำนึงถึงความสนใจและความต้องการของเด็กทุกคนทั้งเด็กปกติ เด็กที่มีความสามารถพิเศษและเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม สติปัญญา รวมทั้งการสื่อสารและการเรียนรู้ เด็กที่มีร่างกายพิการหรือทุพพลภาพ หรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแล หรือด้อยโอกาส เพื่อให้เด็กพัฒนาทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาอย่างสมดุลโดยจัดกิจกรรมที่หลากหลาย บูรณาการผ่านการเล่นและกิจกรรมที่เป็นประสบการณ์ตรงผ่านประสาทสัมผัสทั้งห้า เหมาะสมกับวัย และความแตกต่างระหว่างบุคคลด้วยปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเด็กกับพ่อแม่ เด็กกับผู้เลี้ยงดูหรือบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาปฐมวัย เพื่อให้เด็กแต่ละคนมีโอกาสพัฒนาตนเองตามลำดับขั้นของพัฒนาการสูงสุดตามศักยภาพและนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีความสุข เป็นคนดีและคนเก่งของสังคม และสอดคล้องกับธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม ความเชื่อทางศาสนา สภาพเศรษฐกิจ สังคม โดยความร่วมมือจากบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันอื่นๆ

ดังนั้นการจัดการเรียนรู้ของเด็กวัยนี้จึงมีความสำคัญและท้าทายมาก เพราะนอกเหนือจากการจัดประสบการณ์ที่เสริมสร้างพัฒนาการด้านต่างๆของเด็กแล้ว โรงเรียนหรือครูยังต้องปลูกฝังค่านิยมที่ดีงามให้แก่เด็กอีกด้วย

หลักการและจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาในระดับอนุบาล

เด็กในช่วงวัยแรกเกิดจนถึง 6 ปีนั้น ถือเป็นช่วงที่สำคัญอย่างมากในการพัฒนาศักยภาพของตนเอง ซึ่งความพร้อมและขีดความสามารถของเด็กนั้นจะเกิดขึ้นได้จากการที่ผู้ใหญ่เป็นผู้เตรียมความพร้อมและส่งเสริมพัฒนาการในด้านต่างๆ เด็กในวัยนี้จะเรียนรู้ได้ดีจากประสบการณ์ตรง การได้ลงมือทดลองด้วยตนเองและการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆที่ผู้ใหญ่ทำ ดังนั้นการจัดการศึกษาให้กับเด็กในช่วงวัยนี้จึงควรนำเอาทั้งหลักวิชาการและจิตวิทยาต่างๆมาบูรณาการเข้าด้วยกัน เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติอย่างต่อเนื่องและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาในระดับอนุบาล ไม่ใช่แต่เป็นการเตรียมความพร้อมที่จะเข้าเรียนในระดับประถมศึกษาเท่านั้น แต่ควรเป็นการช่วยให้เด็กมีชีวิตที่สมบูรณ์แบบตามวัยพึงจะมี เพราะเด็กวัยนี้เป็นวัยที่พร้อมจะเรียนรู้ ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องต้องมีวิธีการสอนให้เหมาะสม เพื่อให้เด็กมีพัฒนาการด้านต่างๆและดำรงชีวิตอย่างมีความสุข ดังที่ เกรียงศักดิ์ (2544: 12-13) ได้สรุปแนวคิดในการจัดการศึกษาของนักการศึกษาไว้ดังนี้

พลาโต (Plato) เห็นว่าเด็กแต่ละคนมีความสามารถที่แตกต่างกันมาตั้งแต่กำเนิด ดังนั้นจากการจัดการศึกษาสำหรับเด็กควรคำนึงถึงความสามารถของเด็กแต่ละคนที่แตกต่างกัน

เฟรเดอริค (Froebel) นักการศึกษาชาวเยอรมันที่ได้รับการยกย่องว่าเป็นบิดาแห่งอนุบาลศึกษา เห็นว่าครูควรส่งเสริมพัฒนาการตามธรรมชาติของเด็กให้เจริญขึ้นด้วยการกระตุ้นให้เกิดความคิดสร้างสรรค์อย่างเสรี โดยใช้การเล่นและกิจกรรมเป็นเครื่องมือ เฟรเดอริคเน้นการจัดกิจกรรม โดยถือว่าเด็กทุกคนมีความสามารถอยู่ในตนเองและจะแสดงออกเมื่อได้รับการสนับสนุน

มอนเตสซอรี (Montessori) แพทย์และนักจิตวิทยาชาวอิตาลี มีความเห็นว่าควรให้เสรีแก่เด็กในการแสวงหาความรู้ มอนเตสซอรีเชื่อว่าเด็กทุกคนมีความสามารถอยู่ใน เด็กควรได้รับการสนับสนุนให้แสดงออกอย่างถูกต้อง โดยปล่อยให้เด็กมีประสบการณ์จากสิ่งแวดล้อมด้วยตนเองและสมัครใจ ยึดความแตกต่างระหว่างบุคคลเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียน การสอน

ดิวอี้ (Dewey) นักปรัชญาและนักจิตวิทยาชาวอเมริกัน มีความเชื่อว่า เด็กจะเรียนรู้ได้ดีเมื่อมีการจัดการเรียนการสอนตามประสบการณ์ในชีวิตจริงของเด็ก นอกจากนั้นดิวอี้ยังเห็นว่า เด็กควรมีเสรีภาพในการคิดและการแสดงออก และการให้การศึกษาอบรมเด็กต้องยึดเด็กเป็นศูนย์กลาง โดยเริ่มต้นด้วยการสร้างความสนใจให้เกิดขึ้นในตัวเด็กและให้เด็กทำกิจกรรมต่างๆด้วยตนเอง ให้เด็กได้หาประสบการณ์ในกิจกรรมนั้นๆ ประสบการณ์ คือ ความรู้ที่แท้จริงที่เด็กได้รับโดยการพบเห็น มิใช่ครูบอก

รูสโซ (Rousseau) ตระหนักถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล เน้นให้เด็กได้ทำกิจกรรมการเรียนรู้ตามธรรมชาติ ไม่ควรเน้นเรื่องความจำ เห็นคุณค่าการเล่นของเด็ก เด็กจะต้องไม่ได้รับคำสั่งที่เป็นคำพูดทุกชนิด การเรียนรู้ของเด็กต้องเกิดจากประสบการณ์เท่านั้น เด็กต้องไม่ได้รับการลงโทษทุกชนิด และต้องไม่ถูกขอร้องให้กล่าวคำขอโทษ การกระทำของเด็กไม่ถือว่าเป็นผิดศีลธรรม

ราซี (2542: 2) กล่าวถึงหลักการจัดการศึกษาระดับอนุบาล ไว้ดังนี้

...การจัดการศึกษาระดับอนุบาลที่คิโนนั้น ย่อมไม่ใช่จัดตามใจชอบ หรือชุมชนต้องการเพียงอย่างเดียว เพราะถ้าหากความต้องการนั้นเกิดจากความไม่เข้าใจและไม่เป็นไปตามหลักการจัดการศึกษาก็ย่อมจะสร้างความเสียหายแก่เด็กไปตลอดชีวิต และหากความผิดพลาดนี้เกิดกับเด็กเป็นวงกว้างย่อมกระทบกระเทือนถึงคุณภาพของพลเมืองของชาติ ทำให้การพัฒนาประเทศ

ไม่ดีเท่าที่ควร ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาระดับอนุบาลจำเป็นต้องเข้าใจหลักการจัดการศึกษาระดับอนุบาลว่าควรเป็นเช่นไร จึงจะมีผลที่ดีต่อเด็กไปตลอดชีวิต...

ชัยยงค์ (2521: 13) ได้ให้ความสำคัญของการศึกษาในวัยเด็กว่า นักจิตวิทยาพัฒนาการยอมรับกันว่าเด็กอายุ 0-6 ปีเป็นช่วงอายุที่เด็กเกิดการเรียนรู้ได้มากที่สุดในชีวิตมนุษย์ การเรียนรู้เหล่านั้นจะมีอิทธิพลต่อชีวิตภายหลังของเด็กเป็นอย่างยิ่ง หลักการจกอนุบาลศึกษานั้นมิใช่การสอน ที่จะเน้นด้านความจำอย่างเดียว เพราะเด็กมีความจำเป็นเลิศอยู่แล้ว และไม่จำเป็นต้องสอนอ่านเขียนด้วย เด็กจะเรียนอ่านเขียนจากชั้นอนุบาลหรือไม่ก็ตาม เมื่อขึ้นไปเรียนชั้นประถมศึกษาก็สามารถเรียนได้ทันกัน มีความรู้ความสามารถทางวิชาการเท่าเทียมกับเด็กที่จบมาจากโรงเรียนอนุบาลอื่นๆ ซึ่งผ่านการเรียนภาควิชาการมาแล้ว (ประภาพรรณ และคณะ, 2524 : 37) สอดคล้องกับแนวคิดของ ฉันทนา (2537) ที่กล่าวว่า การจัดการศึกษาในระดับอนุบาลเป็นการจัดการศึกษาเพื่อ มุ่งพัฒนาเด็ก ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญา ให้เด็กมีความสามารถที่จะประสบความสำเร็จในการดำรงชีวิตต่อไป

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2548) กล่าวถึง หลักการของการจัดการศึกษาปฐมวัย ไว้ดังนี้

1. หลักการพัฒนาเด็กโดยองค์รวม โดยเริ่มจากการพัฒนาร่างกายให้แข็งแรงสมบูรณ์ กระตุ้นให้สมองได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ พัฒนาด้านจิตใจและอารมณ์ให้เป็นผู้มีความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง เชื่อมั่นในตนเอง ไร่รังแจ่มใส สามารถควบคุมอารมณ์ตนเองได้ พัฒนาด้านสังคมโดยให้มีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับบุคคล และสิ่งแวดล้อมรอบตัว มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี สามารถดำรงชีวิตร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข รวมทั้งพัฒนาสติปัญญา ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์บนวิถีชีวิตของเด็กตามสภาพครอบครัว บริบทของชุมชน สังคม และวัฒนธรรมไทย
2. หลักการจัดประสบการณ์ที่ยึดเด็กเป็นสำคัญโดยจัดการอบรมเลี้ยงดูด้วยความรัก ความเอาใจใส่ และจัดการเรียนรู้ผ่านการเล่นและกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัย โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล เน้นเรียนให้สนุก เล่นให้มีความรู้ และเกิดพัฒนาการสมวัยอย่างสมดุล
3. หลักการสร้างเสริมความเป็นไทย โดยการปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นคนไทย ความเป็นชาติไทยที่มีวัฒนธรรมอันดีงาม เคารพนับถือและกตัญญูต่อบิดามารดา มีชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ เป็นศูนย์รวมจิตใจ ทำให้เกิดความรักและภาคภูมิใจในตนเอง ครอบครัว ท้องถิ่น และประเทศไทย

4. หลักความร่วมมือโดยครอบครัว ชุมชน และสถานศึกษาร่วมมือกันในการอบรม เลี้ยงดู และพัฒนาเด็กให้มีพัฒนาการเหมาะสมกับวัย สามารถดำรงชีวิตประจำวัน ได้อย่างมีคุณภาพและมีความสุข ตลอดจนพร้อมที่จะเรียนรู้ในการศึกษาขั้นพื้นฐานต่อไป

5. หลักแห่งความสอดคล้อง อุดมการณ์และมาตรฐานในการจัดการศึกษาปฐมวัยต้องสอดคล้องกับสาระบัญญัติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2540 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 นโยบายการศึกษาของรัฐบาลที่แถลงต่อรัฐสภาสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ และสัมพันธ์เชื่อมโยงกับมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน

การจัดอนุบาลศึกษาที่จะประสพผลดีกับเด็กระดับนี้ขึ้นอยู่กับ การวางแผนสร้างหลักสูตร ผู้ที่จะวางแผนได้ดีนั้นต้องเป็นผู้ที่เข้าใจความต้องการและมีความสามารถ ครูที่สอนเด็กเล็กเหมือนกับช่างทอง เพราะเด็กยังอ่อนวัย วานอนนอนง่าย น่ารักน่าเอ็นดู อยากรู้อยากเห็น และเชื่อใจผู้อื่น ดังนั้นผู้ใหญ่หรือครูที่สอนเด็กจึงเป็นบุคคลที่สามารถปั้นแต่งและดัดแปลงให้เด็กเป็นอย่าง ไรก็ตามทำได้โดยง่าย แต่ในขณะที่เดียวกันผู้ใหญ่มีสิทธิ์ปั้นเด็กให้เป็นคนที่ “สมบูรณ์แบบ” โดยที่เด็กยังไม่เข้าใจเหตุผล แต่ผู้ใหญ่ก็ต้องช่วยให้เด็กใช้ความสามารถพิเศษและสมรรถภาพได้อย่างเต็มที่ ซึ่งจะช่วยให้เด็กสามารถอยู่ในโลกได้อย่างมีความสุข (นิตยา, 2536: 37)

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2531 อ้างถึงใน ศศิธร, 2542: 19) กล่าวว่า การจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาไม่ใช่การศึกษาภาคบังคับ วิธีการจึงไม่เป็นไปตามระบบการจัดการใช้หลักสูตรเหมือนกับการศึกษาระดับอื่น จึงเรียกการจัดหลักสูตรระดับก่อนประถมศึกษาว่าเป็นแนวการจัดประสบการณ์ซึ่งเป็นแนวการจัดการศึกษาเพื่อ ให้พัฒนาครบทั้งด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคมและสติปัญญา โดยคำนึงถึงความสามารถของเด็กในช่วงอายุเป็นหลัก มิใช่มุ่งจะอ่านเขียน ขอบข่ายเนื้อหาสาระไม่แบ่งเป็นรายวิชาแต่มีลักษณะการจัดรวมกันเป็นหน่วยการสอน โดยลำดับความยากง่ายของแต่ละประสบการณ์ จัดให้สอดคล้องกับพัฒนาการและสิ่งแวดล้อม

หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2546) กล่าวถึง หลักสูตร การศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กอายุ 3-5 ปี มุ่งให้เด็กมีพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาที่เหมาะสมกับวัย ความสามารถและความแตกต่างระหว่างบุคคล จึงกำหนดจุดหมายซึ่งถือเป็นมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ดังนี้

1. ร่างกายเจริญเติบโตตามวัย และมีสุขนิสัยที่ดี
2. กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กแข็งแรง ใช้ได้อย่างคล่องแคล่ว และประสานสัมพันธ์กัน
3. มีสุขภาพจิตดีและมีความสุข
4. มีคุณธรรม จริยธรรม และมีจิตใจที่ดีงาม
5. ชื่นชมและแสดงออกทางศิลปะ ดนตรี การเคลื่อนไหว และการออกกำลังกาย
6. ช่วยเหลือตนเองได้เหมาะสมกับวัย
7. รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และความเป็นไทย
8. อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม ในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
9. ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย
10. มีความสามารถในการคิดและการแก้ปัญหาได้เหมาะสมกับวัย
11. มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์
12. มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ และมีทักษะในการแสวงหาความรู้

ศิริพรรณ (2544: 46-48) ได้กล่าวถึง การศึกษาในโรงเรียนอนุบาลส่งเสริมพัฒนาการของเด็กให้มีความพร้อม ดังนี้

1. ด้านร่างกาย ส่งเสริมให้ร่างกายเจริญเติบโต แข็งแรง โดยฝึกกิจนิสัย สุขนิสัยที่ดี เช่น การรักษาความสะอาด การรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ การออกกำลังกายและการพักผ่อนให้ถูกต้องเพียงพอ

2. ด้านอารมณ์และจิตใจ ส่งเสริมสุขภาพให้มีจิตใจร่าเริงแจ่มใส รักสวยรักงาม
3. ด้านสังคม ส่งเสริมการพัฒนาลักษณะนิสัยให้อยู่ในสังคมอย่างมีความสุข ปฏิบัติตนถูกต้องตามวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี ฝึกนิสัยรับผิดชอบ เมตตากรุณา รักษาระเบียบวินัย เล่นและทำงานร่วมกับผู้อื่น
4. ด้านสติปัญญา ส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา ให้เข้าใจคิดหาเหตุผล ตัดสินใจได้ด้วยตนเอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เกิดการเรียนรู้ตามวัยของเด็กเพื่อให้เด็กพร้อมที่จะรับการศึกษาในระดับต่อไป
5. มีความสามารถที่จะช่วยเหลือตนเองได้ตามวัย
6. สร้างความรู้สึที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น มีคุณธรรมและจริยธรรม
7. มีความรัก ชื่นชม และภูมิใจในศิลปวัฒนธรรมประเพณีที่ดั่งงามของชาติ เห็นคุณค่า สามารถอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อมและเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม สามารถปรับตัวให้อยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างเป็นสุข
8. มีความสามารถในการใช้กระบวนการเรียนรู้ มีประสาทสัมผัสที่ดี มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และใช้ภาษาสื่อความหมายได้อย่างคล่องแคล่ว

พัฒนา (2532 อ้างถึงใน ศศิธร, 2545ค: 27) กล่าวว่า

...การจัดประสบการณ์ให้แก่เด็กอนุบาลควรจัดในรูปของหน่วยประสบการณ์ ซึ่งแต่ละหน่วยประสบการณ์นั้นจะส่งเสริมพัฒนาการทุกด้าน ส่งเสริมทักษะต่างๆและรายวิชาได้ครบถ้วน และเพื่อให้การพัฒนาเด็กทุกด้านบรรลุเป้าหมาย การจัดหน่วยประสบการณ์ให้เด็ก ควรจัดในรูปของกิจกรรมต่างๆ คือกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะ กิจกรรมการเล่นตามมุม กิจกรรมในวงกลม กิจกรรมเกมการศึกษา กิจกรรมสร้างสรรค์และกิจกรรมกลางแจ้ง...

กระทรวงศึกษาธิการ (2536) ได้วางแนวการจัดประสบการณ์และกิจกรรมสำหรับเด็กก่อนวัยเรียนเพิ่มเติมไว้ ดังนี้

1. จัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก ให้เด็กพัฒนาผ่านการเล่น การใช้ประสาทสัมผัสทั้งทางกาย ทางหู ทางจมูก ทางตา ทางลิ้น และให้เด็กเกิดการเรียนรู้ไปตามธรรมชาติ
2. จัดสภาพแวดล้อมให้มีบรรยากาศใกล้เคียงกับบ้านและสอดคล้องกับสภาพของชุมชน
3. สร้างความสัมพันธ์และปฏิสัมพันธ์ในระบบการเรียนรู้ของเด็กให้เป็นไปอย่างอบอุ่น นันทินทรีย์ที่น้อม
4. จัดประสบการณ์และกิจกรรมให้เด็กมีส่วนร่วมในการคิดริเริ่มและตัดสินใจ
5. จัดประสบการณ์และกิจกรรมให้เด็กมีโอกาสมองมือปฏิบัติด้วยตนเอง
6. จัดประสบการณ์และกิจกรรมให้เด็กสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันและทันต่อเหตุการณ์ โดยเปิดโอกาสให้เด็กได้คิดและตัดสินใจด้วยตนเองอย่างเหมาะสมตามวัย
7. จัดประสบการณ์และกิจกรรมให้มีความหลากหลาย เน้นกระบวนการคิดและสร้างสรรค์
8. จัดประสบการณ์และกิจกรรมให้เด็กฝึกปฏิบัติในวิถีชีวิตจนเป็นนิสัย
9. ส่งเสริมให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2548) ได้กำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2549 เพื่อให้เด็กอายุ 3-5 ปี มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และคุณลักษณะตามวัย ดังนี้

คุณลักษณะที่พึงประสงค์

1. ร่างกายเจริญเติบโตตามวัย และมีสุขนิสัยที่ดี

2. กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กแข็งแรง ใช้ได้อย่างคล่องแคล่วและประสานสัมพันธ์กัน
3. มีสุขภาพจิตดี และมีความสุข
4. มีคุณธรรม จริยธรรม และมีจิตใจที่ดีงาม
5. ชื่นชมและแสดงออกทางศิลปะ ดนตรี การเคลื่อนไหว และรักการออกกำลังกาย
6. ช่วยเหลือตนเองได้เหมาะสมกับวัย
7. รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และความเป็นไทย
8. อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมในระบบอบ
ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

9. ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย

10. มีความสามารถในการคิดและการแก้ปัญหาได้เหมาะสมกับวัย

11. มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์

12. มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ และมีทักษะในการแสวงหาความรู้

คุณลักษณะตามวัย

1. เด็กอายุ 3 ปี

พัฒนาการด้านร่างกาย

- 1) กระโดดขึ้นลงอยู่กับที่ได้
- 2) รับลูกบอลด้วยมือและลำตัว

- 3) เดินขึ้นบันไดสลับเท้าได้
- 4) เขียนรูปร่างกลมตามแบบได้
- 5) ใช้กรรไกรมือเดียวได้

พัฒนาการด้านอารมณ์และจิตใจ

- 1) แสดงอารมณ์ตามความรู้สึก
- 2) ชอบที่จะทำให้ผู้ใหญ่พอใจและได้คำชม
- 3) กลัวการพลัดพรากจากผู้เลี้ยงดูใกล้ชิดคนน้อยลง

พัฒนาการด้านสังคม

- 1) รับประทานอาหารได้ด้วยตนเอง
- 2) ชอบเล่นแบบคู่ขนาน (เล่นของเล่นชนิดเดียวกันแต่ต่างคนต่างเล่น)
- 3) เล่นสมมติได้
- 4) รู้จักรอคอย

พัฒนาการด้านสติปัญญา

- 1) สำรวจสิ่งต่างๆ ที่เหมือนกันและต่างกันได้
- 2) บอกชื่อของตนเองได้
- 3) ขอความช่วยเหลือเมื่อมีปัญหา
- 4) สนทนาโต้ตอบ/เล่าเรื่องด้วยประโยคสั้นๆ ได้
- 5) สนใจนิทานและเรื่องราวต่างๆ
- 6) ร้องเพลง ท่องคำกลอน คำคล้องจองง่ายๆ และแสดงท่าทางเลียนแบบได้
- 7) รู้จักใช้คำถามอะไร
- 8) สร้างผลงานตามความคิดของตนเองอย่างง่ายๆ
- 9) อยากรู้อยากเห็นทุกอย่างรอบตัว

2. เด็กอายุ 4 ปี

พัฒนาการด้านร่างกาย

- 1) กระโดดขาเดียวอยู่กับที่ได้
- 2) รับลูกบอลได้ด้วยมือทั้งสอง
- 3) เดินขึ้น ลงบันไดสลับเท้าได้
- 4) เขียนรูปสี่เหลี่ยมตามแบบได้
- 5) ตัดกระดาษเป็นเส้นตรงได้
- 6) กระทบกระเฆงไม่ชอบอยู่เฉย

พัฒนาการด้านอารมณ์และจิตใจ

- 1) แสดงออกทางอารมณ์ได้เหมาะสมกับบางสถานการณ์
- 2) เริ่มรู้จักชื่นชมความสามารถ และผลงานของตนเองและผู้อื่น
- 3) ชอบทำทนายผู้ใหญ่
- 4) ต้องการให้มีคนฟัง คนสนใจ

พัฒนาการด้านสังคม

- 1) แต่งตัวได้ด้วยตนเอง ไปห้องส้วมได้เอง
- 2) เล่นร่วมกับคนอื่นได้
- 3) รอคอยตามลำดับก่อน-หลัง
- 4) แบ่งของให้คนอื่น
- 5) เก็บของเล่นเข้าที่ได้

พัฒนาการด้านสติปัญญา

- 1) จำแนกสิ่งต่างๆ ด้วยประสาทสัมผัสทั้ง 5 ได้
- 2) บอกชื่อและนามสกุลของตนเองได้
- 3) พยายามแก้ปัญหาด้วยตนเองหลังจากได้รับคำแนะนำ

- 4) สนทนาโต้ตอบ / เล่าเรื่องเป็นประโยคอย่างต่อเนื่อง
- 5) สร้างผลงานตามความคิดของตนเอง โดยมีรายละเอียดเพิ่มขึ้น
- 6) รู้จักใช้คำถามทำไม

3. เด็กอายุ 5 ปี

พัฒนาการด้านร่างกาย

- 1) กระโดดขาเดียวไปข้างหน้าอย่างต่อเนื่องได้
- 2) รับลูกบอลที่กระดอนขึ้นจากพื้นได้ด้วยมือทั้งสอง
- 3) เดินขึ้น ลงบันไดสลับเท้าได้อย่างคล่องแคล่ว
- 4) เขียนรูปสามเหลี่ยมตามแบบได้
- 5) ตัดกระดาษตามแนวเส้นโค้งที่กำหนด
- 6) ใช้ก้ำกัมน้ำหนักได้ดี เช่น ตัดกระดาษ ผูกเชือกกรองเท้า เป็นต้น
- 7) ยึดตัว คล่องแคล่ว

พัฒนาการด้านอารมณ์และจิตใจ

- 1) แสดงอารมณ์ได้สอดคล้องกับสถานการณ์อย่างเหมาะสม
- 2) ชื่นชมความสามารถและผลงานของตนเองและผู้อื่น
- 3) ยึดตนเองเป็นศูนย์กลางน้อยลง

พัฒนาการด้านสังคม

- 1) ปฏิบัติกิจวัตรประจำวันได้ด้วยตนเอง
- 2) เล่นหรือทำงาน โดยมีจุดมุ่งหมายร่วมกับผู้อื่นได้
- 3) พบผู้ใหญ่ รู้จักไหว้ ทำความเคารพ
- 4) รู้จักขอบคุณ เมื่อรับของจากผู้ใหญ่
- 5) รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย

พัฒนาการด้านสติปัญญา

- 1) บอกความแตกต่างของกลิ่น สี เสียง รส รูปร่าง จำแนก และ จัดหมวดหมู่สิ่งของได้
- 2) บอกชื่อ นามสกุล และอายุของตนเองได้
- 3) พยายามหาวิธีแก้ปัญหาด้วยตนเอง
- 4) สนทนาโต้ตอบ / เล่าเป็นเรื่องราวได้
- 5) สร้างผลงานตามความคิดของตนเอง โดยมีรายละเอียดเพิ่มขึ้นและแปลกใหม่
- 6) รู้จักใช้คำถามทำไม อย่างไร
- 7) เริ่มเข้าใจสิ่งที่เป็นนามธรรม
- 8) นับปากเปล่าได้ถึง 20

สำหรับกุลยา (2542) ได้กล่าวถึงการจัดการศึกษาของเด็กปฐมวัยว่าโดยแท้จริงแล้วเด็กอายุ 8 ขวบแรกเป็นช่วงอายุที่ต้องพัฒนาให้เกิดความองงามของพัฒนาการในทุกๆด้านในแง่ของการศึกษากล่าวคือ 5 ขวบแรก เน้นการส่งเสริมพัฒนาการ และการเรียนรู้ 5-7 ขวบ เป็นการเตรียมความพร้อมเพื่อการเรียนระดับประถมศึกษา โดยจัดเป็นชั้นเตรียมเพื่อการเรียนรู้ด้วยการเริ่มอ่าน คัด เขียนมากขึ้น เรียกว่าชั้นอนุบาลศึกษา เมื่ออายุ 7-8 ปี จึงเป็นชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 การจัดการศึกษาที่เชื่อมต่อนี้เป็นการพัฒนาการศึกษาปฐมวัยที่สมบูรณ์และเด็กพร้อมเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 อย่างแท้จริง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2548) กล่าวว่า อุดมการณ์ของการจัดการศึกษาปฐมวัย เป็นการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับแรกเพื่อวางรากฐานชีวิตของเด็กไทยให้เจริญเติบโตอย่างสมบูรณ์ มีพัฒนาการสมวัยอย่างสมดุล ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา บนพื้นฐานความสามารถและความแตกต่างระหว่างบุคคลโดยใช้กิจกรรมกระตุ้น และส่งเสริมพัฒนาการของสมองอย่างเต็มที่ รวมทั้งเตรียมเด็กให้พร้อมที่จะเรียนรู้ในระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐานและระดับที่สูงขึ้น อันจะนำไปสู่ความเป็นบุคคลที่มีคุณภาพของประเทศชาติต่อไป การศึกษาปฐมวัยมุ่งเน้นการพัฒนาเด็กบนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดูและส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ ที่สนองต่อธรรมชาติ และพัฒนาการของเด็กแต่ละบุคคลภายใต้บริบททางวัฒนธรรม อารยธรรม และวิถีชีวิตทางสังคม ซึ่งมีลักษณะเฉพาะและแตกต่างกัน

หลักการจัดอนุบาลศึกษานั้นประกอบด้วยองค์ประกอบและแนวทางที่หลากหลายที่จะพัฒนาคุณภาพการศึกษาอนุบาล เพราะการจัดการศึกษาในระดับนี้เป็นเรื่องยากและละเอียดอ่อน เนื่องจากเป็นการจัดการศึกษาเพื่อเด็กที่ยังช่วยเหลือตัวเองไม่ได้ และแม้ว่าในทางปฏิบัติจะเป็นเรื่องยากที่จะทำให้ครบ

ทั้งหมด แต่โรงเรียนสามารถหากิจกรรมอื่นทดแทนได้ นอกจากนี้ยังสามารถจัดการตามหลักการต่างๆ โดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างคุ้มค่าให้มากที่สุดโดยให้ความสำคัญสอดคล้องกับพัฒนาการของเด็ก สรุปลักษณะการจัดการศึกษาในระดับอนุบาลนั้นควรเป็นการจัดการศึกษาที่คำนึงถึงเด็กเป็นหลัก โดยต้องมุ่งส่งเสริมให้เด็กได้รับการพัฒนาในทุกๆ ด้านผ่านการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง โดยการเล่นและลงมือปฏิบัติด้วยตนเองโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลเป็นสำคัญ

ความเป็นมาของโรงเรียนอนุบาลเอกชน

การจัดการศึกษาให้กับเด็กในช่วงวัย 3-6 ปีนั้นถือเป็นช่วงวัยที่สำคัญอย่างมาก เพราะเป็นการสร้างรากฐานสำหรับพัฒนาการในขั้นต่อไป การจัดการศึกษาระดับอนุบาลศึกษานั้นรัฐได้ให้ความสำคัญและจัดตั้งโรงเรียนอนุบาลแห่งแรกขึ้นในปี พ.ศ. 2483 ได้แก่ โรงเรียนอนุบาลละอออุทิศ และต่อมารัฐก็ได้ตระหนักความสำคัญของการศึกษาระดับนี้มากยิ่งขึ้นดังจะเห็นได้จากการกำหนดในแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติแต่ละฉบับ (สุวิมล, 2538ก: 14)

แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2515-2519) ได้ระบุไว้ว่า จะปรับปรุงคุณภาพของโรงเรียนอนุบาลของรัฐให้ดีขึ้น เพื่อเป็นตัวอย่างแก่เอกชนและมีการเปิดโรงเรียนอนุบาลในอำเภอใหญ่ที่มีความเจริญทางเศรษฐกิจและมีประชากรหนาแน่น

แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2520-2524) ได้ระบุไว้ว่า การศึกษาอนุบาลนั้นรัฐจะไม่เข้าดำเนินการเอง แต่จะกำหนดระเบียบในการจัดการศึกษาอนุบาลให้เป็นประโยชน์ต่อการศึกษายิ่งขึ้น และในแผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520 มีรายละเอียดระบุไว้ในข้อที่ 16 และ 30 ดังนี้

...16. รัฐเร่งจัดและสนับสนุนการอบรมเลี้ยงดูเด็กในวัยก่อนประถมศึกษา โดยรัฐจะสนับสนุนให้ท้องถิ่นและภาคเอกชนจัดให้มากที่สุด สำหรับการจัดการศึกษาระดับนี้ของรัฐบาลจะจัดทำเพียงเป็นตัวอย่างและเพื่อค้นคว้าวิจัยเท่านั้น...

...30. การศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา เป็นการศึกษาที่มุ่งอบรมเลี้ยงดูเด็กก่อนการศึกษาภาคบังคับ เพื่อเตรียมเด็กให้มีความพร้อมทุกด้านดีพอที่จะเข้ารับการศึกษาต่อไป การจัดสถานศึกษานั้น อาจจัดเป็นการศึกษาในระบบโรงเรียนหรือการศึกษานอกระบบโรงเรียน โดย

อาจจัดเป็นสถานรับเลี้ยงเด็กหรือศูนย์เด็กปฐมวัยและในบางกรณีอาจจัดเป็นชั้นเด็กเล็กหรือโรงเรียนอนุบาลก็ได้...

แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525-2529) ได้กำหนดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาเช่นกัน โดยได้เน้นความสำคัญของเด็กก่อนวัยประถมศึกษาเป็นเป้าหมายสำคัญ ทั้งนี้เพราะเด็กวัยนี้ประสบปัญหาในเรื่องการขาดอาหาร ขาดหลักประกันด้านสาธารณสุขและการศึกษา ฉะนั้นรัฐบาลจึงได้กำหนดนโยบายเกี่ยวกับการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา สรุปสาระสำคัญได้ว่า รัฐบาลจะสนับสนุนให้ท้องถิ่นและเอกชนจัดการศึกษาระดับอนุบาลให้มากที่สุด โดยรัฐจะจัดโรงเรียนอนุบาลเพียงเพื่อเป็นตัวอย่าง การจัดการศึกษามุ่งเสริมสร้างโภชนาการที่ถูกต้องและเตรียมความพร้อมทุกด้านเพื่อให้เด็กเข้ารับการศึกษาในระดับประถมศึกษาต่อไป

แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2530-2534) ได้กำหนดนโยบายเกี่ยวกับการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาไว้ว่า รัฐมีจุดมุ่งหมายการจัดการศึกษาระดับอนุบาลไปสู่ส่วนภูมิภาคชนบท และสนับสนุนให้เอกชนจัดโรงเรียนอนุบาลสำหรับเด็กวัย 5 ขวบให้มากขึ้น รัฐจะจัดในท้องถิ่นห่างไกลและมีปัญหาทางภาษาไทย โดยจัดการศึกษามุ่งเน้นการเตรียมความพร้อมของเด็ก

แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539) ได้กำหนดนโยบายเกี่ยวกับการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาโดยมีเป้าหมายที่จะเพิ่มจำนวนนักเรียนในระดับก่อนประถมศึกษาจากร้อยละ 48 ของประชากรกลุ่มอายุ 3-5 ปี ในปี 2535 เป็นร้อยละ 59 ในปี 2539 มีการดำเนินงานและโครงการจัดชั้นเด็กเล็ก ชั้นอนุบาลและศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพิ่มขึ้น สำหรับสัดส่วนจำนวนนักเรียนในระดับนี้ระหว่างภาครัฐและเอกชนในปลายแผน 7 เท่ากับ 76:24

แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) ได้กำหนดนโยบายเกี่ยวกับการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ในแผนงานหลักที่ 1 การยกระดับการศึกษาพื้นฐานของปวงชน โดยมีเป้าหมายให้เด็กปฐมวัยทุกคนได้รับการเตรียมความพร้อมอย่างน้อย 1 ปี ก่อนเข้าเรียนระดับประถมศึกษาก่อนปี พ.ศ. 2544 และขยายปริมาณการเข้าถึงการบริการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาของเด็กปฐมวัย (3-5 ปี) จากร้อยละ 65 เป็นไม่ต่ำกว่าร้อยละ 90 ในปี 2540

แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) ได้กำหนดนโยบายเกี่ยวกับการศึกษาระดับปฐมวัยไว้ว่า เด็กปฐมวัยตั้งแต่อายุแรกเกิดจนถึง 5 ปีทุกคน ต้องได้รับการพัฒนาและเตรียมความพร้อมทุกด้านก่อนเข้าสู่ระบบการศึกษา โดยต้องส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาใน

รูปแบบที่หลากหลาย และมีคุณภาพครอบคลุมกลุ่มเป้าหมาย เพื่อพัฒนารากฐานพัฒนาการทุกชีวิตอย่างเหมาะสม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2546)

จากแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับต่างๆดังกล่าวรัฐได้มีการเตรียมความพร้อมในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กก่อนวัยเรียนไว้อย่างต่อเนื่องเพื่อให้มีการพัฒนาในทุกๆด้าน

เหตุผลที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครอง

ความหมายของการตัดสินใจ

นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของคำว่า การตัดสินใจ ดังนี้

Shull et al. (1970 อ้างถึงใน สุวิมล, 2538ข: 76) ได้ให้คำนิยามของ การตัดสินใจว่าหมายถึง กระบวนการใช้ความคิดของมนุษย์ที่ผูกพันกับปรากฏการณ์ อันเกิดจากบุคคลและสังคม การตัดสินใจนี้มีพื้นฐานบนสมมุติฐานของข้อเท็จจริงที่มีคุณค่าและครอบคลุมตัวเลือกที่ได้รับการเลือกสรรแล้วจากตัวเลือกอื่นๆตามความมุ่งหมายที่ต้องการ

Harrision (1981 อ้างถึงใน สุวิมล, 2538ค: 76) ได้ให้ข้อสรุปเกี่ยวกับการตัดสินใจ ว่าเป็น กระบวนการประเมินผลที่เกี่ยวกับทางเลือกหรือตัวเลือกที่จะนำไปสู่การบรรลุเป้าหมาย การคาดคะเนผลที่เกิดจากการเลือกปฏิบัติต่างๆ บีบบังคับให้มีผู้ที่ตัดสินใจเลือกทางปฏิบัติที่จะส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมายได้มากที่สุด

โกวิทซ์ (2529 อ้างถึงใน จุฬารัตน์, 2546ค: 47) กล่าวว่า การตัดสินใจเป็นการสะท้อนให้เห็นสถานะที่ผู้ตัดสินใจมีตัวเลือกหลายๆตัว และผู้ตัดสินใจจะต้องเปรียบเทียบผลที่เกิดจากตัวเลือกต่างๆ ก่อนที่จะตัดสินใจ เพื่อเลือกตัวเลือกใดตัวเลือกหนึ่ง เพื่อลงมือปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์บางอย่างที่ผู้ตัดสินใจต้องการ

การตัดสินใจเป็นกระบวนการ ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ

1. การค้นหาโอกาสที่จะตัดสินใจเป็นกิจกรรมทางด้านเซวณปัญญา

2. การค้นหาเส้นทางที่เป็นไปได้ต่างๆสำหรับการลงมือปฏิบัติเป็นการออกแบบและวางแผน

3. การเลือกระหว่างเส้นทางสำหรับการลงมือปฏิบัติเป็นกิจกรรมทางเลือก

(Simon, 1960 อ้างถึงใน สุวิมล, 2538ง: 75-76)

วุฒิชัย (2522: 54) ได้กล่าวว่า การตัดสินใจเป็นกระบวนการเลือกในระหว่างทางเลือกต่างๆ และได้อธิบายขั้นตอนการตัดสินใจไว้ดังนี้

1. การแยกแยะตัวปัญหา (Problem Identification) ขั้นแรกของการตัดสินใจนั้นเป็นเรื่องของการสร้างความมั่นใจและแน่ใจโดยการค้นหา เป็นเรื่องของการแยกแยะตัวปัญหาออกมาอย่างแน่ชัดหรือตัวปัญหาอย่างแน่นอน นั่นคือขบวนการตัดสินใจจะเริ่มต้นขั้นตอนแรก เมื่อผู้ปกครองมีปัญหาว่าจะส่งบุตรไปเรียนที่โรงเรียนใดจึงคิดหาทางแก้ปัญหมาให้บุตร

2. การหาข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับตัวปัญหานั้น (Information Search) คือ การเสาะแสวงหาสิ่งที่เป็นสาเหตุหรือสิ่งที่ก่อให้เกิดปัญหานั้นซึ่งอาจจะไม่ใช่สาเหตุโดยตรงก็เป็นได้ ความสามารถที่จะหาข่าวสารข้อมูลที่ครอบคลุมมากที่สุดหรือข่าวสารที่สมบูรณ์นั้นอาจเป็นไปได้ แต่เป็นการเสาะหาตัวข่าวที่เกี่ยวข้องกับสาเหตุของปัญหามากที่สุดเท่าที่จะมากได้ ทั้งนี้การเสาะหาข่าวสารควรจะเป็นไปตามแนวความคิดที่ว่าข่าวสารที่หามานั้นจำเป็นต้องมีความเกี่ยวข้องกับตัวปัญหาและมีความเพียงพอในการแก้ปัญหานั้น ซึ่งขั้นนี้ผู้ปกครองจะค้นหาโรงเรียนสำหรับบุตร โดยดูจากข่าวสารหรือรับฟังจากญาติมิตร

3. การประเมินค่าข่าวสาร (Evaluation of Information) ในบรรดาข่าวสารที่แสวงหามานั้นมิได้หมายความว่า ข่าวสารทุกชนิดเกี่ยวข้องกับตัวปัญหาและมีคุณค่ากับตัวปัญหาอย่างแท้จริงเสมอไป ดังนั้นจึงมีความจำเป็นต้องประเมินค่าว่า ข่าวสารนั้นถูกต้องเหมาะสมเพียงพอกับเวลาและความสามารถที่จะนำไปวิเคราะห์ปัญหาได้หรือไม่ ซึ่งจะมีการเสาะแสวงหาข่าวสารเพิ่มเติมหลังจากประเมินค่าข่าวสารแล้วว่าไม่เพียงพอหรือไม่เกี่ยวข้องเท่าที่ควร ก็จำเป็นต้องตัดข่าวสารบางอย่างออกไป เช่นเดียวกับผู้ปกครองที่ต้องประเมินข่าวเกี่ยวกับโรงเรียนว่าโรงเรียนใดมีคุณสมบัติหรือเหมาะสมกับบุตรของตนที่จะเข้าเรียน

4. การกำหนดทางเลือก (Listing of Alternative) เป็นขั้นตอนสำคัญของการตัดสินใจ คือการกำหนดทางเลือกที่สามารถครอบคลุมวิธีที่จะแก้ปัญหามากที่สุด หากมีข่าวสารที่สมบูรณ์สำหรับปัญหาแต่ละเรื่อง อาจกำหนดทางเลือกได้เหมาะสมและครอบคลุมอย่างแท้จริงได้ ถ้าข่าวสารไม่

สมบูรณ์ก็กำหนดทางเลือกที่มีลำดับความสำคัญของการแก้ปัญหา เช่นเดียวกับผู้ปกครองจะต้องกำหนดทางเลือก (โรงเรียน) ที่เหมาะสมสำหรับบุตรของตน

5. การเลือกทางเลือก (Selection of Alternative) เมื่อกำหนดทางเลือกแล้ว ขั้นตอนต่อไปคือ การเลือกทางเลือกที่จะไปปฏิบัติการต่อไป ขั้นนี้เป็นที่ยอมรับว่าเป็นการตัดสินใจอย่างแท้จริง การเลือกทางนี้นั้นเกิดจากผลของการตัดสินใจแต่ยังไม่สมบูรณ์ นั่นคือ เมื่อกำหนดโรงเรียนให้บุตรแล้ว จึงเลือกโรงเรียนที่คิดว่าดีที่สุดสำหรับบุตร

6. การปฏิบัติการตัดสินใจ (Implement of Decision) เป็นการปฏิบัติตามผลการตัดสินใจ หรือเป็นทางเลือกที่จะทราบได้ว่าการตัดสินใจนั้นถูกต้องเหมาะสมเพียงใด การประเมินผลการตัดสินใจนี้เป็นการตรวจว่า ผลของการตัดสินใจที่ปฏิบัตินั้นเหมาะสมกับการแก้ปัญหาหรือไม่ นั่นคือการที่ผู้ปกครองส่งบุตรของตนเข้าเรียนในโรงเรียนที่เลือกแล้วว่าเหมาะสมที่สุด แต่จะเหมาะสมหรือไม่ขึ้นอยู่กับประเมินผลการเรียนและปัจจัยอื่นๆประกอบด้วย

สรุปได้ว่า การตัดสินใจ หมายถึง กระบวนการขั้นสุดท้ายของบุคคลในการเลือกทางเลือกที่มีมากกว่า 1 ทางให้เหลือเพียงทางเลือกเดียว เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ ซึ่งแนวความคิดของการตัดสินใจนี้สามารถนำไปประยุกต์ได้กับทุกรูปแบบ ทุกองค์กรในสังคม

งานด้านต่างๆของโรงเรียนที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครอง

การเลือกโรงเรียนในระดับอนุบาลให้กับเด็คนั้น พ่อแม่ผู้ปกครองจำเป็นต้องคำนึงถึงองค์ประกอบหลายอย่างในการตัดสินใจส่งบุตรหลานของตนเข้าศึกษา เนื่องจากการศึกษาในระดับนี้เป็นรากฐานที่สำคัญต่อการศึกษาในระดับต่อไป ซึ่งงานด้านต่างๆเกี่ยวกับโรงเรียนที่ใช้ในการตัดสินใจนั้นประกอบด้วย งานด้านวิชาการ บทบาทหน้าที่ของครู ด้านอาคารสถานที่และการจัดสภาพแวดล้อม ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและโรงเรียนกับผู้ปกครอง การให้บริการนักเรียนและการเก็บค่าธรรมเนียมการเรียนและค่าธรรมเนียมอื่นๆ

ด้านวิชาการ

การบริหารงานวิชาการเป็นภารกิจหลักของการจัดการศึกษา ผลงานทางด้านวิชาการเป็นตัวชี้ให้เห็นถึงมาตรฐานและคุณภาพของสถานศึกษาว่าจัดการศึกษาบรรลุผลตามวัตถุประสงค์เพียงใด ซึ่งงานด้านวิชาการมีผลโดยตรงกับผลงานวิชาการ (рінจิตต์, 2545)

เยาพา (2542: 27) กล่าวถึง การบริหารงานวิชาการเป็นงานหลักของโรงเรียนอนุบาล ซึ่งหมายถึง การจัดประสบการณ์ เพื่อเตรียมเด็กให้พัฒนาทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญาไปพร้อมๆกัน ซึ่งการจัดนั้นจะต้องครอบคลุมถึงหลักสูตรหรือแนวการจัดประสบการณ์ การนำแผนการสอนไปใช้ การจัดหาและผลิตสื่อ การจัดสภาพแวดล้อม การจัดตารางกิจกรรมประจำวัน การนิเทศ และการประเมินความพร้อม ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. หลักสูตรหรือแนวการจัดประสบการณ์
2. การนำแผนการจัดประสบการณ์ไปใช้เป็นแนวทางที่จะสอน หรือจัดกิจกรรมให้แก่เด็ก โดยทั่วไปแผนการสอนจะครอบคลุมถึงวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ มโนคติหรือแนวคิด เนื้อหา กิจกรรม อุปกรณ์ การประเมินผล
3. การจัดหาและการผลิตสื่อ สื่อสำหรับการศึกษาระดับอนุบาลนี้ หากกำหนดตามลักษณะการใช้งาน แบ่งได้เป็น 3 ประเภท คือ สื่อสำหรับครู สื่อสำหรับประกอบบทเรียน สื่อสำหรับจัดสภาพแวดล้อม
4. การจัดสภาพแวดล้อม มีความสำคัญต่อเด็กอนุบาลมาก สภาพแวดล้อมอาจเป็นได้ทั้งคน สถานที่ ตลอดจนวัสดุ อุปกรณ์ ทั้งนี้เนื่องจาก เด็กต้องสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมตลอดเวลา ฉะนั้น สิ่งแวดล้อมจะต้องเอื้อต่อการที่จะช่วยให้เด็กเรียนรู้หรือปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้
5. การจัดตารางกิจกรรมประจำวัน ได้แก่ การจัดตารางสอน การจัดตารางกิจกรรม
6. การนิเทศการศึกษา หมายถึง วิธีการที่ผู้มีหน้าที่พยายามจะช่วยพัฒนาครูให้ครูได้ปรับปรุงการสอน ตลอดจนให้ข้อเสนอแนะที่จะพัฒนาเด็กให้ได้ตามจุดประสงค์
7. การวัดและประเมินผล หมายถึง การประเมินผลว่าเด็กมีความพร้อมทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา

สำหรับสถานศึกษาปฐมวัยนั้น กล่าวได้ว่าการบริหารงานวิชาการเป็นงานที่มีความสำคัญ เช่นเดียวกับงานในด้านอื่นๆ ดังนี้ (ราสี, 2537: 7)

1. งานด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ ได้แก่ การที่ผู้บริหารศึกษาจะทำความเข้าใจเกี่ยวกับสาระสำคัญของหลักสูตร อบรมครูให้เข้าใจหลักสูตรและวิธีใช้ จัดหาหลักสูตร ตลอดจน เอกสารหลักสูตร คู่มือการใช้หลักสูตรที่เหมาะสม สอดคล้องกับหลักสูตรและจัดให้เพียงพอสำหรับการใช้ ตลอดจนปัจจัยและสภาพแวดล้อมต่างๆ ในสถานศึกษาเพื่อที่จะเอื้อต่อการใช้หลักสูตรและการสอน การสนับสนุนหรือกระตุ้นครูให้ได้มีการปรับปรุงพัฒนากระบวนการจัดการเรียน การสอนให้เหมาะสมอยู่เสมอ

2. การจัดประสบการณ์ เป็นการดำเนินการเพื่อให้การจัดการประสบการณ์ในสถานศึกษาดำเนินไปด้วยดีและสามารถปฏิบัติได้ ได้แก่ การจัดทำตารางกิจกรรมประจำวัน การกำหนดชั้นเรียน การจัดครูเข้าชั้น การปรับปรุงพัฒนากระบวนการจัดประสบการณ์ให้มีประสิทธิภาพสูงสุดบรรลุตาม จุดมุ่งหมายของหลักสูตร ตลอดจนจัดอบรม แลกเปลี่ยนความรู้ ความคิด ประสบการณ์กับเพื่อนครูหรือ ผู้ทรงคุณวุฒิอื่นๆ เกี่ยวกับเทคนิคการจัดประสบการณ์แบบใหม่ๆ

3. งานสื่อการเรียนการสอน ซึ่งเกี่ยวกับการจัดหาอุปกรณ์การเรียนการสอนให้สอดคล้องกับ หลักสูตรและกิจกรรม ตลอดจนส่งเสริมให้ครูผู้สอนใช้อุปกรณ์การสอนให้ตรงกับกิจกรรม รวมทั้งหา วัสดุต่างๆ สำหรับครูได้นำไปใช้ผลิตสื่ออย่างเพียงพอ การจัดสื่อการเรียนอย่างมีระบบ เช่น จัดบริการ สื่อการสอน โดยมีห้องสื่อหรือผู้รับผิดชอบ จัดให้มีทะเบียนสื่อ ทั้งนี้โดยเน้นให้ผู้ใช้ได้รับความสะดวก ซึ่งจะส่งผลต่อการจัดประสบการณ์ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

4. งานวัดผลและประเมินผล ครอบคลุมถึงการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการประเมินผล ส่งเสริมให้ครูมีความสามารถในการประเมินผลอย่างถูกต้อง จัดให้มีการวัดและประเมินผลให้มี ประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น คอยดูแล ควบคุมการดำเนินการวัดผลและประเมินผลเป็นระยะๆ รวมถึงการ ตรวจสอบ การจัดทำสมุดประจำชั้นและสมุดประจำตัวเด็กให้ถูกต้อง เรียบร้อยเป็นปัจจุบันอยู่เสมอ

5. งานห้องสมุด ได้แก่ การจัดทำและจัดหาเอกสาร หนังสือ สำหรับค้นคว้าหาความรู้สำหรับ ครูอย่างเพียงพอ เพื่อให้ครูได้รับความรู้ทางวิชาการเป็นปัจจุบันอยู่เสมอ ซึ่งจะนำมาสู่การสนับสนุน กิจกรรมการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กให้มีคุณภาพ นอกจากนี้ยังอาจมีวิดิทัศน์ที่เกี่ยวข้องกับ การศึกษา นิทานสำหรับเด็ก เทปเพลงสำหรับครู และจัดเกมฝึกเชาวน์สำหรับเด็กต่างๆ เข้าไปด้วย

6. งานนิเทศการศึกษา ครอบคลุมถึงการช่วยเหลือแนะนำทางวิชาการ เพื่อให้การดำเนินการต่างๆภายในสถานศึกษาเป็นไปอย่างสอดคล้องกับหลักสูตร ซึ่งผู้บริหารสามารถใช้วิธีการนิเทศได้หลายวิธี แต่ทั้งนี้ต้องกระทำอย่างสม่ำเสมอและเป็นระบบ

7. งานด้านการวางแผนและกำหนดวิธีการดำเนินงาน คือ การกำหนดให้มีการวางแผนปฏิบัติงานวิชาการล่วงหน้าอย่างมีขั้นตอน ให้นักลกรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมและรับผิดชอบในการปฏิบัติงาน กำหนดหน้าที่และขอบเขตในการปฏิบัติหน้าที่ และประสานกับผู้ที่เกี่ยวข้องให้ชัดเจน

8. งานส่งเสริมการจัดประสบการณ์ ได้แก่ กิจกรรมที่ผู้บริหารและครูจัดให้มีขึ้นเพื่อสนับสนุนให้การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น รวมทั้งการส่งเสริมให้ครูมีความรู้และประสบการณ์ใหม่ๆเพื่อนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

9. งานประชุม อบรมทางวิชาการ ได้แก่ การพัฒนาบุคลากรในรูปแบบของการจัดการประชุมให้ครูได้มาพบปะเพื่อหาแนวทางและข้อตกลงในการทำงานร่วมกัน และช่วยพัฒนาความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน และขณะเดียวกันจะได้นำความรู้ใหม่ๆไปสู่ครู เพื่อนำไปใช้พัฒนางานวิชาการให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

มีคำกล่าวที่ว่า “งานวิชาการเป็นหัวใจของสถานศึกษา” ซึ่งเป็นคำกล่าวที่ให้ความสำคัญต่องานวิชาการมาก หน้าที่ของโรงเรียน คือ การให้ความรู้ทางวิชาการแก่นักเรียนเป็นสำคัญ แต่การที่โรงเรียนจะสามารถทำหน้าที่ด้านนี้อย่างสมบูรณ์ก็ต่อเมื่อผู้บริหาร โรงเรียนให้ความสำคัญแก่งานวิชาการ และเข้าใจขอบเขตของการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเป็นอย่างดี งานที่เกี่ยวข้องกับงานวิชาการที่สำคัญยิ่ง คือ 1) งานด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน 2) งานด้านปรับปรุงการเรียนการสอน 3) งานด้านการวัดผลและประเมินผล (นิพนธ์, 2526: 68-69)

สรุปได้ว่าการบริหารงานวิชาการ ประกอบด้วยการบริหารงานในด้านหลักสูตร การสอนการนิเทศ การประเมินผล รวมถึงการจัดประสบการณ์ต่างๆที่จะช่วยในการพัฒนาการด้านต่างๆของเด็ก หากผู้บริหาร โรงเรียนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถบริหารงานได้อย่างครอบคลุมก็จะส่งผลให้การดำเนินงานของโรงเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพอันจะเกิดผลดีต่อโรงเรียนในที่สุด

บทบาทหน้าที่ของครู

ครูเป็นบุคคลที่สามารถดูแลและอบรมสั่งสอนเด็กทั้งด้านความรู้ ความสามารถและ กิริยามารยาทยามที่เด็กอยู่ที่โรงเรียน ฉะนั้นบทบาทหน้าที่ของครูจึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างมาก เพราะ เปรียบเสมือนต้นแบบหรือเป็นแม่พิมพ์ให้แก่เด็ก นิตยา (2539 อ้างถึงใน จุฬารัตน์, 2545: 18-19) กล่าวว่า งานสอนเป็นงานที่ต้องอาศัยความรับผิดชอบอย่างมาก และงานสอนในโรงเรียนอนุบาล มีความสำคัญยิ่งกว่านั้น ครูปฐมวัยจะต้องพยายามสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อเพื่อนครูด้วยกันต่อ ผู้ปกครอง และต่อตัวเด็กอย่างสม่ำเสมอและมีธรรมาศัยที่ดี สอดคล้องกับ อภิสมัย (2540: 22) ที่กล่าวถึงความสำคัญของครูปฐมวัย เนื่องจากการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างประสบการณ์ให้แก่เด็กนั้น การ คัดเลือกครูผู้สอนและจัดครูเข้าสอนเด็ก รวมทั้งการคัดเลือกพี่เลี้ยงสำหรับเด็กปฐมวัยนับว่ามี ความสำคัญเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหาร โรงเรียนจะต้องจัดให้เหมาะสม คือ นอกจากจะมีคุณสมบัติตามที่ ระบุไว้แล้ว ยังต้องคำนึงถึงความรู้ความสามารถ บุคลิกลักษณะ และมีความรับผิดชอบสามารถ ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ตามแนวการจัดประสบการณ์และเป็นผู้มีใจรักเด็ก และงานที่รับผิดชอบ ซึ่งควรมีลักษณะ ดังนี้

1. บุคลิกลักษณะของครู ยิ้มแย้มแจ่มใส อารมณ์คงที่ สนุกกับการทำงานหรืองานสอน จริงใจ เป็นกันเอง
2. การมอบหมายงาน ความเน้นความสำคัญของงานให้สอดคล้องกับการดำเนินชีวิตประจำวัน และเหมาะสมกับกับความสามารถของผู้เรียน ไม่ยากไม่ง่ายเกินไป แต่ควรมีลักษณะท้าทายผู้เรียน และผู้เรียนสามารถทำได้สำเร็จ
3. รายงานความก้าวหน้า ครูควรแจ้งผลการเรียน การทำกิจกรรมต่างๆ ให้เด็กรับทราบเป็น ระยะตลอดเวลาที่เรียน เพื่อเด็กจะได้เกิดกำลังใจและรักษามาตรฐานของตน ไว้ให้ได้ดียิ่งขึ้นตามลำดับ
4. แรงเสริมทางบวก ครูควรให้แรงเสริม กำลังใจในการทำผลงาน ความสำเร็จของนักเรียน ด้วยการแนะนำ ชมเชย ขอมรับ ยกย่อง เพื่อให้ให้นักเรียนเกิดความพึงพอใจ กำลังใจและเกิดความอบอุ่น มั่นคงพร้อมที่จะเรียนรู้ในสิ่งที่ดีต่อไป
5. การจัดเตรียมอุปกรณ์ ครูควรจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ สื่อการสอนและอุปกรณ์อื่นๆ ที่ช่วย เอื้ออำนวยให้เกิดความสะดวก น่าสนใจและมีผลต่อการเรียนรู้ของเด็ก (อารี, 2543: 67)

สุวิมล (2538ก: 48-50) ได้กล่าวถึงวิธีการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างครูกับนักเรียนไว้ ดังนี้

1. ครูควรสร้างความสัมพันธ์กับนักเรียนให้มาก ควรแสดงการยอมรับชื่นชมในตัวเด็ก เช่น ยิ้ม สัมผัส โอบกอดและพูดคุย ครูควรลดตัวลงมาให้อยู่ในระดับเดียวกับเด็ก การปฏิบัติเช่นนี้ควรทำตลอดเวลาที่ครูอยู่กับเด็ก โดยเฉพาะเมื่อเด็กมาถึงโรงเรียนและก่อนกลับบ้าน ปฏิสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับผู้ใหญ่จะช่วยให้เด็กพัฒนาในทุกด้าน การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับนักเรียนควรประกอบด้วยการพูดคุยโต้ตอบและด้วยกิริยาท่าทางที่แสดงความรักต่อเด็ก

2. ครูให้เวลากับเด็ก รับฟังด้วยความตั้งใจ ยอมรับความคิดเห็นของเด็กอย่างเหมาะสม ช่วยกระตุ้นให้เด็กได้สนทนาแลกเปลี่ยนประสบการณ์ แสดงความคิดเห็นและความรู้สึก การตอบสนองของครูควรทำให้เหมาะสมกับเด็กแต่ละวัย เช่น ให้การปลอบโยนเมื่อเด็กร้องไห้ พยักหน้าให้ความมั่นใจกับเด็ก เป็นต้น

3. ครูควรพูดคุยกับเด็กอย่างเป็นกันเอง สุภาพอ่อนโยน พูดในสิ่งที่ดีและพยายามพูดกับเด็กแต่ละคนบ่อยๆ โดยการใช้คำถามปลายเปิดเพื่อให้ทักษะการสื่อความหมายของเด็กพัฒนาขึ้น การใช้คำถามปลายเปิดจะช่วยให้เด็กมีโอกาสดูคิดตอบคำถามได้ยากและยาวเกินกว่าคำว่า “ใช่” หรือ “ไม่ใช่” เท่านั้น และควรนำวิธีการตั้งคำถามแบบต่างๆมาใช้เพื่อพัฒนาทักษะทางภาษาให้แก่เด็ก

4. ครูควรปฏิบัติต่อเด็กอย่างเท่าเทียมกันไม่ว่าจะมาจากเชื้อชาติ ศาสนา หรือวัฒนธรรมใด และควรเปิดโอกาสให้เด็กทั้งชายและหญิงได้เข้าร่วมกิจกรรมเท่ากัน เด็กทุกคนควรมีความสำคัญเท่าเทียมกันไม่ว่าจะเป็นเพศ เชื้อชาติ ศาสนาหรือวัฒนธรรมใด

5. ครูควรส่งเสริมให้เด็กพัฒนาความเป็นตัวของตัวเอง และการช่วยเหลือตนเองในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน เช่นการแต่งตัว การล้างมือ การดูแลรักษาของใช้ส่วนตัว การที่เด็กทำอะไรได้สำเร็จตามความสามารถของตัวเองเป็นสิ่งสำคัญแก่เด็ก จึงควรเปิดโอกาสให้เด็กได้ฝึกทำสิ่งต่างๆให้สำเร็จด้วยตนเอง ซึ่งขึ้นอยู่กับระดับพัฒนาการของเด็กแต่ละคนและช่วยให้เด็กประสบความสำเร็จมากขึ้นทีละน้อยในสิ่งที่ปฏิบัตินั้นๆ

6. ครูควรใช้เทคนิควิธีการที่ดีในการแนะนำเด็กตลอดจนการเบนความสนใจเมื่อเด็กมีปัญหาหรือเกิดอารมณ์ การคาดการณ์ล่วงหน้าเพื่อลดปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นได้ ควรให้แรงเสริมทางบวกและ

การให้กำลังใจมากกว่าวิธีการแข่งขัน การเปรียบเทียบ และการวิพากษ์วิจารณ์ ทั้งนี้ไม่ควรใช้วิธีการลงโทษทางกาย เช่น การตีและทางจิตใจ เช่น การทำให้อาย หรือวิธีการลงโทษอื่นๆที่น่ากลัวและรุนแรง กฎเกณฑ์ต่างๆที่นำมาใช้กับเด็กควรแน่นอน ชัดเจน และเข้าใจง่าย มีการอธิบายให้เด็กเข้าใจก่อน นำมาใช้และปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ วิธีการให้คำแนะนำเด็กควรอธิบายให้เด็กเข้าใจถึงเหตุและผล ควรจัดสิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัยและเหมาะสมเพื่อลดข้อห้าม หรือการใช้คำว่า “ไม่” กับเด็ก และไม่ควรใช้วิธีการลงโทษซึ่งจะเกิดผลด้านลบแก่ตัวเด็ก

7. บรรยากาศที่ดีภายในห้องเรียนควรเป็นบรรยากาศที่ดีที่มีความสนุกสนาน เด็กพูดคุยกันได้ หัวเราะได้ กระตือรือร้นที่จะร่วมกิจกรรม มากกว่าบรรยากาศที่เต็มไปด้วยการถูกบังคับ การห้าม เคลื่อนไหวอยู่ตลอดเวลา บรรยากาศในห้องเรียนเป็นตัวชี้เนะถึงคุณภาพของความสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับครู

8. ครูควรช่วยให้เด็กรู้สึกอบอุ่น ผ่อนคลาย และมีความสุขเมื่อเข้าร่วมกิจกรรมด้วยความสนใจ การเข้าร่วมกิจกรรมของเด็กจะแตกต่างกันตามช่วงเวลา ชนิดของกิจกรรม และองค์ประกอบอื่นๆ บางครั้งเด็กจะแสดงอารมณ์รุนแรงเมื่อโกรธ คับข้องใจ เศร้า การให้เด็กมีอิสระที่จะแสดงออก ทางอารมณ์เป็นสิ่งที่ดี ครูควรทำการยอมรับทำความเข้าใจ และพิจารณาความแตกต่างระหว่างเด็กแต่ละคน แต่ละเหตุการณ์ และควรฝึกให้เด็กมีการแสดงออกทางอารมณ์อย่างเหมาะสม

9. ครูควรส่งเสริมให้เด็กทำงานร่วมกัน และช่วยส่งเสริมให้เกิดพฤติกรรมทางสังคมที่พึงประสงค์ คือ การทำงานร่วมกัน การช่วยเหลือกัน การหมุนเวียนกันเล่นและการคิดแก้ปัญหาาร่วมกัน ซึ่งเป็นเป้าหมายหนึ่งของการจัดอนุบาลศึกษาที่มีคุณภาพ

10. ครูควรคาดหวังว่าพฤติกรรมทางสังคมของเด็กแต่ละคนควรพัฒนาไปตามวัยอย่างเหมาะสม ทักษะทางสังคมจะพัฒนาขึ้นเมื่อเด็กมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนและผู้ใหญ่ ซึ่งพัฒนาการทางสังคมของเด็กแต่ละคนจะแตกต่างกันไปตามอายุ และประสบการณ์ของเด็ก

11. ครูควรส่งเสริมให้เด็กได้พูดแสดงความรู้สึก และความคิดเพื่อสื่อความหมายการ สื่อความหมายโดยการพูดที่แสดงถึงความรู้สึกหรือความคิดของเด็กเป็นทั้งเป้าหมายและตัวบ่งชี้คุณภาพของการจัดการศึกษาที่ดีให้แก่เด็ก ในเด็กเล็กที่ยังไม่สามารถสื่อความหมายโดยการพูดได้ดี ครูควรกระตุ้นให้เด็กแสดงออกโดยการใช้น้ำคำพูด

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2540) ได้กำหนดระเบียบคุรุสภาว่าด้วยจรรยาบรรณครู พ.ศ.2539 เพื่อเป็นหลักปฏิบัติในการประกอบวิชาชีพครู รวม 9 ข้อ คือ

1. ครูต้องรักและเมตตาศิษย์โดยให้ความเอาใจใส่ช่วยเหลือ ส่งเสริมให้กำลังใจในการศึกษาเล่าเรียนแก่ศิษย์โดยเสมอหน้า
2. ครูต้องอบรม สั่งสอน ฝึกฝน สร้างเสริมความรู้ ทักษะนิสัยที่ถูกต้องดีงามให้แก่ศิษย์อย่างเต็มความสามารถด้วยความบริสุทธิ์ใจ
3. ครูต้องประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์ทั้งทางกาย วาจา และจิตใจ
4. ครูต้องไม่กระทำตนเป็นปฏิปักษ์ต่อความเจริญทางกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์ และสังคมของศิษย์
5. ครูต้องไม่แสวงหาประโยชน์อันเป็นอามิสสินจ้างจากศิษย์ในการปฏิบัติหน้าที่ตามปกติ และไม่ใช้ศิษย์กระทำการใด ๆ อันเป็นการหาประโยชน์ให้แก่ตนเองโดยมิชอบ
6. ครูย่อมพัฒนาตนเองทั้งในด้านวิชาชีพ ด้านบุคลิกภาพ และวิสัยทัศน์ให้ทันต่อการพัฒนาทางวิชาการ เศรษฐกิจ สังคมและการเมืองอยู่เสมอ
7. ครูย่อมรักและศรัทธาในวิชาชีพและเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรวิชาชีพครู
8. ครูพึงช่วยเหลือเกื้อกูลครูและชุมชนในทางสร้างสรรค์
9. ครูพึงปฏิบัติตน ประพฤติตน เป็นผู้นำในการอนุรักษ์ และพัฒนาภูมิปัญญาและวัฒนธรรมไทย

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2540) ได้กำหนดคุณสมบัติของครูผู้สอนได้ระดับปฐมวัยไว้ดังนี้

1. ด้านความรู้ความสามารถ

1.1 มีวุฒิการอนุบาลศึกษาหรือการศึกษาปฐมวัยหรือเคยผ่านการอบรม
ระดับปฐมวัย

1.2 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวและแผนการจัดประสบการณ์ และสามารถนำไปใช้ได้
อย่างมีประสิทธิภาพ

1.3 มีความรู้ด้านจิตวิทยาพัฒนาการ จิตวิทยาการเรียนรู้ สามารถนำไปใช้ในการแก้ไขและ
พัฒนาพฤติกรรมเด็กได้

2. ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์

2.1 มีเจตคติที่ดีต่อการเป็นครูสอนระดับปฐมวัย

2.2 มีคุณลักษณะที่เอื้อต่อการพัฒนาเด็ก ได้แก่ รักเด็ก ยิ้มแย้มแจ่มใส อารมณ์ดีใจดี
บุคลิกภาพดี มีความรับผิดชอบ สุภาพเรียบร้อย มีความเมตตา อุดม และเป็นคนช่างสังเกต

2.3 มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับเด็ก เช่น การโอบอุ้มสัมผัสด้วยความอ่อนโยน ท่าทาง
เป็นมิตร การมองด้วยสายตาเอื้ออาทร การพูดคุยด้วยวาจาไพเราะอ่อนหวาน

3. ครูผู้สอนควรมีหน้าที่ความรับผิดชอบ ดังนี้

3.1 จัดกิจกรรมและประสบการณ์ได้ตามแผนการจัดประสบการณ์ และตามตารางกิจวัตร
ประจำวัน

3.2 จัดหา จัดทำวัสดุอุปกรณ์และสื่อ เพื่อใช้จัดประสบการณ์

3.3 จัดทำงานธุรการในชั้นเรียน เช่น บัญชีเรียกชื่อ สมุดรายงานประจำตัวนักเรียน สมุด
บันทึกความพร้อม แบบบันทึกการตรวจสุขภาพ ระเบียบสะสม เป็นต้น

3.4 การวัดและประเมินความพร้อม และความก้าวหน้าทางพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน

3.5 การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้ปกครองนักเรียน และแสวงหาความร่วมมือในการจัด ประสบการณ์หรือแก้ปัญหาให้นักเรียน

จะเห็นได้ว่า ครูปฐมวัยเป็นครูคนแรกในสถานศึกษา ดังนั้นจึงเป็นเรื่องสำคัญที่ครูจะต้องทำตนให้เป็นที่ประทับใจของเด็กเพื่อให้เด็กเกิดความรู้สึกไว้วางใจ มีทัศนคติที่ดีต่อโรงเรียน เกิดความประทับใจและรู้สึกว่าประสบการณ์จากการมาโรงเรียนเป็นสิ่งที่สนุกสนาน และได้รับความเพลิดเพลิน ดังนั้นสิ่งสำคัญที่ครูควรปฏิบัติ คือ ให้ความรัก ความอบอุ่นแก่เด็ก เข้าใจธรรมชาติและความแตกต่างในเด็กแต่ละคน เพื่อประเมินความพร้อมและจัดกิจกรรมได้เหมาะสม

งานด้านอาคารสถานที่และการจัดสภาพแวดล้อม

การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนมีความสำคัญกับพฤติกรรมและพัฒนาการของเด็กระดับปฐมวัยเป็นอย่างยิ่ง ผู้บริหารควรจัดสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนให้เอื้อต่อการจัดกิจกรรมและประสบการณ์เพื่อเป็นการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กและทำให้เกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของแนวและแผนการจัดประสบการณ์ (อภิสมัย, 2540: 34)

สุรัสวดี (2543: 36) ได้กล่าวถึงสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนการสอน ไว้ดังนี้

...คุณภาพการเรียนของเด็กนั้น นอกจากกระบวนการเรียนการสอนที่แท้จริง ถูกต้องและเหมาะสมที่ครูเป็นผู้จัดให้แล้ว สภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนมีอิทธิพลต่อคุณภาพการเรียนมากทีเดียว แม้พลังบางอย่างจากนอกรั้วโรงเรียนก็ยังมีอิทธิพลต่อคุณภาพการเรียนการสอนของเด็ก การทำให้เด็กเรียนได้ดีได้เก่ง จึงไม่ใช่แค่แต่การสอนที่ดีและถูกต้องเท่านั้น ต้องประกอบด้วยสิ่งแวดลอมที่เกื้อกูลต่อการเรียนของเด็กด้วย เรียกว่า ปัจจัยเสริมการเรียน...

รินจิตต์ (2545: 33-34) ได้เสนอแนะขอข่วยการบริหารงานอาคารสถานที่ว่าควรครอบคลุมลักษณะงาน 5 อย่าง ด้วยกัน คือ

1. การจัดสร้างอาคารสถานที่อันรวมถึงการวางแผนที่ตั้งอาคาร การควบคุมการก่อสร้างการตกแต่งจัดระเบียบให้เป็นไปตามหลักการจัดการอาคารสถานที่ของโรงเรียน ตลอดจนรื้อถอนอาคารสถานที่

2. การใช้อาคารสถานที่ หมายถึง การกำหนดวางแผนการใช้อาคารสถานที่ให้เกิดประโยชน์ใช้สอยมากที่สุด

3. การบำรุงรักษาอาคารสถานที่ การประดับ ตกแต่ง และซ่อมแซมอาคารสถานที่ให้คงสภาพเดิม เพิ่มเติมเพื่อให้ประโยชน์คุ้มค่า

4. การควบคุมดูแลอาคารสถานที่ คือ การควบคุมดูแลโดยทั่วไป เป็นการกำกับติดตามผล การใช้ การบำรุงรักษา การตกแต่ง รวมถึงการควบคุมการปฏิบัติงานอาคารสถานที่ให้เป็นไปตามระเบียบ ข้อบังคับ และแบบแผนของทางราชการที่เกี่ยวข้อง

5. การประเมินผลการใช้อาคารสถานที่ เป็นการดำเนินงานเพื่อการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงแนวทางการดำเนินงานด้านนี้ ให้เหมาะสมเพื่อประโยชน์สูงสุดและเพื่อเก็บข้อมูลสำหรับวางแผนดำเนินงานอาคารสถานที่ของปีถัดไป

สำหรับภคิมา (2532 อ้างถึงใน รังสิมา, 2545: 39) กล่าวว่าการบริหารงานอาคารสถานที่ หมายถึง การรู้จักจัดหา รู้จักใช้อาคารให้เกิดประโยชน์สูงสุด รวมทั้งควบคุมดูแลรักษาการให้บริการแก่ชุมชนและรู้จักส่งเสริมทะนุบำรุงอาคารสถานที่ที่มีอยู่ให้คงสภาพดี และสนองความต้องการได้อย่างเพียงพอ

รินจิตต์ (2545: 37) ได้สรุปการบริหารงานอาคารสถานที่ว่าหมายถึง การที่ผู้บริหารใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ ดำเนินงานอาคารสถานที่ร่วมกับบุคลากรในโรงเรียนให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ให้เป็นประโยชน์มากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับรังสิมา (2545: 42) ที่กล่าวว่าการบริหารงานอาคารสถานที่ของผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลนั้น จะต้องมุ่งถึงประโยชน์ของนักเรียนเป็นสำคัญและผู้บริหารควรให้ความสำคัญเพราะอาคารสถานที่ นอกจากจะเป็นที่ให้การศึกษแล้วยังมีส่วนช่วยส่งเสริมพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญาของเด็กอนุบาล ดังนั้นจึงควรคำนึงถึงประโยชน์ใช้สอยและความปลอดภัยของเด็กอนุบาลให้มากที่สุด

อาคารสถานที่นับเป็นสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก ดังนั้น ในการเลือกทำเลที่ตั้งของโรงเรียน การจัดห้องเรียน รวมทั้งการปลูกต้นไม้ในห้องเรียนและการเลือกวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ นับเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องพิจารณาให้เหมาะสม เพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้และมีความสามารถมากขึ้น โดยควรจัดมุมสำหรับทำกิจกรรมกลุ่ม และมุมสำหรับกิจกรรมที่เด็กต้องการความสงบ และความเป็นตัวของตัวเอง

ไว้ให้เด็ก ห้องควรมีเนื้อที่กว้างขวางพอที่เด็กจะสามารถเล่นได้อย่างสบายและพอเพียงสำหรับจำนวนเด็กในห้อง โดยอาคารเรียนจะออกแบบในลักษณะใดก็ได้ อาจจะสร้างเป็นแบบบ้าน หรือเป็นอาคารเรียนทั่วไปก็ได้ โดยทั้งนี้ต้องได้รับอนุมัติแบบจากผู้ทรงคุณวุฒิที่ทางราชการรับรองเป็นผู้ออกแบบ อาคารทุกอาคารต้องมีทางออกฉุกเฉินไว้ด้วย ทั้งนี้เพื่อป้องกันเหตุฉุกเฉิน ตัวอาคารควรตั้งอยู่ในตำแหน่งที่มีทิศทางลมพัดผ่านและมีแสงสว่างพอเหมาะ ตัวอาคารควรทำสีอ่อนที่สวยงามทั้งภายในและภายนอก ควรประกอบด้วยห้องต่างๆ เช่น ห้องครูใหญ่ ห้องธุรการ ห้องพักครู ห้องประชุม ห้องพยาบาล ห้องเรียน ห้องอาหาร ห้องครัว ห้องน้ำและห้องส้วม ซึ่งแต่ละห้องควรจัดให้เหมาะสมและสะดวกในการใช้งาน (เขาวพา, 2541: 23)

การบริหารอาคารสถานที่ของโรงเรียนอนุบาลเอกชน ผู้บริหารต้องยึดเกณฑ์และกำหนดมาตรฐานโรงเรียนอนุบาลเอกชนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน นอกจากนี้แล้ว ผู้บริหารยังต้องพิจารณาถึงเรื่องต่างๆ ดังต่อไปนี้ (รังสิมา, 2545ก: 41-42)

1. การจัดอาคารสถานที่ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์เฉพาะของโรงเรียนและสภาพท้องถิ่น ได้แก่ ลักษณะอาคาร (คำนึงถึงความสะดวกและความปลอดภัยของเด็ก) ลักษณะสภาพแวดล้อม (แสงสว่าง เสียง สีภายในอาคาร และความร้อน แสงแดด ทิศทางลม เป็นต้น) และรูปแบบผังของอาคารเรียนให้เหมาะสมกับเนื้อที่
2. การจัดห้องต่างๆในโรงเรียนให้ตอบสนองต่อความเหมาะสมในการทำกิจกรรมของเด็ก ห้องที่จัดในโรงเรียนประกอบด้วยห้องเรียน ห้องอาหาร ห้องพยาบาล ห้องนอน ห้องน้ำ ห้องส้วม ห้องธุรการ ห้องสมุด ห้องพัสดุ ห้องประชุม เป็นต้น
3. การจัดอาคารสถานที่ให้สอดคล้องกับมาตรฐานสิ่งแวดล้อม ทั้งที่อยู่ภายในและภายนอกโรงเรียน ซึ่งมีผลอย่างยิ่งต่อสุขภาพและพัฒนาการของเด็ก
4. การวางแผนการบำรุงรักษา ซ่อมแซมอาคารให้อยู่ในสภาพที่เรียบร้อย สามารถใช้งานได้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้
5. การจัดบริเวณและเนื้อที่ให้เด็กได้เคลื่อนไหวอย่างอิสระและพอเพียง

6. การตกแต่งบริเวณภายในโรงเรียน ได้แก่ การปลูกต้นไม้และพืชประดับต่างๆซึ่งช่วยให้บริเวณร่มเย็น สวยงาม ต้นไม้ที่นำมาปลูกต้องหลีกเลี่ยงไม้มีพิษ มีหนามแหลมคมหรือต้นไม้ที่มีผลใหญ่

7. บริเวณทางเดินของเด็กควรจัดให้เด็กเดินไปมาระหว่างอาคารและบริเวณต่างๆ ผิวถนนควรเทคอนกรีต ลาดยาง หรือใช้แผ่นตารางคอนกรีตหรือปูด้วยวัสดุแข็งไม่ลื่น พื้นถนนต้องเรียบ ไม่ขรุขระ และพาเด็กไปสู่บริเวณที่ต้องการ

8. การจัดสนามสำหรับเด็ก นอกจากจะจัดเพื่อให้เด็กเกิดความสุขสนุกสนานจากการเล่นแล้ว ต้องคำนึงถึงความปลอดภัยด้วย

9. การจัดวัสดุอุปกรณ์ต่างๆทั้งประเภทเครื่องใช้ เช่น โต๊ะ เก้าอี้ และประเภทวัสดุอุปกรณ์ของเล่น ภายในห้องเรียนและนอกห้องเรียนอย่างเหมาะสม จะทำให้การดำเนินกิจกรรมเป็นไปอย่างดี เด็กๆจะรู้สึกสะดวก สบาย และพึงพาตนเองได้

10. การวางแผนการบำรุงรักษาวัสดุอุปกรณ์ รวบรวมรายชื่อช่างซ่อมบำรุง กำหนดตารางการบำรุงรักษาและทำบันทึกรายการซ่อม เป็นต้น

สำนักงานคณะกรรมการการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (2546) ได้ออกระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการกำหนดมาตรฐาน โรงเรียนอนุบาลเอกชน เกี่ยวกับโรงเรียนอาคารสถานที่ อุปกรณ์และครุภัณฑ์ต่างๆ ซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้

1. บริเวณโรงเรียน ต้องมีลักษณะดังนี้

1.1 พื้นที่ต้องไม่เป็นที่ลุ่ม และไม่มีสิ่งอันอาจก่อให้เกิดอันตรายแก่นักเรียน หากมีบ่อน้ำหรือสระน้ำอยู่ในบริเวณ โรงเรียนต้องล้อมรั้วให้อยู่ในสภาพที่ปลอดภัย

1.2 มีรั้วแสดงบริเวณที่เป็นสัดส่วน

1.3 สถานที่ตั้งของโรงเรียน ต้องตั้งอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ไม่ก่อให้เกิดอันตรายแก่นักเรียน

1.4 ต้องมีพื้นที่สำหรับนักเรียนเล่นไม่น้อยกว่า 1.2 ตารางเมตรต่อนักเรียน 1 คน
จะเป็นที่ร่มหรือกลางแจ้งก็ได้

1.5 ต้องมีพื้นที่สำหรับนักเรียนพักผ่อนอย่างเพียงพอ

โรงเรียนและอาคารเรียนจะต้องไม่เป็นสถานที่รับเลี้ยงเด็ก หรือดำเนินกิจการอื่น หรือเป็นที่อยู่อาศัยของบุคคลอื่นที่ไม่เกี่ยวข้องกับกิจการของโรงเรียน ยกเว้นที่อยู่อาศัย ผู้รับใบอนุญาต ผู้จัดการ ครูใหญ่ ครูและครูพี่เลี้ยง แต่ต้องจัดให้เป็นสัดส่วน

2. อาคารเรียน ต้องมีลักษณะดังนี้

2.1 อาคารเรียนต้องเป็นไปตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง

2.2 สำหรับอาคารเรียนที่มีห้องเรียนเกินกว่า 2 ห้องติดกัน ช่องทางเดินภายในอาคารหรือระเบียงทางเดินต้องกว้างไม่น้อยกว่า 1.50 เมตร หรือถ้ามีม้านั่ง ระเบียงต้องกว้างไม่น้อยกว่า 1.75 เมตร อาคารตั้งแต่ 2 ชั้นขึ้นไป ต้องมีลูกกรงระเบียงสูงไม่น้อยกว่า 1.20 เมตร และช่องห่างลูกตั้งของลูกกรง ไม่มากกว่า 15 เซนติเมตร

2.3 อาคารเรียนต้องมีฝ้าเพดานใต้หลังคา ระยะความสูงจากพื้นถึงเพดานต้องไม่น้อยกว่า 2.40 เมตร

2.4 บันไดต้องแบ่งเป็นสองช่วง ช่วงหนึ่งสูงไม่เกิน 2.00 เมตร ความกว้างของบันไดแต่ละช่วงต้องไม่น้อยกว่า 1.50 เมตร ชานพักบันไดต้องไม่น้อยกว่าความกว้างของบันได ลูกตั้งของบันได ต้องสูงไม่น้อยกว่า 17.5 เมตร ลูกนอนต้องกว้างไม่น้อยกว่า 24 เซนติเมตร บันไดทุกชั้นต้องมีราวและลูกกรงไม่ต่ำกว่า 90 เซนติเมตร รวมทั้งราวเดี่ยวสำหรับนักเรียนเกาะขึ้นบันได และระยะห่างของลูกกรง ต้องไม่มากกว่า 15 เซนติเมตร

3. ห้องเรียน ต้องมีลักษณะดังนี้

3.1 ห้องเรียนแต่ละห้องต้องมีความกว้างไม่น้อยกว่า 35 ตารางเมตร และต้องเป็นห้องโล่ง ไม่มีเสาหรือสิ่งกีดขวาง ในกรณีที่ห้องเรียนเป็นรูปสี่เหลี่ยม ความกว้างของห้องไม่น้อยกว่า 5 เมตร และในกรณีที่ห้องเป็นรูปอื่นๆ ส่วนที่แคบที่สุดของห้องไม่น้อยกว่า 4 เมตร

3.2 ห้องเรียน อาจจะถูกจัดเป็นห้องขนาดใหญ่มีฝาประจันทร์ที่สามารถปรับเป็นห้องเรียนหรือห้องกิจกรรมขนาดต่างๆในเวลาเดียวกัน แต่พื้นที่ของห้องเรียนขนาดเล็กที่สุด ต้องมีไม่น้อยกว่า 4 เมตร

3.3 การระบายอากาศของห้องเรียนต้องถ่ายเทสะดวก โดยรวมเนื้อที่ของหน้าต่าง ประตู และช่องลมแล้วไม่น้อยกว่า 20% ของเนื้อที่ห้อง ยกเว้นห้องที่ใช้ระบบปรับอากาศ

3.4 แสงสว่างในห้องเรียนต้องมีความเข้มไม่น้อยกว่า 200 ลักส์โดยสม่ำเสมอทั้งห้อง ห้องเรียนที่ใช้แสงสว่างตามธรรมชาติ ความเข้มของแสงสว่างไม่เป็นไปตามเกณฑ์ ต้องติดตั้งโคมไฟฟ้าให้แสงสว่างเพิ่มในห้องนั้นๆ

3.5 ห้องเรียนที่มีทางเข้าออก 2 ทาง แต่ละทางต้องกว้างไม่น้อยกว่า 80 เซนติเมตร ในกรณีที่มีทางเข้าออกเพียงทางเดียว ต้องกว้างไม่น้อยกว่า 1.60 เมตร

3.6 สัดส่วนพื้นที่ห้องเรียนต่อนักเรียนต้องไม่น้อยกว่า 1 ตารางเมตร ต่อนักเรียน 1 คน

3.7 การจัดห้องเรียน ให้คำนึงถึงพื้นที่ต่อนักเรียนจำนวนรวมของนักเรียนแต่ละห้องต้องไม่เกิน 40 คน

3.8 ถ้าใช้อาคารที่มีอยู่แล้วมาดัดแปลงเป็นอาคารเรียนจะต้องปรับปรุงอาคารเรียนให้มีสภาพดังที่กล่าวไว้

กระทรวงศึกษาธิการ (2546) ได้กล่าวว่า การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนระดับก่อนประถมศึกษา มีความสำคัญต่อเด็กเนื่องจากธรรมชาติของเด็กในวัยนี้สนใจที่จะเรียนรู้ ค้นคว้า ทดลอง และต้องการสัมผัสกับสิ่งแวดล้อมรอบๆตัว ดังนั้นการจัดเตรียมสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสมตามความต้องการของเด็กจึงมีความสำคัญเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมและการเรียนรู้ของเด็กมาก เด็กสามารถเรียนรู้จากการเล่นที่เป็นประสบการณ์ตรงที่เกิดจากการรับรู้ด้วยประสาทสัมผัสทั้ง 5 จึงจำเป็นต้องจัด

สิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้สอดคล้องกับสภาพและจุดมุ่งหมายของหลักสูตรเพื่อบรรลุผลตามจุดมุ่งหมายในการพัฒนาเด็ก

การจัดสภาพแวดล้อมจะต้องคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

1. ความสะอาด ความปลอดภัย
2. ความมีอิสระอย่างมีขอบเขตในการเล่น
3. ความสะดวกในการทำกิจกรรม
4. ความพร้อมของอาคารสถานที่ เช่น ห้องเรียน ห้องน้ำห้องส้วม สนามเด็กเล่น
5. ความเพียงพอเหมาะสมในเรื่องขนาด น้ำหนัก จำนวน สีของสื่อและเครื่องเล่น

การจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน

1. ห้องเรียนระดับปฐมวัยต้องสะอาด มีแสงสว่างเพียงพอ ปลอดภัยและกว้างได้สัดส่วนกับจำนวนเด็ก ควรมีพื้นที่กว้างเฉลี่ยไม่น้อยกว่า 1 ตารางเมตรต่อ 1 เด็กคน
2. ครุภัณฑ์ภายในห้องเรียน เช่น โต๊ะ เก้าอี้ ตู้ ที่เก็บเครื่องใช้ส่วนตัวของเด็ก ชั้นวางของ ควรมีขนาดเหมาะสมเพียงพอต่อจำนวนเด็ก ควรเลือกใช้สีอ่อนหรือสีธรรมชาติ
3. สื่อหรือเครื่องเล่นภายในห้องเรียนต้องมีจำนวนเพียงพอ ปลอดภัยและอยู่ในสภาพการใช้ทำงานได้ สอดคล้องกับหลักการจัดการศึกษาปฐมวัย
4. การจัดแบ่งพื้นที่ในห้องเรียนให้มีมุมประสบการณ์อย่างน้อย 4 มุม เช่น มุมบ้าน มุมบล็อก มุมหนังสือ มุมวิทยาศาสตร์ โดยมีสื่ออุปกรณ์ภายในมุมอยู่ในสภาพที่ใช้การได้ดี สอดคล้องกับแนวและแผนการจัดประสบการณ์ และเด็กสามารถเคลื่อนที่จากมุมประสบการณ์ต่างๆ ได้อย่างอิสระโดยไม่รบกวนเด็กคนอื่น

6. กำหนดพื้นที่สำหรับจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับกิจกรรมรายบุคคล กิจกรรมกลุ่มย่อย และกิจกรรมกลุ่มใหญ่ให้ชัดเจน จะช่วยส่งเสริมพัฒนาการของเด็กและทำให้เกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์ตามที่กำหนดไว้ในแนวการจัดประสบการณ์และแผนการจัดประสบการณ์

7. การจัดสภาพแวดล้อมทั่วไปในห้องเรียน ควรจัดให้มีสภาพและบรรยากาศที่อบอุ่นเหมือนบ้าน เพื่อสร้างความสนใจเด็กให้กระตือรือร้นอยากมาโรงเรียน นอกจากนี้ยังสามารถใช้ประโยชน์ของห้องเรียนได้หลายอย่าง เช่น ใช้เป็นทั้งห้องในการจัดกิจกรรม ห้องรับประทานอาหาร ห้องพักผ่อน

8. การจัดป้ายนิเทศ ควรคำนึงถึงความเหมาะสมของกิจกรรมในห้องเรียนและส่งเสริมให้เกิดประโยชน์กับเด็กโดยตรง ความสูง และขนาดของป้ายนิเทศควรอยู่ในระดับสายตาของเด็ก เน้นให้เด็กมีส่วนร่วมในการจัดป้ายนิเทศ

การจัดสภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียน

สภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียนได้แก่ บริเวณภายนอกห้องเรียนและสนามเด็กเล่น มีความสำคัญเช่นเดียวกับภายในห้องเรียน ควรจัดดังนี้

1. การจัดบริเวณภายนอกห้องเรียนควรจัดให้มีที่ร่ม ที่โล่งแจ้ง มีการจัดแบ่งพื้นที่สำหรับให้เด็กปฐมวัยเล่น โดยแยกจากสนามเด็กเล่นของเด็กระดับประถมศึกษา โดยคำนึงถึงความปลอดภัยและประโยชน์การใช้สอย

2. การจัดสนามเด็กเล่น ควรจัดให้พื้นผิวหลายประเภท เช่น มีทั้งดิน ทราย หญ้า หากมีพื้นที่เพียงพอให้มีทั้งเนินและที่ราบ มีที่สำหรับเล่นของเล่นที่มีล้อเลื่อน ที่สำหรับเล่นทราย เล่นน้ำ และที่สำหรับขุด มีเครื่องเล่นประเภทปีนป่าย ทรงตัว ฯลฯ และมีขอบเขตเป็นสัดส่วน

3. อุปกรณ์ ของเล่นและเครื่องเล่นต่างๆ ภายในสนามต้องเหมาะสมกับเด็กในวัยนี้ต้องมีความแข็งแรง ทนทาน ได้รับการดูแลให้อยู่ในสภาพที่ใช้การได้ดี และมีความปลอดภัยอยู่ตลอดเวลา

4. มีห้องน้ำ ห้องส้วม ที่สะอาดถูกสุขลักษณะ เหมาะสมกับวัย สะดวกแก่การใช้งาน อาจอยู่ในห้องเรียนหรือในอาคาร (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2540)

หลักสำคัญในการจัดตั้งค่านึงถึงความปลอดภัย ความสะอาด เป้าหมายการพัฒนาเด็ก ความเป็นระเบียบ ความเป็นตัวของเด็กเอง ให้เด็กเกิดความรู้สึกรอบอุ่น มั่นใจและมีความสุข ซึ่งอาจจัดแบ่งพื้นที่ที่เหมาะสมกับการประกอบกิจกรรมตามหลักสูตร ดังนี้

1. พื้นที่อำนวยความสะดวกสำหรับเด็กและครู

1.1 ที่แสดงผลงานของเด็ก อาจจัดเป็นแผ่นป้าย หรือที่แขวนผลงาน

1.2 ที่เก็บแฟ้มผลงานของเด็ก อาจจัดทำเป็นกล่อง หรือจัดใส่แฟ้มเป็นรายงานบุคคล

1.3 ที่เก็บเครื่องใช้ส่วนตัวของเด็ก อาจทำเป็นช่องตามจำนวนของเด็ก

1.4 ที่เก็บเครื่องใช้ครู เช่น อุปกรณ์การสอน ของใช้ส่วนตัวของครู ฯลฯ

1.5 ป้ายนิเทศตามหน่วยการสอนหรือสิ่งที่เด็กสนใจ

2. พื้นที่ปฏิบัติกิจกรรมและการเคลื่อนไหว ต้องกำหนดให้ชัดเจน ควรมีพื้นที่ที่เด็กสามารถจะทำงานได้ด้วยตนเองและทำกิจกรรมด้วยกันในกลุ่มเล็กหรือกลุ่มใหญ่ เด็กสามารถเคลื่อนไหวได้อย่างอิสระจากกิจกรรมหนึ่งไปยังกิจกรรมหนึ่งโดยไม่รบกวนผู้อื่น

3. พื้นที่จัดมุมประสบการณ์หรือมุมเล่น สามารถจัดได้ตามความเหมาะสมขึ้นอยู่กับสภาพห้องเรียน จัดแยกส่วนที่ใช้เสียงดังและเงียบออกจากกัน เช่น มุมบล็อกลูกอยู่ห่างจากมุมหนังสือ มุมบทบาทสมมุติอยู่ติดกับมุมบล็อก มุมวิทยาศาสตร์อยู่ใกล้มุมศิลปะ ฯลฯ ที่สำคัญจะต้องมีของเล่น วัสดุอุปกรณ์ในมุมอย่างเพียงพอต่อการเรียนรู้ของเด็ก การเล่นในมุมประสบการณ์อย่างเสรีมักถูกกำหนดไว้ในกิจกรรมประจำวัน เพื่อให้โอกาสได้เล่นอย่างเสรีประมาณวันละ 60 นาที การจัดมุมประสบการณ์ครูควรคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

3.1 ในห้องเรียนควรมีมุมประสบการณ์อย่างน้อย 3-5 มุม

3.2 ควรได้มีการผลัดเปลี่ยนชื่อของเล่นตามมุมบ้าง

3.3 ควรจัดให้มีประสบการณ์ที่เด็กได้เรียนรู้ไปแล้วปรากฏอยู่ในมุมประสบการณ์ เช่น เด็กเรียนรู้เรื่องผีเสื้อ ครูอาจจัดให้มีการเลี้ยงตัวหนอน หรือมีผีเสื้อตัวฟ้าใส่กล่องไว้ให้เด็กดูในมุมธรรมชาติศึกษาหรือมุมวิทยาศาสตร์ ฯลฯ

3.4 ควรเปิดโอกาสให้เด็กมีส่วนร่วมในการจัดมุมประสบการณ์ ทั้งนี้เพื่อจูงใจให้เด็กรู้สึกเป็นเจ้าของ อยากเรียนรู้ อยากเข้าเล่น

3.5 ควรเสริมสร้างวินัยให้กับเด็ก โดยมีข้อตกลงร่วมกันว่าเมื่อเล่นเสร็จแล้วต้องจัดอุปกรณ์ทุกอย่างเข้าที่ให้เรียบร้อย

สรุปว่างานอาคารสถานและการจัดสภาพแวดล้อมสำหรับโรงเรียนอนุบาลนั้นเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดอาคารสถานที่ การใช้อาคารสถานที่ การบำรุงรักษาอาคารสถานที่ การควบคุมดูแลอาคารสถานที่และการประเมินผลการใช้อาคารสถานที่เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด ต่อสถานศึกษาและส่งผลต่อพัฒนาการของเด็กปฐมวัยในทุกๆด้าน รวมถึงการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก ชักจูงให้เด็กสนใจและกระตือรือร้นที่จะอยากเรียน เพราะการจัดสภาพแวดล้อมที่ดีย่อมส่งผลให้เด็กมีพัฒนาการที่เร็วขึ้น เนื่องจากเด็กในวัยนี้เรียนรู้จากการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม

งานด้านความสัมพันธ์

การศึกษาไม่ใช่สิ่งที่จัดขึ้นโดยครูในโรงเรียน หรือโดยพ่อแม่และสมาชิกครอบครัวที่บ้าน แต่การจัดการศึกษาถือเป็นการจัดประสบการณ์แก่เด็กอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเกิดขึ้นด้วยความร่วมมือของบ้านและโรงเรียน (นภเนตร, 2542: 72) งานด้านความสัมพันธ์นี้ แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ งานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง

งานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

ไม่ว่าจะเป็นอดีตหรือปัจจุบัน โรงเรียนกับชุมชนเป็นสิ่งที่ไม่สามารถแยกออกจากกันได้ เนื่องจากทั้งสองฝ่ายต้องอาศัยพึ่งพากัน โดยมีวัตถุประสงค์หลักร่วมกันก็คือการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนให้กับเด็กทุกคนซึ่งพินดา (2542: 51-52) ได้กล่าวถึง จุดมุ่งหมายของการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน สรุปได้ดังนี้

1. เพื่อสร้างเสริมสัมพันธภาพระหว่างโรงเรียนและชุมชน
2. เพื่อสร้างความรู้สึกรักเป็นเจ้าของให้แก่ชุมชน
3. เพื่อให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจการของโรงเรียน
4. เพื่อฟื้นฟูและรักษาวัฒนธรรมของชุมชน
5. เพื่อสร้างความกลมกลืนระหว่างบ้านกับโรงเรียน

สำหรับสุมาลี (2544: 17) ได้เสนอรูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน มีลักษณะเป็นความสัมพันธ์ 2 ทาง คือ ทั้งสถานศึกษาและชุมชนมีบทบาทเป็นทั้งผู้ให้และผู้รับ ซึ่งได้กำหนดขอบข่ายไว้ 5 ประการ พอสรุปได้ดังนี้

1. การประชาสัมพันธ์สถานศึกษา หมายถึง การเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินงานของสถานศึกษา
2. การให้บริการแก่ชุมชนด้านต่างๆ
3. การร่วมกิจกรรมที่มีประโยชน์ของชุมชน
4. การให้ชุมชนมีส่วนร่วมกับกิจกรรมของสถานศึกษา
5. การเสริมสร้างความสัมพันธ์ชุมชนและหน่วยงานอื่นๆในท้องถิ่น

ประเสริฐ (2542: 133-134) กล่าวถึงความจำเป็นในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชนไว้ ดังนี้

1. การศึกษาในโรงเรียนสัมพันธ์กับบุคคลในชุมชน เพราะโรงเรียนให้การศึกษาแก่นักเรียนซึ่งมาจากชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่ นักเรียนนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปใช้ในการดำรงชีวิตประจำวัน นักเรียนต้อง

สัมพันธ์เกี่ยวข้องกับบุคคลอื่น รวมทั้งพ่อแม่ ผู้ปกครองของนักเรียนด้วย จึงถือว่าโรงเรียนให้การศึกษา โดยทางอ้อมแก่บุคคลในชุมชนนั่นเอง

2. เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วม และเกิดความยอมรับว่าโรงเรียนเป็นสถาบันสำคัญของชุมชน เป็นสิ่งมีค่าของชุมชน ช่วยทำให้ความเป็นอยู่ของประชาชนดีขึ้น ยินดีร่วมมือและสนับสนุนกิจกรรมของโรงเรียน

3. ทำให้ครูกับผู้ปกครองและประชาชนในชุมชน มีความเข้าใจซึ่งกันและกัน เพราะโรงเรียนกับชุมชนมีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน

4. ช่วยแก้ปัญหาเกี่ยวกับกลุ่มคนที่ไม่เข้าใจการศึกษา และไม่เข้าใจบทบาทและหน้าที่ของโรงเรียน

5. เพื่อปรับปรุงหลักสูตรและการเรียนการสอนตามความต้องการของชุมชน

6. เพื่อใช้ทรัพยากรของชุมชนให้เป็นประโยชน์ ทั้งทรัพยากรธรรมชาติ บุคคล สถาบันและวัฒนธรรมพื้นบ้านต่างๆ เป็นต้น

7. ทำให้โรงเรียนมีความรู้ละความเข้าใจชุมชนดี

สำหรับสถานศึกษาระดับอนุบาล งานด้านความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียนมีความสำคัญ ดังนี้ (วรรณท, 2537ก: 172)

1. ช่วยสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างสถานศึกษากับชุมชน โดยเฉพาะกับสถาบันครอบครัว เพราะความศรัทธาและความเชื่อมั่นในคุณภาพและมาตรฐานของผู้ปกครองที่มีต่อสถานศึกษาระดับอนุบาลจะเป็นปัจจัยสำคัญในการตัดสินใจส่งบุตรหลานเข้ารับบริการ

2. ช่วยสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้เกิดแก่สถาบันการศึกษา ทำให้ครอบครัวและชุมชนยอมรับและมีความศรัทธาต่อองค์กร อันจะนำไปสู่ประสิทธิผลของการบริหารโดยภาพรวมได้ในที่สุด

3. ช่วยให้ผู้สถาบันครอบครัวและชุมชนได้รับบริการทางวิชาการต่างๆที่เป็นประโยชน์นำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิต นำความเจริญไปสู่สังคมและประเทศชาติต่อไป

เยาเวพา (2542: 59) ได้ชี้ให้เห็นว่า งานบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนนั้น เน้นที่การให้ชุมชนเกิดความ รู้สึกว่าโรงเรียนเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน ที่ชุมชนต้องให้ความช่วยเหลือ ในขณะที่ด้วยกันชุมชนก็ต้องได้รับประโยชน์จากโรงเรียนด้วย โดยเสนอแนะแนวทางในการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนในโรงเรียนอนุบาลไว้ดังนี้

1. ให้บุคลากรทุกฝ่ายในโรงเรียนมีบทบาทในการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน โดยการเป็นผู้นำทางการเปลี่ยนแปลงมาสู่ชุมชน ช่วยแก้ปัญหา ให้คำแนะนำ ช่วยเหลือชุมชน ร่วมงานและกิจกรรมต่างๆ นอกจากนี้ยังใช้ให้นักเรียนเป็นตัวกลางเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชน โดยเฉพาะเด็กอนุบาลจะสร้างความสัมพันธ์ได้โดยง่าย

2. การประชาสัมพันธ์ของโรงเรียน เพื่อเปิดโอกาสให้ชุมชนได้ทราบถึงการดำเนินงานและกิจกรรมของโรงเรียน ทำให้ชุมชนทราบถึงปัญหาและความต้องการของโรงเรียน โอกาสที่จะให้ความร่วมมือช่วยเหลือโรงเรียนจะทำได้สะดวกขึ้น

3. การอาศัยความร่วมมือของคณะกรรมการการศึกษาในการสร้างความสัมพันธ์และโดยปกติคณะกรรมการการศึกษาประกอบด้วยผู้นำชุมชนอยู่แล้ว

4. การอาศัยความร่วมมือของสมาคมผู้ปกครองและสมาคมศิษย์เก่าในการสร้างความสัมพันธ์ชุมชน

5. การสนับสนุนงานส่วนรวมของชุมชน ทั้งในด้านการให้บริการ อาคารสถานที่ เครื่องอำนวยความสะดวกของโรงเรียน ตลอดจนบุคลากรในโรงเรียนเข้าร่วมงาน

ดังนั้นการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนจึงจัดว่าเป็นภารกิจที่สำคัญอย่างหนึ่งของผู้บริหารโรงเรียน เนื่องจากการเปิดโอกาสให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมและเกิดศรัทธาที่ดีต่อโรงเรียน จะนำไปสู่การพัฒนาและดำเนินงานของโรงเรียนที่ดีและตรงตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

งานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง

เด็กมีความผูกพันและเป็นส่วนหนึ่งของครอบครัว โรงเรียนจึงควรให้ความสำคัญกับครอบครัวของเด็กด้วย เพื่อให้การจัดการศึกษาสามารถตอบสนองตามความต้องการของครอบครัวเด็ก ดังนั้น โรงเรียนจึงควรรหาแนวทางในการจัดการศึกษาและวิธีการทำงานร่วมกับผู้ปกครองโดยยึดหลักสำคัญว่า ผู้ปกครองมีความสำคัญและมีอิทธิพลต่อชีวิตเด็กในวัยอนุบาลเป็นอย่างมากการมีส่วนร่วมของครอบครัวด้านการศึกษานอกจากจะเป็นผลดีแก่เด็กแล้ว ยังเป็นผลดีต่อตัวพ่อแม่ด้วยเช่นกัน กล่าวคือ พ่อแม่ได้ตระหนักถึงบทบาทและความสำคัญของตนเองที่มีต่อการศึกษาของเด็ก พัฒนาการความรู้สึกรู้สึกของการเห็นคุณค่าของตนเอง พัฒนาเครือข่ายในสังคมมากขึ้น รวมตลอดถึง การพัฒนาความเข้าใจเกี่ยวกับโรงเรียน หลักสูตร และกิจกรรมการเรียนการสอน (นภเนตร, 2542: 79)

นอกจากนี้ ธิดา (2542: 79) ได้ให้ข้อคิดเห็นว่า

...ครอบครัวมีบทบาทสำคัญมากต่อพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก นอกจากการต่างกันด้วย พันธุกรรมแล้ว สิ่งแวดล้อมก็มีผลต่อการอบรมเลี้ยงดูเด็ก เด็กจึงต่างกัน ผู้ที่รู้จักเด็กได้ดีที่สุดคือ พ่อแม่ เมื่อครูมารับช่วงต่อ จัดการศึกษาอบรมเด็กต่อจากพ่อแม่ จึงจำเป็นต้องรับทราบและเรียนรู้เด็กจากข้อมูลที่พ่อแม่แจ้งให้ทราบ และให้ความเคารพต่อความคิดเห็นหรือมุมมองใน ส่วนของผู้ปกครอง...

การสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองจึงสามารถทำได้หลายวิธี (สุวิมล, 2538: 56-58) ดังนี้

1. ให้ข่าวสาร ข้อมูล และเอกสารที่เกี่ยวกับปรัชญาการศึกษา ตลอดจนวิธีการดำเนินงานของโรงเรียนกับผู้ปกครองของเด็กใหม่ และผู้ที่สนใจปรัชญาและเป้าหมายของการจัดการศึกษาสำหรับเด็ก โดยจัดทำเป็นเอกสารเพื่อแจกผู้ปกครอง และบุคลากรในโรงเรียนซึ่งจะเป็นพื้นฐานของการติดต่อสื่อสารและสร้างความเข้าใจกันระหว่างโรงเรียนและผู้ปกครอง
2. ผู้ปกครองควรรนำเด็กมาเยี่ยมโรงเรียนก่อนเข้าเรียน โรงเรียนควรจัดการปฐมนิเทศให้แก่ผู้ปกครองเด็กที่เข้าใหม่ได้ทราบเรื่องต่างๆเกี่ยวกับโรงเรียนและให้เด็กค่อยๆทำความคุ้นเคยกับโรงเรียน เพื่อให้เด็กมาโรงเรียนอย่างมีความสุข สำหรับเด็กที่ต้องจากบ้านมาโรงเรียนเป็นเรื่องยากมาก ฉะนั้นจึงควรมีการวางแผนที่ดีที่จะให้เด็กเริ่มมาโรงเรียนอย่างมีความสุข วิธีการจัดปฐมนิเทศทำให้

ได้ผลหลายวิธี โรงเรียนไม่ควรเจาะจงวิธีใดวิธีหนึ่ง โดยเฉพาะ ควรเลือกวิธีการที่เหมาะสมกับเด็กและผู้ปกครองของเด็กแต่ละคน

3. การติดต่อสื่อสารระหว่างบ้านกับโรงเรียน เพื่อให้ผู้ปกครองเข้าใจวิธีการอบรมเลี้ยงดูเด็ก จะช่วยลดความขัดแย้ง ไม่เข้าใจ และความสับสนกับโรงเรียนได้ ผู้ปกครองเป็นผู้ตัดสินใจเลือกโรงเรียนที่ดีและเหมาะสมแก่ลูก ดังนั้นจึงเป็นเรื่องสำคัญที่ผู้ปกครองได้รับทราบข่าวสาร ข้อมูลด้านปรัชญาการจัดการศึกษาเพื่อให้ผู้ปกครองได้ตัดสินใจเลือก ความสำคัญอีกประการหนึ่ง คือ ผู้ปกครองและครูควรได้ปรึกษาหารือกันเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเพื่อลดข้อขัดแย้ง และความไม่เข้าใจกันที่อาจเกิดขึ้นได้

4. โรงเรียนควรเปิดโอกาส และยินดีต้อนรับผู้ปกครองและบุคคลอื่น ๆ ในครอบครัวของเด็กที่จะเข้ามาในโรงเรียนเพื่อสังเกตเด็ก หรือเข้ามาเป็นอาสาสมัครเข้าร่วมในกิจกรรมต่างๆ หรือมาช่วยดูแลการกินอาหารกลางวันของเด็กอยู่เสมอ นโยบายของโรงเรียนควรเปิดกว้างเพื่อให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน และควรเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองสามารถเข้าภายในโรงเรียนได้ทุกเวลา

5. โรงเรียนควรรายงานความเป็นไปในแต่ละวันของเด็กให้ผู้ปกครองทราบด้วยวาจาหรือมีการรายงานอย่างเป็นระบบ เพื่อรายงานการเปลี่ยนแปลง ความก้าวหน้า พฤติกรรมและพัฒนาการทุกด้านของเด็กอย่างสม่ำเสมอ เนื่องจากการรายงานด้วยวาจาเพียงอย่างเดียวอาจไม่ครอบคลุมและได้ผลตามต้องการ และอาจมีบุคลากรอื่น ๆ ที่มีส่วนร่วมในการดูแลเด็ก ดังนั้นการรายงานด้วยการเขียนบันทึกจะเป็นแนวทางหรือข้อมูลให้ผู้ปกครองได้มาพูดคุยซักถามปัญหาได้โดยตรง

6. ควรจัดประชุมครูและผู้ปกครองอย่างน้อยปีละครั้ง และเมื่อมีโอกาสจะได้พูดคุยและรายงานความก้าวหน้า ความสำเร็จ และปัญหาต่างๆ ทั้งที่บ้านและที่โรงเรียน การประชุมครูและผู้ปกครองเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและครูได้สนทนากันถึงพัฒนาการความก้าวหน้าของเด็กอย่างละเอียดและยังเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองถามปัญหา แสดงความคิดเห็นให้ข้อเสนอแนะกับโรงเรียน และควรจะระบุการประชุมดังกล่าวไว้ในปฏิทินงานประจำปีหรือเมื่อมีความจำเป็น

7. โรงเรียนควรเสนอข่าวสารข้อมูลให้ผู้ปกครองทราบด้วยรูปแบบต่างๆ กัน คือ จัดทำข่าวสารถึงผู้ปกครอง ทำป้ายนิเทศ บันทึกข้อมูล โทรศัพท์และรายงานการประชุมการประเมินผลอื่นๆ เพื่อให้ผู้ปกครองทราบถึงตัวเด็ก และกิจกรรมภายในโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ

กูดยา (2544: 7-8) กล่าวว่า การร่วมมือระหว่างบ้าน โรงเรียนและชุมชน ก่อให้เกิดประโยชน์
ดังนี้

1. บ้านและโรงเรียนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น หาแนวทางส่งเสริมพัฒนาการเด็ก ป้องกัน
ปัญหา ร่วมนำพฤติกรรมเด็กให้เป็นไปในทิศทางที่เหมาะสม
2. ได้แลกเปลี่ยนความรู้และสร้างความเข้าใจกับผู้ปกครองในการจัดการศึกษาให้กับนักเรียน
3. ทำให้พ่อแม่ได้เห็นวิธีการจัดกิจกรรมของครูและสามารถนำไปใช้กับลูกที่บ้าน
4. ทำให้ผู้ปกครองที่เข้าร่วมกิจกรรมกับเด็ก เห็นว่าตนเองมีคุณค่าสามารถนำความรู้ ความ
ชำนาญมาถ่ายทอดให้กับเด็กได้ และทำให้เด็กมีความภาคภูมิใจในตัวผู้ปกครองอีกด้วย
5. ทำให้พ่อแม่เห็นการทำงานของครูที่ต้องรับผิดชอบต่อเด็กทั้งการดูแล อบรม ฝึกฝนใน
กิจวัตรประจำวัน ก่อให้เกิดความเห็นใจและเข้าใจบทบาทหน้าที่ของครูอย่างแท้จริง
6. ทำให้ครูตระหนักว่าครูไม่ใช่แหล่งความรู้เพียงแหล่งเดียวเท่านั้น บุคคลต่างๆ สถานที่ต่างๆ
ในชุมชนสิ่งแวดล้อม สามารถถ่ายทอดความรู้ความชำนาญให้กับเด็กได้ทั้งสิ้น
7. สร้างเจตคติกับครูว่า ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนสำคัญต่อการจัดการศึกษา และเปิดใจรับ
แนวคิดที่ให้ผู้ปกครองและชุมชนมีบทบาทและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
8. ผู้ปกครองและชุมชนให้ความช่วยเหลือครูในการจัดการเรียนการสอนให้กับเด็ก อาจเป็น
เรื่องของอาสาสมัครช่วยสอน เป็นวิทยากร อำนวยความสะดวกในเรื่องพาหนะ การติดต่อประสานงาน
ให้ความช่วยเหลือในเรื่องการเรียนการสอน

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (2546) กล่าวถึงความสำคัญและคุณค่าทาง
สายสัมพันธ์บ้านกับโรงเรียนไว้ว่า เด็กมีความผูกพันและเป็นส่วนหนึ่งของครอบครัว พวกเขาต้องการ
ความรักความอบอุ่นจากครอบครัวเป็นอันดับแรก ดังนั้นพ่อแม่จึงเป็นผู้มีความสำคัญและมีอิทธิพลต่อ
ชีวิตของเด็กเป็นอย่างมาก จนสามารถกล่าวได้ว่าพ่อแม่คือครูคนแรกของลูกซึ่งความร่วมมือระหว่าง
บ้านกับโรงเรียน ในการประสานสัมพันธ์เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็กนั้นจะต้องดำเนินการบน

รากฐานของความเข้าใจที่ดีต่อกัน เพราะการไปโรงเรียนของเด็กวัยอนุบาลนี้เป็นเรื่องละเอียดอ่อนและสำคัญมากด้วย ถือเป็นรากฐานทางการศึกษาเบื้องต้นแก่ชีวิต ทั้งยังเป็นสถานะที่เด็กต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมจากบ้านและคนใกล้ชิดไปสู่สถานที่ใหม่ คนแปลกหน้า และกิจวัตรประจำวันที่ไม่เหมือนเดิม โรงเรียนต้องหาวิธีพัฒนาและวิธีการทำงานร่วมกับผู้ปกครองอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้สามารถจัดการศึกษาที่สนองต่อความต้องการของเด็กได้อย่างเหมาะสม ดังนั้นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียนจะเป็นกระบวนการสองทาง คือจากบ้านไปยังโรงเรียน และจากโรงเรียนไปยังบ้าน ซึ่งโรงเรียนสามารถจัดกิจกรรมได้ดังนี้

1. ข่าวสารประจำสัปดาห์ ครูอาจจะแจ้งข่าวสารของโรงเรียนให้ผู้ปกครองทราบโดยใช้จดหมายที่สั้น กระชับ น่าสนใจ และให้ความรู้สึกอบอุ่นเป็นมิตร เพื่อกระตุ้นให้ผู้ปกครองอ่านและรู้สึกว่าจดหมายนั้นจะจงมาที่ผู้ปกครองโดยตรง และตรงไหนที่ครูต้องการจะเน้นควรขีดเส้นใต้ไว้

ข่าวสารสำหรับผู้ปกครองโดยทั่วไปประเภทรายสัปดาห์จะประกอบด้วยเนื้อหาส่วนสำคัญ 4 ส่วน ซึ่งสถานศึกษาสามารถดัดแปลงได้ตามความเหมาะสม (วรนาท, 2537ข: 188)

- 1.1 รายละเอียดของเนื้อหาและกิจกรรมที่เด็กจะได้รับรู้และเรียนรู้ในสัปดาห์นั้น
- 1.2 กิจกรรมเสนอแนะประเภท “เล่นกับลูก” เช่น การร้องเพลง วาดภาพ หรือ เล่นิทาน เป็นต้น
- 1.3 รายการเมนูอาหารประจำสัปดาห์ เพื่อให้ผู้ปกครองรับทราบและสามารถพูดคุยสนทนากับลูก พร้อมทั้งติดตามตรวจสอบคุณภาพโภชนาการได้
- 1.4 ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะของผู้ปกครอง เพื่อให้สถานศึกษารับทราบ ปรับปรุง หรือ ปฏิบัติ

2. จุลสาร การพิมพ์จุลสารเพื่อประชาสัมพันธ์ความเป็นไป หรือสรุปกิจกรรมที่ผ่านมาหรือเกิดขึ้นในอดีต ซึ่งจะช่วยให้ผู้ปกครองทราบข่าวความเคลื่อนไหวของสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งนิยมแบ่งเป็น 4 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ส่วนของบรรณาธิการ เป็นการกล่าวทักทายและชี้แจงเรื่องราวต่างๆที่ต้องการเน้น

ส่วนที่ 2 เรื่องราวของเด็กๆ ซึ่งมักจะเป็นการเล่าสู่ถึงเหตุการณ์ที่น่ารัก น่าสนใจ เพื่อให้ผู้ปกครองติดตาม

ส่วนที่ 3 บทความจะเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดู การพัฒนาเด็ก หรืออื่นๆที่น่าสนใจ

ส่วนที่ 4 เบ็ดเตล็ด อาจจะเป็นคอลัมน์เล่นกับลูก เพื่อส่งเสริมสายสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัว คอลัมน์ร่วมสนุกจากผู้อ่าน อาจเป็นการทายปัญหา การต่อเติมภาพ หรืออื่นๆ

3. แผนป้ายนิเทศ จะเป็นการแสดงข้อมูล ข่าวสาร วันสำคัญ ให้ผู้ปกครองรับทราบที่โรงเรียน โดยอาจทำได้ 3 ลักษณะ คือ

3.1 สถานศึกษาแสดงข้อมูล ข่าวสาร วันสำคัญ ให้ผู้ปกครองและชุมชนฝ่ายเดียว

3.2 ผู้ปกครองร่วมกับสถานศึกษาแสดงข้อมูลร่วมกัน

3.3 ผู้ปกครองแสดงข้อมูลข่าวสารฝ่ายเดียว

4. การเยี่ยมบ้านเด็ก เป็นกิจกรรมที่สำคัญกิจกรรมหนึ่งที่จะช่วยให้ครูทราบความสัมพันธ์ภายในครอบครัวเด็ก และเข้าใจพฤติกรรมของเด็กมากยิ่งขึ้น ซึ่งสิ่งที่ควรคำนึงถึงมี ดังนี้

4.1 มีการนัดหมายผู้ปกครองล่วงหน้าด้วยตนเองหรือเขียนจดหมาย

4.2 ไปเยี่ยมบ้านตามเวลานัดหมาย

4.3 พยายามสร้างบรรยากาศที่ดีและเป็นกันเองมากที่สุด

4.4 ใช้เวลาพูดคุยแต่พอเหมาะ แต่ให้เกิดประโยชน์

4.5 ถ้าเป็นการพูดคุยถึงปัญหาเด็ก ไม่ควรให้เด็กร่วมฟังด้วย

4.6 รักษามารยาทของแขกที่ดี ไม่พูดความลับของครอบครัว

4.7 ลากลับด้วยท่าทีที่ประทับใจ

5. กิจกรรมวันเปิดบ้าน เป็นกิจกรรมที่โรงเรียนในต่างประเทศนิยมกันมาก เป็นกิจกรรมที่สถานศึกษาจัดเตรียมการเรียนการสอนให้ผู้ปกครองมาสังเกตการณ์และร่วมกิจกรรมกับเด็ก โดยมีการตกแต่งห้องเรียนด้วยผลงานของเด็ก มีการร้องเพลง ท่องคำคล้องจองและทำท่าทางประกอบเพลงสั้นๆ รวมทั้งเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองร่วมเล่นกับลูกๆ เช่น ปั้นดินน้ำมัน เล่นเกมการศึกษา หรือเล่นต่อบล็อกด้วยกัน มีบรรยากาศอบอุ่นเป็นกันเอง ซึ่งครูต้องพร้อมที่จะสนทนาและตอบคำถามของผู้ปกครองด้วย

6. การปฐมนิเทศผู้ปกครอง เพื่อชี้แจงและทำความเข้าใจกับผู้ปกครองในเรื่องการจัดประสบการณ์ กิจกรรมเตรียมความพร้อมสำหรับเด็กอนุบาล และแนวนโยบายต่างๆของโรงเรียน รวมทั้งช่วยผู้ปกครองในการเตรียมลูกก่อนเข้าเรียน

โดยสรุปแล้วนั้นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และโรงเรียนกับผู้ปกครองนั้นสามารถทำได้หลายวิธี ดังที่ ธิดา (2542: 82-85) กล่าวไว้ คือ

1. การประชาสัมพันธ์และการสื่อสาร โดยการส่งเอกสารเผยแพร่ข่าวสารของโรงเรียน เช่น จัดทำจุลสาร จดหมาย หรือเอกสารสิ่งพิมพ์ต่างๆ จัดทำป้านประกาศข่าวต่างๆ จดหมายแจ้งข่าวสารอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ จัดทำคู่มือผู้ปกครอง การพบปะพูดคุย หรือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน โดยประชุมระหว่างผู้ปกครองและครู การติดต่อทางโทรศัพท์ พูดคุยอย่างไม่เป็นทางการ เยี่ยมบ้านเด็ก จัดทำสมุดสื่อสารระหว่างบ้านและโรงเรียน การเยี่ยมชมโรงเรียน โดยการเปิดให้ชมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของเด็ก การจัดนิทรรศการและผลงานของเด็ก

2. การส่งเสริมให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมสำหรับนักเรียน โดยการเชิญชวนผู้ปกครองมาร่วมกิจกรรมของห้องเรียน กิจกรรมในวันสำคัญต่างๆ ร่วมพัฒนาห้องเรียนหรือโรงเรียน เชิญบุคคลที่มีอาชีพต่างๆที่มีความรู้ความชำนาญมาเป็นผู้ถ่ายทอดประสบการณ์ให้กับเด็ก ติดต่อขอความอนุเคราะห์หรือเอื้อเฟื้อสถานที่ในการขยายประสบการณ์ของเด็ก เชิญชวนศิษย์เก่าและผู้ปกครอง จัดตั้งชมรมหรือร่วมกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างกัน

3. การให้บริการและร่วมกิจกรรมกับผู้ปกครองและชุมชน โดยการให้บริการทางวิชาการ เช่น ให้คำแนะนำ จัดทำเอกสาร ให้ยืมหนังสือสำหรับผู้ปกครองในการเลี้ยงดูเด็ก สนับสนุนการทำวิจัย ให้

โรงเรียนเป็นสถานที่ฝึกงานคุณงาน และการให้ความร่วมมือในการจัดทำกิจกรรมร่วมกับหน่วยงานอื่น

งานด้านการบริการนักเรียน

การบริการของสถานศึกษาเพื่ออำนวยความสะดวกให้กับนักเรียนนั้นมีหลายประเภท เช่น การบริการอาหารกลางวัน การบริการรถรับ-ส่ง การบริการด้านสุขภาพอนามัยและการบริการด้านความปลอดภัย เป็นต้น ซึ่งโรงเรียนควรจัดดังนี้

งานด้านอาหารกลางวัน

งานด้านอาหารนี้ หมายถึง การให้บริการด้านอาหารของโรงเรียนในรูปแบบอาหารว่าง อาหารกลางวัน อาหารเสริม ซึ่งแต่ละโรงเรียนจะมีการให้บริการที่แตกต่างกันออกไปแต่จุดมุ่งหมายเดียวกันคืออาหารเหล่านี้จะต้องเป็นอาหารที่มีประโยชน์และช่วยส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก เด็กปฐมวัยเป็นวัยที่ต้องการอาหารถูกสัดส่วนและปริมาณพอเพียง ดังนั้นนอกจากจะจัดอาหารที่มีคุณค่า คือ มีสารอาหารครบทั้ง 5 หมู่แล้ว ควรให้เด็กได้รับประทานอาหารในปริมาณที่เพียงพอกับความต้องการของเด็กด้วย และที่สำคัญในเรื่องของความสะอาดก็ควรจะเน้นให้มาก เพราะแม้ว่าอาหารจะมีประโยชน์เพียงใด หากไม่สะอาดก็อาจทำให้เกิดโรคได้ (ศศิธร, 2542ก: 57)

ศศิธร (2542ก: 58) กล่าวว่า อาหารเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับร่างกาย โดยเฉพาะเด็กในระดับอนุบาล จะต้องการอาหารสำหรับการเจริญเติบโตเพราะเข้าวัยที่ร่างกายกำลังเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว รวมทั้งการเจริญเติบโตด้านสมอง จึงต้องการอาหารที่มีคุณค่าและเพียงพอต่อความต้องการของร่างกาย อาหารสำหรับเด็กประกอบด้วยอาหารเสริม คือ ช่วงเช้าหรือช่วงบ่าย และอาหารหลัก ได้แก่ อาหารกลางวัน อาหารเหล่านี้จึงต้องเป็นอาหารที่มีคุณค่าและเพียงพอต่อความต้องการของร่างกายของเขา อาหารสำหรับเด็กประกอบด้วยอาหารเสริม คือ ช่วงเช้า หรือบ่าย และอาหารหลัก ได้แก่ อาหารกลางวัน อาหารเหล่านี้ต้องเป็นอาหารที่มีคุณค่า

นอกจากนี้ยังกล่าวถึงการฝึกมารยาทในการรับประทานอาหารของเด็กควรมี ดังนี้

1. รับประทานอาหารให้อิ่มก่อนแล้วจึงดื่มน้ำ
2. ไม่รับประทานอาหารคำโต ไม่เคี้ยวอาหารเสียงดัง และเคี้ยวอาหารให้ละเอียด

3. ไม่พูดคุย หรือเล่นในขณะที่รับประทานอาหาร
4. เวลาไอหรือจาม ควรหันหน้าออกจากอาหาร และใช้ผ้าปิดปากและจมูก
5. ไม่ควรรใช้มือหยิบจับอาหารรับประทาน
6. ฝึกให้เด็กหยิบจับช้อนส้อม และตักอาหารอย่างถูกวิธี
7. ไม่เคาะช้อนส้อมเล่น หรือส่งเสียงดังขณะรับประทานอาหาร
8. ก่อนรับประทานอาหารทุกครั้งควรล้างมือให้สะอาด
9. หลังจากรับประทานอาหารเสร็จ ควรนำภาชนะไปเก็บในที่ๆจัดไว้

อาหารที่มีประโยชน์และคุณค่าจะช่วยส่งเสริมพัฒนาการของร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญาให้แก่เด็ก เด็กจึงควรได้รับอาหารที่เพียงพอและได้รับการเรียนรู้ลักษณะนิสัยการกินอาหารที่ถูกต้อง ดังนี้ (สุวิมล, 2538ก: 73-74)

1. อาหารและของว่างในแต่ละวันจะต้องมีคุณภาพและปริมาณตามหลักโภชนาการ
2. โรงเรียนควรคิดรายการอาหารไว้ให้ชัดเจน ผู้ปกครองต้องทราบว่าในแต่ละวันอาหารที่เด็กจะบริโภคมีอะไรบ้าง อุปกรณ์การกินอาหารต้องสะอาดและมีขนาดที่เหมาะสมแก่เด็ก เวลาอาหารเป็นเวลา que เด็กได้เรียนรู้ประสบการณ์ ดังนั้นระหว่างเวลาอาหารต้องมีผู้ใหญ่อยู่กับเด็กด้วยอย่างน้อย 1 คน เพื่อสอนและให้แบบอย่างที่ดีแก่เด็ก
3. อาหารที่เด็กนำมาจากบ้าน เช่น นม โจ๊ก ขนมต้องเก็บไว้อย่างดีจนกว่าจะถึงเวลาอาหาร ควรเก็บไว้ในตู้เย็นหรือมีฝาครอบมิดชิด
4. อาหารจะต้องถูกจัดเตรียมในที่สะอาด สะดวกและภาชนะที่ใช้ต้องไม่เป็นอันตราย เช่น ไม่ใช้ภาชนะพลาสติกใส่อาหารร้อน ไม่ใช้ช้อนส้อมโลหะ การปรุงอาหารต้องปรุงให้สุกและรักษาคุณค่าของอาหารไว้

ปราณี (2533: 160-161) กล่าวถึง หลักการจัดอาหารให้เด็กปฐมวัยในส่วนของการกำหนดรายการอาหารว่า สิ่งที่ควรคำนึงประการหนึ่ง คือ ความต้องการของเด็ก โดยได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับคุณสมบัติของอาหารที่เด็กชอบว่ามีดังต่อไปนี้

1. รูปร่างและขนาด เด็กชอบอาหารที่แตกต่างกันหลายรูปแบบ ดักรับประทานง่าย ชอบอาหารที่เป็นชิ้น อาจเป็นชิ้นเล็กๆรูปไข่ รูปกลม รูปเหลี่ยม หรืออาหารที่ตัดเป็นชิ้นเสียบไม้
2. สี เด็กชอบอาหารที่มีสีต่างๆ เช่น สีเหลืองของฟักทอง สีแดงของมะเขือเทศ สีเขียวของผัก ดังนั้นถ้าเป็นอาหารมากกว่า 1 รายการ ควรจัดรายการให้สีที่เข้ากันได้ ไม่ซ้ำกันจนเกินไป
3. ลักษณะเนื้อ ลักษณะเนื้อของอาหารมีหลายลักษณะ เช่น อ่อนนุ่ม กรอบ เหลว ชุ่ม และเนื่องจากเด็กไม่ชอบความซ้าซาก ดังนั้นในรายการอาหารเดียวกันจึงควรจัดให้มีอาหารในหลายลักษณะ
4. รสชาติ เด็กชอบอาหารที่มีรสอ่อนและมีรสออกหวานมากกว่าเปรี้ยวหรือเค็ม
5. กลิ่น เด็กไม่ชอบอาหารที่มีกลิ่นฉุน เช่น หัวหอม ต้นหอม แต่ควรใส่ให้เด็กรับประทานบ้าง เพื่อให้เกิดความเคยชิน
6. อุณหภูมิ ภูมิอากาศและอุณหภูมิของอาหารมีอิทธิพลต่อความรู้สึกอยากอาหารของเด็ก ฉะนั้นเวลาที่อากาศร้อนจัดควรจัดหาอาหารจำพวกผัก ผลไม้ เครื่องดื่มเย็นๆ ถ้าเป็นช่วงอากาศหนาว ควรหาอาหารหรือเครื่องดื่มอุ่นๆ

สรุปได้ว่า การจัดการด้านโภชนาการในวัยเด็กอนุบาลนั้นนอกจากการคำนึงถึงสารอาหารและประโยชน์ที่เด็กจะได้รับในแต่ละมื้อแล้วนั้น ยังควรคำนึงถึงปัจจัยต่างๆเช่น รสชาติ กลิ่น สี ที่จะมีส่วนช่วยให้เด็กสามารถรับประทานอาหารที่ทางโรงเรียนจัดให้เพื่อให้บรรลุจุดประสงค์ของทางโรงเรียนในการส่งเสริมภาวะโภชนาการที่ถูกต้องรวมทั้งการปลูกฝังลักษณะนิสัยที่พึงประสงค์ระหว่างรับประทานอาหารอีกด้วย

งานบริการรถรับ-ส่ง

สำหรับการจัดบริการเดินทางไปกลับโรงเรียนนั้น การให้บริการรถโรงเรียนเป็นบริการที่สำคัญมากที่สุดที่ผู้ปกครองได้ให้ความไว้วางใจต่อโรงเรียนในการดูแลรับส่งเด็ก โดยกระทรวงศึกษาธิการได้ออกระเบียบว่าด้วยการควบคุมดูแลการใช้รถโรงเรียน (ชค, 2545: 49) มีสาระดังต่อไปนี้

ผู้ดำเนินการรถโรงเรียน มีหน้าที่ดังต่อไปนี้

1. ควบคุมดูแลและเอาใจใส่เรื่องความปลอดภัยในการรับส่งนักเรียน
2. จัดให้มีเครื่องหมายแผ่นป้ายพื้นสีส้มสะท้อนแสง ขนาดกว้างอย่างน้อย 85 เซนติเมตร มีข้อความว่า “รถโรงเรียน” เป็นตัวอักษรสีดำ ความสูงไม่น้อยกว่า 15 เซนติเมตร ติดอยู่ที่ด้านหน้าและด้านท้ายของตัวรถ ให้สามารถมองเห็นได้ชัดเจนในระยะไม่น้อยกว่า 50 เมตร และมีชื่อโรงเรียนติดอยู่ด้านข้างทั้งสองข้างของตัวรถ พร้อมทั้งหมายเลขโทรศัพท์
3. คัดเลือกพนักงานขับรถและผู้ควบคุมดูแลนักเรียนตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในระเบียบ
4. จัดให้มีไฟสีเหลืองอำพันปิดเปิดเป็นระยะ (กระพริบ) ในขณะที่ใช้รับส่งนักเรียน ติดไว้ที่ด้านหน้าและด้านท้ายของตัวรถ เพื่อให้ผู้ที่ขับขี่สวนทางมาหรือขับตามหลังสามารถมองเห็นได้ชัดเจนในระยะห่างไม่น้อยกว่า 150 เมตร เมื่อมิได้ใช้รถนั้นเป็นรถโรงเรียน ให้งดใช้ไฟดังกล่าว
5. จัดให้มีเครื่องมือเครื่องใช้ที่จำเป็นเพื่อช่วยเหลือนักเรียนเมื่อมีอุบัติเหตุหรือมีเหตุฉุกเฉินเกิดขึ้น ดังต่อไปนี้

5.1 สำหรับการจัดบริการเดินทางไปกลับโรงเรียนนั้น การให้บริการรถโรงเรียนเป็นบริการที่สำคัญมากที่สุดที่ผู้ปกครองได้ให้ความไว้วางใจต่อโรงเรียนในการดูแลรับส่งเด็กโดยกระทรวงศึกษาธิการได้ออกระเบียบว่าด้วยการควบคุมดูแลการใช้รถโรงเรียน (ชค, 2545: 49) เครื่องดับเพลิง รถที่ใช้ในการขนส่งผู้โดยสารที่มีจำนวนที่นั่งไม่เกิน 20 ที่นั่ง ต้องมีเครื่องดับเพลิงอย่างน้อย 1 เครื่อง รถที่ใช้ในการขนส่งผู้โดยสารที่มีจำนวนที่นั่งเกิน 20 ที่นั่ง ต้องมีเครื่องดับเพลิงอย่างน้อย 2 เครื่อง เครื่องดับเพลิงต้องมีขนาดพอสมควร และติดตั้งไว้ภายในรถในที่ที่เหมาะสมพร้อมที่จะใช้การได้ทุกขณะ

5.2 ฌ้อนทุบกระจก และเหล็กชะแลง 1 อัน ต้องเก็บไว้ในที่ที่ปลอดภัยและสามารถนำไปใช้งานได้สะดวก

5.3 จัดให้มีแผ่นป้ายแสดงข้อความเตือนเรื่องความปลอดภัยในการโดยสารตามที่กรมการขนส่งทางบกประกาศกำหนด หรือตามที่กรมการขนส่งทางบกได้ให้ความเห็นชอบติดไว้ภายในตัวรถตำแหน่งที่สามารถมองเห็นได้ง่าย

5.4 จัดให้มีเครื่องปฐมพยาบาลประจำรถโรงเรียนทุกคัน

5.5 รายงานผลการจัดรถโรงเรียนให้โรงเรียนทราบทุกเดือน

5.6 รายงานให้ทางโรงเรียนทราบโดยทันทีที่เกิดเหตุหรือมีกรณีฉุกเฉิน

5.7 แจกผลการตรวจสภาพรถประจำปีให้โรงเรียนทราบทุกปี

โรงเรียนมีหน้าที่ในการกำกับดูแลการจัดรถโรงเรียน ดังนี้

1. กำกับดูแลการจัดรถโรงเรียนของผู้ดำเนินกิจการโรงเรียน
2. จัดให้มีทะเบียนรถโรงเรียน ทะเบียนประวัติของพนักงานขับรถและผู้ควบคุมดูแลนักเรียน
3. รายงานผลการใช้รถโรงเรียนต่ออธิบดีกรมเจ้าสังกัด หรือส่วนราชการที่ควบคุมดูแลสำหรับในเขตกรุงเทพมหานคร และรายงานต่อหน่วยงานต้นสังกัด หรือหน่วยงานที่ควบคุมดูแลที่ตั้งอยู่ในพื้นที่สำหรับจังหวัดอื่น ภาคเรียนละ 1 ครั้ง ในกรณีที่เกิดอุบัติเหตุให้รายงานให้ทราบเป็นการด่วน

พนักงานขับรถโรงเรียนต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้

1. มีอายุไม่ต่ำกว่า 25 ปี
2. มีใบอนุญาตขับรถยนต์ไม่น้อยกว่า 3 ปี

3. เป็นผู้มีความสุขภาพดี แต่งกายสุภาพ และมารยาทสุภาพเรียบร้อย
4. มีประวัติความประพฤติดี มีความชำนาญ สุขุมรอบคอบ และรู้เส้นทางที่ใช้รับส่งนักเรียนเป็นอย่างดี
5. มีความสามารถตรวจสอบดูแลอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้และสัญญาณต่างๆภายในรถให้อยู่ในสภาพที่ใช้การได้ตลอดเวลา
6. ได้เข้ารับการอบรมตามหลักเกณฑ์ที่กระทรวงศึกษาธิการ หรือกรมการขนส่งทางบก หรือกรมตำรวจกำหนด

พนักงานขับรถต้องมีหน้าที่ ดังนี้

1. ต้องประพฤติตามกฎหมาย กฎระเบียบ ว่าด้วยการนั้นอย่างเคร่งครัด
2. ตรวจสอบสภาพรถและอุปกรณ์ต่างๆให้อยู่ในสภาพดี และพร้อมที่จะใช้การได้ตลอดเวลา
3. ไม่ขับรถในขณะที่มีอาการมึนเมา หรือเสพสุราระหว่างขับรถโรงเรียน หรือวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตหรือประสาท ระหว่างการขับรถโรงเรียน

4. รายงานให้ทางโรงเรียนทราบทันทีที่เกิดเหตุหรือมีกรณีฉุกเฉินเกิดขึ้น

ผู้ควบคุมดูแลนักเรียนมีคุณสมบัติ ดังนี้

1. เป็นครูหรือบุคคลที่มีอายุไม่ต่ำกว่า 18 ปี
2. ได้เข้ารับการอบรมตามหลักเกณฑ์ที่กระทรวงศึกษาธิการ หรือกรมการขนส่งทางบก หรือกรมตำรวจกำหนด
3. เป็นผู้มีความสุขภาพดี แต่งกายสุภาพ และมารยาทสุภาพเรียบร้อย

ผู้ควบคุมดูแลนักเรียนมีหน้าที่ ดังนี้

1. ผู้ควบคุมดูแลนักเรียนต้องตรวจสอบจำนวนนักเรียนที่รับส่งแต่ละเที่ยวให้ถูกต้องครบถ้วนตรงตามรายชื่อนักเรียน พร้อมทั้งจัดทำบัญชีรายชื่อนักเรียนใช้บริการตามแบบที่กำหนด
2. ประจำอยู่กับรถโรงเรียนตลอดเวลาที่รับส่งนักเรียน เพื่อควบคุมดูแลและช่วยเหลือนักเรียนให้เกิดความปลอดภัยตลอดการเดินทาง
3. รายงานให้ทางโรงเรียนทราบทันทีที่เกิดอุบัติเหตุ หรือมีกรณีฉุกเฉินเกิดขึ้น

พัชรี (2536: 63) กล่าวว่า ปัจจุบันมีหลายครอบครัวที่ประสบปัญหาเรื่องรถรับ-ส่งเด็ก โดยเฉพาะเด็กปฐมวัยในโรงเรียนอนุบาล ดังนั้นผู้ปกครองส่วนใหญ่จึงเลือกใช้บริการรถรับ-ส่งของโรงเรียนเพื่อความสะดวกในการเดินทางของเด็ก ดังนั้นคนขับรถโรงเรียนจึงเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการรักษาความปลอดภัยของโรงเรียนด้วย ดังนั้นโรงเรียนจึงควรให้ความสำคัญสนับสนุนในเรื่องต่างๆที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เขาสามารถขับรถรับ-ส่งได้อย่างปลอดภัย และกรณีที่มีปัญหาต่างๆเกิดขึ้นอาจนำเข้ามาเป็นหัวข้อในการประชุมด้วย เช่น ปัญหาระเบียบวินัยในการขึ้น-ลงรถ และการรายงานเมื่อมีอุบัติเหตุเกิดขึ้น ซึ่งสิ่งต่างๆเหล่านี้กระทำขึ้นเพื่อลดอุบัติเหตุในการจัดรถรับ-ส่งนักเรียนนั่นเอง

สุวิมล (2538ก: 70) ได้ให้ความสำคัญของงานด้านนี้ว่า การบริการรถรับ-ส่งนักเรียนนั้น รถต้องอยู่ในสภาพที่ปลอดภัย มีอุปกรณ์ในรถเหมาะสมกับวัยของเด็ก รถที่มีสภาพเหมาะสม เช่น ที่นั่งเหมาะสมสำหรับเด็ก เข็มขัดนิรภัย กระจก ขวาน เครื่องดับเพลิง เป็นต้น พนักงานขับรถต้องมีใบอนุญาตขับขี่และได้รับการฝึกอบรมจากกรมขนส่งทางบก ต้องมีบุคลากรดูแลเด็กในรถอย่างน้อย 1 คนและต้องไม่ปล่อยให้เด็กอยู่ในรถตามลำพัง ยานพาหนะที่ใช้รับ-ส่งเด็กจะต้องได้รับอนุญาตและมีการตรวจสอบอยู่เสมอ นอกจากนี้จำนวนเด็กต่อรถแต่ละคันต้องมีความเหมาะสมอีกด้วย

ดังนั้นผู้บริหารจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการวางแผนงานทางด้านนี้เพื่อให้เกิดความปลอดภัยกับชีวิตของเด็ก และต้องเป็นผู้ที่แสดงความรับผิดชอบสูงสุดในเรื่องของความปลอดภัยให้สมกับที่ได้รับควมไว้วางใจจากผู้ปกครองในการเลือกใช้บริการรถรับ-ส่งของทางโรงเรียน

งานด้านสุขภาพอนามัย

การจัดบริการด้านสุขภาพอนามัยถือเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการศึกษาที่มุ่งหมายเพื่อให้เด็กเกิดการพัฒนาและเจริญเติบโตทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา ดังที่ Brownell (อ้างถึงใน บุญเพ็ญ, 2538: 30) กล่าวว่า การจัดสุขภาพอนามัยแก่นักเรียนและผู้ปกครองเป็นการส่งเสริมการเฝ้าระวังรักษาสุขภาพ วางโครงการช่วยเหลือเด็กพิการ ป้องกันและควบคุมโรคภัยไข้เจ็บ และการให้การปฐมพยาบาลแก่นักเรียนที่เจ็บป่วยฉุกเฉินประจำวันซึ่งทางโรงเรียนควรจัดบริการสุขภาพอนามัยให้กับนักเรียนในรูปแบบต่างๆ เช่น บริการตรวจสุขภาพ บริการวัคซีนป้องกันโรคระบาด เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับจุฬารัตน์ (2546ก: 53) ที่กล่าวว่า การที่นักเรียนมีสุขภาพดีนั้นเป็นเรื่องที่มีความสำคัญต่อความปลอดภัยของชีวิต ดังนั้นการตรวจร่างกายนักเรียนโดยนายแพทย์หรือพยาบาลอยู่เสมอตั้งแต่เริ่มเข้าเรียนนั้น เป็นวิธีการที่ดีที่จะช่วยให้เด็กมีความปลอดภัยจากโรคต่างๆ ได้อย่างมาก กรณีการเกิดอุบัติเหตุรวมทั้งการดูแลรักษานักเรียนแต่ละคนควรมีการบันทึกลงในสมุดระเบียบประจำตัวเด็กทุกครั้ง และติดตามผลการตรวจอย่างสม่ำเสมอจะช่วยให้เกิดความสนใจในการรักษาและแก้ไขเหตุการณ์ได้มากยิ่งขึ้น

1. โรงเรียนต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดของกฎในการป้องกันสุขภาพและความปลอดภัยของเด็กในส่วนรวม เช่น การสุขาภิบาล สุขอนามัย และคุณภาพของน้ำของกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข และการป้องกันไฟไหม้ ต้องมีการตรวจสอบอาคารสถานที่ให้อยู่ในสภาพปลอดภัยเสมอ เมื่อมีส่วนใดชำรุดเสียหายควรรีบซ่อมแซมและตรวจสอบให้สะอาดถูกต้องตามหลักสูตรสุขภาพิบาลของโรงเรียน

2. ครูแต่ละคนต้องมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดีเหมาะแก่การดูแลเด็ก โดยครูทุกคนต้องได้รับการตรวจสุขภาพ ครูใหม่ต้องมีระยะเวลาทดลองงานที่เพียงพอ เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษาตัดสินใจได้ว่าเหมาะกับการทำงานร่วมกับเด็กหรือไม่ ดังนั้นควรมีการตรวจสุขภาพร่างกายของครูทั้งก่อนการเข้าปฏิบัติงานและระหว่างปฏิบัติงานเป็นระยะด้วย

3. เด็กแต่ละคนต้องมีการบันทึกสุขภาพ การบันทึกสุขภาพของเด็กจะต้องเป็นปัจจุบัน แสดงถึงการตรวจสุขภาพอย่างสม่ำเสมอ ควรมีหลักฐานที่แสดงว่าเด็กมีสุขภาพสมบูรณ์แข็งแรงดีภายในระยะเวลา 6 เดือนก่อนเข้าเรียน และมีประวัติการสร้างภูมิคุ้มกันโรค ข้อมูลของผู้ปกครองที่จะสามารถติดต่อเกี่ยวกับตัวเด็กในกรณีเร่งด่วนต้องเป็นปัจจุบัน เพราะข้อมูลเหล่านี้อาจเปลี่ยนแปลงได้เสมอ ส่วนครูต้องสนใจดูแลสุขภาพของเด็กแต่ละคน และควรได้รับการฝึกให้รู้จักสังเกตอาการเจ็บป่วยและ

ปัญหาพัฒนาการของเด็ก ปัญหาสุขภาพและอุบัติเหตุของเด็กแต่ละคนต้องมีการจดบันทึกไว้อย่างถูกต้อง มีการรายงานให้ผู้ปกครองทราบเป็นระยะๆ

4. โรงเรียนควรกำหนดข้อจำกัดในการเรียนของเด็กที่ป่วย มีการจัดบุคลากรรับผิดชอบเพื่อแจ้งให้ผู้ปกครองทราบ ข้อจำกัดเกี่ยวกับการดูแลเด็กป่วยและป้องกันเด็กที่มีสุขภาพดีนั้นเป็นสิ่งจำเป็นที่ผู้ปกครองและโรงเรียนต้องเข้าใจตรงกัน การแยกเด็กป่วยอาจไม่จำเป็นเสมอไป ควรได้มีการปรึกษาหารือกับศูนย์ของชุมชนที่โรงเรียนติดต่อได้สะดวก ถ้าเด็กเป็นโรคไม่ติดต่อและได้รับการดูแลอย่างเหมาะสมก็ไม่จำเป็นต้องแยกเด็กออกไป การแยกเด็กออกควรเป็นการป้องกันโรคที่สำคัญ เช่น ไข้หวัด คางทูม ตาแดงหรือโรคแทรกซ้อนอื่นๆ เช่น เหา เป็นต้น

5. โรงเรียนต้องมีครูที่มีความรู้ความสามารถในเรื่องการปฐมพยาบาลเหตุฉุกเฉินอย่างน้อย 1 คนประจำอยู่ตลอดเวลา และต้องมีวัสดุในการปฐมพยาบาลอย่างครบถ้วนและเพียงพอ

สุภาพร (2540: 32-35) ได้สร้างเกณฑ์การจัดสุขภาพในโรงเรียนอนุบาล ซึ่งโรงเรียนที่มีการจัดบริการสุขภาพในระดับ 1 มีการจัดบริการสุขภาพในเรื่องต่างๆ ดังนี้

1. การตรวจสุขภาพทั้งทางร่างกายและจิตใจ

1.1 มีการตรวจสุขภาพเป็นประจำให้แก่แก่นักเรียนโดยพยาบาลหรือแพทย์ หรือเจ้าหน้าที่สาธารณสุขทุกภาคเรียน

1.2 มีครูเป็นผู้ตรวจสุขภาพนักเรียนเป็นประจำทุกวัน โดยดูเล็บ ตา ฟัน ปากและฟัน เหงือก มือเท้าและผิวหนังทั่วไป

1.3 ครูประเมินสุขภาพจิตใจตามอาการต่างๆของนักเรียนทางด้านอารมณ์ เช่น หงุดหงิดง่าย ปรับตัวยาก โดยมีบันทึกทุกภาคเรียน

1.4 มีกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพหลายรูปแบบทุกเดือน พร้อมทั้งศึกษาประเมินผลอยู่เสมอ เช่น การจัดในรูปแบบของสื่อต่างๆ เช่น วิทยู โทรทัศน์ วีดิทัศน์ เป็นต้น

1.5 มีพยาบาลหรือเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้เรื่องการรักษาพยาบาลเบื้องต้นประจำอยู่ที่โรงเรียน

1.6 มีตารางกำหนดการตรวจสุขภาพประจำปีและปฏิบัติตามอย่างสม่ำเสมอ

1.7 ครูทำการสอนและจัดกิจกรรมให้เด็กมีโอกาสเรียนรู้การรักษาสุขภาพของตนเอง ใช้วิธีการพูดคุย การไปเยี่ยมแพทย์ หรือเล่นบทบาทสมมุติในด้านการดูแลสุขภาพ ภาคเรียนละครั้ง

2. การประเมินสุขภาพ ด้านการชั่งน้ำหนักและวัดส่วนสูง การตรวจสอบสายตา การได้ยิน

2.1 มีการชั่งน้ำหนักและวัดส่วนสูง พร้อมมีการบันทึกทุกเดือน

2.2 มีการตรวจสอบสายตา การได้ยิน พร้อมมีการบันทึกทุกภาคเรียน

2.3 มีการประเมินน้ำหนัก ส่วนสูงทุกภาคเรียน

2.4 มีการแจ้งผลของการประเมินสุขภาพ หรือปัญหาสุขภาพของนักเรียนให้ผู้ปกครอง ทราบทุกเดือน

2.5 มีระบบการจัดเก็บข้อมูลการเจริญเติบโต ด้านการชั่งน้ำหนัก วัดส่วนสูง รวมทั้งการ ทดสอบสายตาและการได้ยินทุกเดือน

3. การทำรายงานสุขภาพ

3.1 จัดให้นักเรียนทุกคนมีบัตรสุขภาพ และได้รับการลงรายการตรวจสุขภาพ และบันทึก ข้อมูลต่างๆไว้เป็นปัจจุบันอย่างสม่ำเสมอ

3.2 ครูประจำชั้นจะทำหน้าที่บันทึกผลการประเมินสุขภาพประจำปีลงในบัตรสุขภาพทุก ครั้งเมื่อพบอาการผิดปกติ

3.3 ครูประจำชั้นรับผิดชอบเก็บบัตรสุขภาพและจำแนกบัตรเด็กที่มีปัญหาสุขภาพเพื่อการ เตรียมพร้อมในการตรวจสุขภาพประจำปี

3.4 ครูประจำชั้นหรือเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ความสามารถด้านการพยาบาลจะมอบบัตรสุขภาพให้กับนักเรียนในกรณีลาออกจากโรงเรียนทุกคนเพื่อนำไปใช้ในโรงเรียนอื่นๆ

ดังนั้นในสถานศึกษาปฐมวัยจึงควรจัดบริการแก่เด็กเพื่อจัดการความเจ็บป่วยที่จะเกิดขึ้น ตลอดจนการบำบัดให้หายและส่งเสริมให้เด็กมีสุขภาพที่ดี ซึ่งการบริการที่สถานศึกษาควรจัด ได้แก่ ห้องพยาบาล การตรวจสุขภาพ ชั่งน้ำหนัก วัดส่วนสูงและการบริการด้านทันตกรรม เป็นต้น เพื่อปลูกฝังนิสัยที่ดีในการรักษาสุขภาพของเด็กเพื่อให้เด็กสามารถนำความรู้และประสบการณ์ไปใช้ใน ชีวิตประจำวันได้

งานด้านความปลอดภัย

โรงเรียนนับว่าเป็นสิ่งแวดล้อมที่สำคัญต่อเด็กมาก เนื่องจากเด็กต้องใช้ชีวิตอยู่ในโรงเรียนวัน ละประมาณ 6-7 ชั่วโมง ความรู้ทัศนคติ ค่านิยม และประสบการณ์ต่างๆที่เด็กได้รับในโรงเรียนย่อมมี อิทธิพลต่อจิตใจ ความสนใจ และอุดมคติในชีวิตการเรียนต่อไปจนถึงชีวิตในการทำงานของเด็กทุกคน (ซัด, 2545: 10) อุบัติภัยกับเด็กเล็กในสถานศึกษาสามารถเกิดขึ้นได้ทุกขณะ ดังนั้นการบริการด้านความ ปลอดภัยจึงเป็นงานที่สำคัญยิ่งที่โรงเรียนต้องดูแลและรับผิดชอบ

DeRoche and Kaiser (1980 อ้างถึงใน ศศิธร, 2542ง: 61) ได้กล่าวถึงความหมายของงานด้าน ความปลอดภัยว่า ความปลอดภัยในสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินการทุกวิถีทางที่จะทำให้เด็ก ปลอดภัยทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ไปและกลับจากบ้านและสถานศึกษาอย่างปลอดภัย

ศศิธร (2542ก: 62) ได้ให้ความหมายของความปลอดภัยในสถานศึกษาปฐมวัยว่า เป็นการ ให้บริการและการจัดอันตรายแก่เด็กปฐมวัยที่สามารถเกิดขึ้นได้ทุกขณะตั้งแต่เดินทางมายังสถานศึกษา อยู่ในสถานศึกษาและออกจากสถานศึกษาไปสู่บ้าน

จากความหมายที่นักการศึกษาได้กล่าวมานั้น สามารถสรุปได้ว่า ความปลอดภัยในสถานศึกษา เป็นการเฝ้าระวังและป้องกันอันตรายที่จะเกิดขึ้นกับเด็กในทุกช่วงเวลาที่อยู่ในสถานศึกษา ดังนั้น ผู้บริหารและครูจึงต้องคอยสังเกตความผิดปกติที่เกิดขึ้นและไม่สามารถละเลยหน้าที่นี้ได้

อารมณ (2537: 133-138) ได้สรุปขอบข่ายการบริการด้านความปลอดภัยในสถานศึกษาปฐมวัย ดังนี้

1. การบริการความปลอดภัยระหว่างเดินทาง ซึ่งครอบคลุมถึงความปลอดภัยในเรื่องการข้ามถนน การขึ้นลงรถโดยสาร การขึ้นลงรถโรงเรียน ความปลอดภัยขณะทัศนศึกษา
2. การบริการความปลอดภัยระหว่างเดินทาง ความปลอดภัยในสถานศึกษาครอบคลุมถึงความปลอดภัยภายในและภายนอกห้องเรียน รวมทั้งเมื่อเด็กอยู่ในสนามเด็กเล่น ห้องอาหาร ห้องน้ำ บริเวณสถานศึกษา บริเวณบันได การขึ้นและลงบันได ส่วนความปลอดภัยภายในห้องเรียนครอบคลุมถึง ความปลอดภัยในการใช้วัสดุ อุปกรณ์ โต๊ะ ม้านั่ง และอุปกรณ์ต่างๆที่อยู่ภายในห้องเรียน
3. การบริการความปลอดภัยจากบุคคล ซึ่งความปลอดภัยนั้นเป็นความปลอดภัยจากพวก มิถุนาชีพ หรือบุคคลอื่น เช่น การดูแลเด็กหรือคุ้มครองมิให้ถูกบุคคลอื่นที่มิใช่ผู้ปกครองหรือ ผู้มีสิทธิรับเด็กออกจากสถานศึกษา ซึ่งเรื่องนี้ผู้บริหารควรต้องดูแลจัดทำบัตรรับเด็กที่แสดงสิทธิที่ถูกต้องตามกฎหมาย และความยินยอมของผู้ปกครองหรือพ่อแม่เด็ก อีกกรณีหนึ่งคือ ในกรณีที่พ่อแม่แยกกันหรือหย่าขาดจากกันตามกฎหมาย และอีกฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดเป็นผู้ปกครองเด็กโดยชอบธรรมและถูกต้องตามกฎหมาย ซึ่งผู้ปกครองนั้นยินยอมให้เด็กออกจากสถานศึกษาไปกับอีกฝ่ายหนึ่ง กรณีนี้สถานศึกษาต้องดูแลให้ความปลอดภัยแก่เด็ก เพราะในบางครั้งการขัดแย้งกันระหว่างพ่อแม่ของเด็กต่อหน้าเด็ก ทำให้เด็กหวาดกลัวและสร้างปัญหาทางจิตใจ สถานศึกษาจึงมีควรละเลยหน้าที่นี้
4. การบริการให้ความรู้ด้านสวัสดิศึกษา ซึ่งครอบคลุมถึงวิธีการดูแลตนเองให้ปลอดภัยจากอันตราย การป้องกันอุบัติเหตุ และการช่วยเหลือตนเองและผู้อื่นให้ปลอดภัยได้ตามวัย

อนก (2544: 30-33) ได้เสนอถึงอันตรายในโรงเรียนที่อาจเกิดขึ้นได้ในส่วนต่างๆ เหล่านี้

1. หน้าโรงเรียน อุบัติเหตุมักจะเป็นเรื่องรถชนเด็ก ถ้าโรงเรียนติดถนนใหญ่ต้องอาศัยตำรวจจราจร หรือเจ้าหน้าที่ดูแลเรื่องการข้ามถนนของเด็ก
2. ประตูโรงเรียน โดยปกติช่วงเช้าประตูโรงเรียนจะเปิด บางแห่งเปิดครึ่งเดียว โรงเรียนที่มีบานประตูใหญ่ๆต้องพึงระวัง เพราะอุบัติเหตุประตูทับเด็กนักเรียน

3. อุบัติเหตุกลางสนาม เช่น วิ่งชนกันหกล้ม กระบี่องบาด หนามตำ เป็นต้น
4. เครื่องใช้ไฟฟ้าในโรงเรียนทุกชนิด ปลั๊กไฟในห้องเรียน พัดลมในห้องเรียน เครื่องทำน้ำเย็น ครูต้องคอยดูแลตลอดการใช้งานเพราะอาจเป็นอันตรายแก่เด็กได้ตลอดเวลา
5. บันไดโรงเรียน การขึ้นลงไม่ถูกวิธี ขาดความระมัดระวัง การโหนราวบันได ลื่นไถล
6. ห้องน้ำของโรงเรียนไม่ควรอยู่ในที่ลึกลับ ห้องสุขาของโรงเรียนหลายแห่งมักจะไม่สมบูรณ์ นัก เช่น กลอน ไม่มี ที่ตักน้ำชำระ หรือไม่มีประตู หรือสภาพสกปรก ภาวโรงขาดความเอาใจใส่ในการรักษาความสะอาด ถ้าเป็นเด็กเล็กควรให้พี่เลี้ยงพาไป
7. ในชั้นเรียน เด็กบางคนชอบเล่นบานประตู โหนให้ปิดเปิด บางครั้งแย่งกันเข้าประตูและปิดประตู ทำให้นิ้วแตกเพราะถูกประตูหนีบ อุปกรณ์การเรียนสามารถทำให้เกิดอุบัติเหตุได้ เช่น กรรไกร คัตเตอร์ เข็ม หรือวัสดุเคมีหากครูไม่ระวัง
8. อาหารในโรงเรียน อาจเป็นอันตรายได้ทั้งอาหารที่ขายและโครงการอาหารกลางวัน ผู้ขายอาหารจึงสำคัญมาก ต้องดูแลเป็นพิเศษ บางครั้งมีผู้มาบริจาคขนม หรืออาหาร ควรพิจารณาก่อนว่าอาหารที่นำมานั้นหมดอายุหรือไม่ เหมาะสมกับเด็กหรือไม่
9. อันตรายทางด้านมลภาวะก็สำคัญ เช่น โรงเรียนที่ติดถนนใหญ่ หรือทางรถไฟก็มีมลภาวะทางเสียงที่เป็นอันตรายต่อเด็กและครู

ดังนั้น การดำเนินงานเรื่องความปลอดภัยของเด็กจึงเป็นสิ่งสำคัญของโรงเรียนที่ต้องตระหนักและให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก โรงเรียนต้องมีวิธีการป้องกันและการเตรียมการสำหรับเหตุฉุกเฉินที่อาจเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา

ค่าธรรมเนียมการเรียนและค่าธรรมเนียมอื่นๆ

การเรียกเก็บค่าธรรมเนียมการเรียนของสถานศึกษาที่เรียกเก็บในแต่ละภาคเรียนหรือในแต่ละปี การศึกษานั้น คือค่าเล่าเรียนหรือค่าเทอมที่เด็กได้เข้ามาศึกษาหาความรู้ ณ สถานศึกษานั้นๆ ซึ่งค่าธรรมเนียมการเรียนนอกจากจะเป็นค่าการศึกษาหรือค่าเทอมแล้ว ยังรวมถึงค่าธรรมเนียมอื่น

นอกเหนือจากการเรียนการสอนตามปกติ ซึ่งมีระเบียบข้อบังคับในการที่โรงเรียนหรือสถานศึกษาจะเรียกเก็บจากผู้ปกครองไว้อย่างแน่ชัด (จุฬารัตน์, 2546ก: 42)

การส่งเสริมและสนับสนุน โรงเรียนเอกชน สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนจึงกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการขออนุญาตเก็บค่าธรรมเนียมการเรียนและค่าธรรมเนียมอื่น สำหรับปีการศึกษา 2549 ไว้ดังต่อไปนี้

ค่าธรรมเนียมการเรียน คือ ค่าเล่าเรียนรวมกับค่าลงทะเบียนแรกเข้า ค่าบำรุงห้องสมุด ค่าบำรุงกีฬา ค่าเวชภัณฑ์ ค่าบำรุงการกุศล ค่าบำรุงโรงเรียน

การเก็บค่าธรรมเนียมการเรียน

1. โรงเรียนประเภทสามัญศึกษาที่เปิดสอนระดับก่อนประถมศึกษา หลักสูตรอนุบาล 2 ปี หรือหลักสูตรอนุบาล 3 ปีที่รับการอุดหนุนค่าใช้จ่ายรายหัวนักเรียนไม่ให้เก็บค่าธรรมเนียมการเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2-3

2. โรงเรียนที่ไม่รับการอุดหนุนหรือโรงเรียนที่มีระดับหรือชั้นเรียนไม่รับการอุดหนุนให้เก็บค่าธรรมเนียมการเรียนได้ตามความจำเป็นและเหมาะสม โรงเรียนประเภทสามัญศึกษา ขอเก็บได้ไม่เกินปีละ 30,000 บาท และโรงเรียนที่เปิดโครงการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร กระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ (English Program) เก็บได้ไม่เกินปีละ 200,000 บาท ทั้งนี้จะต้องได้รับอนุญาตจากผู้อนุญาตเป็นราย ๆ ไป

ค่าธรรมเนียมอื่นๆคือ ค่าเครื่องใช้ประจำตัวนักเรียน ค่ากระดาษสอบ ค่ารถรับส่ง ค่ากินอยู่ประจำ ค่าซักฟอก และอื่นๆ

การเก็บค่าธรรมเนียมอื่นๆ

1. โรงเรียนประเภทสามัญศึกษาที่เปิดสอนระดับก่อนประถมศึกษาที่รับการอุดหนุนค่าใช้จ่ายรายหัวนักเรียนให้ขอเก็บค่าธรรมเนียมอื่นเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้ไม่เกินอัตราที่กำหนดตามภาคผนวก 1

2. โรงเรียนที่ได้รับอนุญาตให้เก็บค่าธรรมเนียมอื่นอยู่แล้วให้เก็บในอัตราเดิมหรือ
ขออนุญาตเก็บเพิ่มได้ในอัตราตามภาคผนวก 2

วิธีการ

โรงเรียนที่มีความประสงค์ขอเปลี่ยนแปลงค่าธรรมเนียมการเรียนและ/หรือ ค่าธรรมเนียมอื่นจาก
เดิมที่ได้รับอนุญาตให้ยื่นคำขอต่อเจ้าหน้าที่ภายในเวลาที่กำหนด และในกรณีที่จำเป็นผู้อนุญาตอาจ
ขยายระยะเวลาการยื่นคำขอได้

เงื่อนไข

1. โรงเรียนต้องแจ้งอัตราค่าธรรมเนียมการเรียนและ/หรือค่าธรรมเนียมอื่นให้ผู้ปกครองและ/
หรือนักเรียนทราบเป็นลายลักษณ์อักษร
2. กรณีที่โรงเรียนเก็บเงินค่าธรรมเนียมการเรียนและ/หรือค่าธรรมเนียมอื่นจากนักเรียนที่เรียน
อยู่แล้วไว้ก่อนเปิดภาคเรียน หากผู้ปกครองและ/หรือนักเรียนประสงค์ลาออกก่อนวันที่ 30 เมษายน สำหรับ
โรงเรียนประเภทสามัญศึกษา หรือก่อนเปิดภาคเรียนไม่น้อยกว่า 15
3. กรณีที่โรงเรียนเก็บเงินค่าธรรมเนียมการเรียนและ/หรือค่าธรรมเนียมอื่นจากนักเรียนที่มา
เข้าเรียนใหม่ไว้แล้วหากผู้ปกครองและ/หรือนักเรียนประสงค์ลาออกภายใน 7 วันทำการหลังจาก เปิด
ภาคเรียน โรงเรียนต้องคืนเงินค่าธรรมเนียมการเรียนและ/หรือค่าธรรมเนียมอื่นส่วนที่ยังไม่ได้ใช้บริการ
ให้ผู้ปกครองนักเรียน พร้อมทั้งคืนหลักฐานต่างๆ ให้ผู้ปกครองนักเรียนในวันที่ขอลาออก
4. การใช้สิทธิเบิกเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการศึกษาของบุตรจากรัฐให้เป็นไปตามที่
กระทรวงการคลังกำหนด

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

ศศิธร (2542ก) ศึกษาเรื่อง “ความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อคุณภาพการจัดการศึกษาของ โรงเรียนอนุบาลเอกชน ในกรุงเทพมหานคร” ผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองให้ความเห็นต่อคุณภาพการจัดการศึกษาในระดับอนุบาล ดังนี้ 1) หลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคมและสติปัญญา การวัดและประเมินผลใช้วิธีสอบด้วยข้อสอบและแจ้งผลการสอบให้ผู้ปกครองรับทราบภาคเรียนละ 1 ครั้ง 2) บุคลากร ผู้บริหาร ครูและพี่เลี้ยง มีคุณลักษณะพึงประสงค์ คือ มีมนุษยสัมพันธ์กับผู้ปกครองเป็นอย่างดี ให้ความรักและเอาใจใส่นักเรียนในทุกด้าน 3) ทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน มีการจัดอาคารเรียนที่มีความมั่นคงแข็งแรงปลอดภัย มีพื้นที่สำหรับนักเรียนวิ่งเล่นหรือออกกำลังกาย จัดสภาพแวดล้อมในชั้นเรียนเหมาะสม จัดอุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อการเรียนเหมาะสมกับวัยของนักเรียน มีห้อง ปฏิบัติการพิเศษ บุคลากรพิเศษเป็นครูภาษาอังกฤษและพลศึกษา สร้างความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับบ้าน โดยให้ผู้ปกครองเยี่ยมโรงเรียนและจัดทำจดหมายข่าว 4) การจัดการ โรงเรียนจัดบริการสถานที่สำหรับผู้ปกครองนั่งพักระหว่างรอรับนักเรียน 5) กิจกรรมนักเรียน มีการจัดบริการอาหารกลางวันที่ถูกหลักโภชนาการ จัดอาหารเสริม การจัดกิจกรรมนักเรียนส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมในวันสำคัญทางศาสนา 6) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผู้ปกครองรับทราบพัฒนาการของนักเรียนจากสมุดรายงานประจำตัวนักเรียน

วรสิทธิ์ (2542) ศึกษาเรื่อง “ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาในระดับในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานครกรุงเทพมหานคร” ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองส่งบุตรหลานเข้าเรียนในระดับในเขตบางกอกน้อยจะเป็นโรงเรียนที่ตั้งอยู่ไม่ห่างจากชุมชน มีการคมนาคมสะดวก โรงเรียนจะต้องเน้นการอ่านออกเขียนได้ มีการประกันอุบัติเหตุให้กับนักเรียน การเก็บค่าธรรมเนียมเหมาะสมกับคุณภาพของโรงเรียน และมีบุคลากรเอาใจใส่นักเรียน ในด้านความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษา ผู้ปกครองมีความเห็นว่า ด้านการเรียนการสอนควรจัดเพื่อให้เด็กมีคุณธรรม จริยธรรม มีการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญาและเน้นให้อ่านออกเขียนได้ เน้นวิชาการเพื่อเตรียมเข้าเรียนในระดับประถมศึกษา ด้านบุคลากร ครูควรมีประสบการณ์ มีวุฒิปริญญาตรีทางด้านอนุบาลโดยตรง ด้านอาคารสถานที่ ควรมีสถานที่เด็กเล่นกลางแจ้งเพียงพอ มีอุปกรณ์และห้องที่จำเป็นต่อการจัดกิจกรรมครบถ้วน ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง ควรจัดให้มีการประชุมและให้ผู้ปกครองมาเยี่ยมโรงเรียนให้มากขึ้น

สายชน (2542) ได้วิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนอนุบาลเอกชน จังหวัดสระบุรี” ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองมากที่สุดคือ 1. ปัจจัยเกี่ยวกับครู ได้แก่ ครูดูแลเอาใจใส่นักเรียนและให้การบ้านสม่ำเสมอ 2. ปัจจัยเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนการสอน ได้แก่ โรงเรียนมีการเน้นการเตรียมความพร้อมให้แก่เด็กเป็นสำคัญ และส่งเสริมให้เด็กอ่าน เขียน คิดคำนวณได้ 3. ปัจจัยเกี่ยวกับการบริการ อาหาร และสุขภาพ ได้แก่ การจัดบริการอาหารเสริมและอาหารกลางวันที่สะอาดถูกหลักโภชนาการ มีปริมาณเพียงพอต่อความต้องการของนักเรียน 4. ปัจจัยเกี่ยวกับค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายต่างๆ ได้แก่ โรงเรียนช่วยเหลือผู้ปกครองโดยให้แบ่งชำระค่าเทอมได้ในอัตราส่วนที่เหมาะสม 5. ปัจจัยเกี่ยวกับที่ตั้ง ได้แก่ โรงเรียนตั้งอยู่แหล่งที่มีความสะดวกในการเดินทางรับ-ส่ง และตั้งอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดี ไม่มีกลิ่นเสียง หรือสิ่งที่เป็นอันตรายอยู่ข้างเคียง

รินจิตต์ (2545) ได้ศึกษาเรื่อง “การบริหารงานโรงเรียนอนุบาลเอกชนเพื่อมุ่งสู่ความเป็นเลิศในจังหวัดนครปฐม” ผลการวิจัยพบว่า การบริหารโรงเรียนอนุบาลเพื่อมุ่งสู่ความเป็นเลิศ โรงเรียนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก 9 ด้าน ดังนี้ ด้านความเป็นผู้นำทางวิชาชีพ ด้านมีวิสัยทัศน์และเป้าหมายร่วมกัน ด้านสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มีจุดเน้นการเรียนการสอน ด้านการสอนมีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน ด้านความคาดหวังในความสำเร็จของนักเรียนสูง ด้านการเสริมแรงในเชิงบวก ด้านการติดตามความก้าวหน้าของนักเรียน ด้านส่งเสริมความรับผิดชอบและสิทธิของนักเรียน โรงเรียนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง 2 ด้าน คือ ด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน บ้าน ชุมชน และด้านแหล่งการเรียนรู้ ส่วนปัญหาอยู่ในระดับน้อยทุกด้าน

รังสีมา (2545ก) ศึกษาเรื่อง “การบริหารงานโรงเรียนอนุบาลเอกชน จังหวัดนนทบุรี” ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่มีแนวการจัดประสบการณ์ให้แก่เด็กเรียน โดยการเตรียมความพร้อมทางร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา ควบคู่กับวิชาการ มีการส่งเสริมบุคลากรเข้าร่วมประชุม อบรม สัมมนา มีการจัดทำบัญชีการเงินและทะเบียนรับ-ส่งเอกสารอย่างถูกต้องและเป็นปัจจุบัน จัดให้มีบริการรถรับ-ส่งนักเรียน มีสนามเด็กเล่นที่สมบูรณ์ และจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์กับผู้ปกครองรวมทั้งเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน ส่วนปัญหาการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่คือ นโยบายการจัดการศึกษาไม่สอดคล้องกับความต้องการของผู้ปกครอง ครูที่จบการศึกษาทางด้านการศึกษาปฐมวัยมีไม่เพียงพอ การตรวจสอบบัญชีไม่ต่อเนื่องและสม่ำเสมอ และขาดการสนับสนุนจากหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง

จุฬารัตน์ (2546ก) ได้วิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการเลือกโรงเรียนอนุบาลเอกชน เขตลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร” ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ 1. ผู้ปกครองส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า ประกอบอาชีพ รับจ้างเอกชนและมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง 10,001-20,000 บาท 2. ทักษะของผู้ปกครองเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกโรงเรียนอนุบาลเอกชนของผู้ปกครองในระดับมากที่สุด ได้แก่ ปัจจัยเกี่ยวกับสถานศึกษาด้านการบริหารโรงเรียน ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการแสดงผลงานที่ครู ด้านการอำนวยความสะดวกและการบริการ และด้านการรักษาความปลอดภัย รองลงมาคือระดับมาก ได้แก่ ปัจจัยด้านสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม และปัจจัยเกี่ยวกับสถานศึกษาด้านความมีชื่อเสียงของโรงเรียน ด้านทำเลที่ตั้ง อาคารสถานที่ และด้านวิธีการจัดเก็บค่าธรรมเนียมการเรียน ส่วนปัจจัยที่มีอิทธิพลในระดับปานกลางมีเพียงด้านเดียว คือ ปัจจัยด้านค่าใช้จ่ายในการศึกษา 3. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของผู้ปกครองกับทักษะของผู้ปกครองเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกโรงเรียนอนุบาลเอกชน โดยภาพรวมพบว่า ระดับการศึกษาของผู้ปกครองมีความสัมพันธ์กับทักษะของผู้ปกครองเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกโรงเรียนอนุบาลเอกชนของผู้ปกครอง ส่วนอาชีพและรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของผู้ปกครองไม่มีความสัมพันธ์กับทักษะของผู้ปกครองเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกโรงเรียนอนุบาลเอกชน 4. การเปรียบเทียบการตัดสินใจเลือกโรงเรียนอนุบาลเอกชนในทักษะของผู้ปกครอง จำแนกตามสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมพบว่า ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาต่างกันจะมีทักษะแตกต่างกันในด้านอิทธิพลของค่าใช้จ่ายในการศึกษา ด้านทำเลที่ตั้งอาคารสถานที่ ด้านการบริหารโรงเรียน ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการแสดงผลงานที่ของครู และด้านการรักษาความปลอดภัยต่อการตัดสินใจเลือกโรงเรียนอนุบาลเอกชนแตกต่างกัน จากการเปรียบเทียบอาชีพของผู้ปกครองพบว่า ผู้ปกครองที่ประกอบอาชีพต่างกันจะมีทักษะแตกต่างกันในด้านอิทธิพลของทำเลที่ตั้ง อาคารสถานที่ และด้านการบริหารโรงเรียนต่อการตัดสินใจเลือกโรงเรียนอนุบาลเอกชนแตกต่างกัน และพบว่า ผู้ปกครองที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกันจะมีทักษะแตกต่างกันในด้านอิทธิพลของการอำนวยความสะดวกและการบริการต่อการตัดสินใจเลือกโรงเรียนอนุบาลเอกชนแตกต่างกัน

วัชรารัตน์ (2546) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “ความต้องการของผู้ปกครองเกี่ยวกับลักษณะที่พึงประสงค์ด้านการจัดการศึกษาปฐมวัยในอำเภอค้อยสะเกิด จังหวัดเชียงใหม่” ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ ความต้องการของผู้ปกครองเกี่ยวกับลักษณะที่พึงประสงค์ด้านการจัดการศึกษาปฐมวัยในภาพรวมพบว่า ผู้ปกครองมีความต้องการอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับดังนี้ ด้านครูและพี่เลี้ยงเด็ก ด้านอาหารและสุขภาพ ด้านความปลอดภัย ด้านส่งเสริมภูมิปัญญา ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการจัดสภาพแวดล้อม และด้านการบริการอื่นๆ

งานวิจัยต่างประเทศ

Albury (1977) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาเกณฑ์สำหรับก่อตั้งโรงเรียนอนุบาลประจำตำบล โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาประวัติการจัดตั้งโรงเรียนอนุบาล และเพื่อที่จะนำข้อมูลที่ได้ไปสร้างคู่มือการบริหารโรงเรียนอนุบาล ในมลรัฐนิวเจอร์ซีย์ โดยเก็บข้อมูลจากผู้บริหารโรงเรียนอนุบาล ผลการวิจัยพบว่า เกณฑ์การจัดตั้งโรงเรียนอนุบาลจะต้องพิจารณาถึงสถานการณ์งบประมาณ การสรรหาครู โครงสร้างของหลักสูตร การผลิตวัสดุอุปกรณ์ การรับรองวิทยฐานะ จำนวนนักเรียน ดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน การประชาสัมพันธ์กับผู้ปกครอง การประเมิน การปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงและความต้องการของชุมชน

Garcia (1986) ได้ศึกษาเพื่อเสนอความคิดเห็นในการวางแผนการจัดหลักสูตรสำหรับเด็กอนุบาลเปอร์โตริกัน ผลของการวิจัยครั้งนี้ได้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์สรุปได้ดังนี้ คือความคาดหวังของผู้ปกครองส่วนใหญ่มีความคาดหวังให้โรงเรียนจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาเด็กทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา เพื่อการศึกษาต่อในระดับประถมศึกษา โดยโรงเรียนจะต้องจัดครูที่มีความรู้ทางการเรียนการสอน ผู้ปกครองมีความคาดหวังว่าเด็กอนุบาลควรอ่านออกเขียนได้ และคิดเลขได้ตามสมควร เพื่อเป็นพื้นฐานทางการศึกษาต่อระดับประถมศึกษา ผู้ปกครองและโรงเรียนต้องมีสัมพันธที่ดีต่อกัน

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องนี้ผลของการวิจัยสรุปได้ว่า โรงเรียนเอกชนให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาในระดับอนุบาล โดยทิศทางของการจัดนั้นสอดคล้องกับความคิดเห็นและความต้องการของผู้ปกครองที่เน้นด้านวิชาการควบคู่กับการพัฒนาเด็กทางด้านอารมณ์ สังคมและสติปัญญา เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ปกครองในการเลือกโรงเรียนชั้นๆต่อไป โดยผู้ปกครองแต่ละระดับ แต่ละพื้นที่ จะเลือกโรงเรียนให้บุตรหลานด้วยเหตุผลที่แตกต่างกัน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้ปกครองของนักเรียนชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 1 ภาคปลาย ปีการศึกษา 2549 ของโรงเรียนอนุบาลเอกชนในเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวนนักเรียน 1,500 คน จาก 15 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยคำนวณสัดส่วนในการสุ่มโดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง เป็นร้อยละ 20 ของจำนวนประชากรหรือสัดส่วน 1:5 ซึ่งจะได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 300 คน จาก 6 โรงเรียน คิดเป็นจำนวนผู้ปกครองนักเรียน 50 คน การเลือกโรงเรียนใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย คือ การจับฉลาก

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยแบบสอบถามจำนวน 1 ชุด แบ่งออกเป็นสองตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ปกครอง เป็นแบบสอบถามให้เลือกตอบและเติมคำตอบ จำนวน 6 ข้อ คือ

1. เพศ
2. อายุ
3. วุฒิทางการศึกษา

4. อาชีพ
5. ความเกี่ยวข้องกับนักเรียน
6. รายได้เฉลี่ย

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกโรงเรียนอนุบาลเอกชนของผู้ปกครอง เป็นแบบสอบถามแบบประเมินค่า (rating scale) แบ่งเป็น 6 หัวข้อ คือ

1. ด้านงานวิชาการ
2. ด้านบทบาทหน้าที่ของครู
3. ด้านอาคารสถานที่และการจัดสภาพแวดล้อม
4. ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และโรงเรียนกับผู้ปกครอง
5. ด้านการให้บริการ
6. ด้านค่าธรรมเนียมการเรียน

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยมีขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษา ค้นคว้าข้อมูลจากเอกสาร ตำราต่างๆรวมทั้งผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง วิธีการสร้างแบบสอบถาม พร้อมทั้งนำความรู้และแนวคิดที่ได้รับจากการศึกษาค้นคว้ามาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2. สร้างแบบสอบถามและนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่อกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและเหมาะสม จากนั้นนำมาปรับปรุงและนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญทางด้านการศึกษ ตรวจสอบความถูกต้อง ความเที่ยงตรงในด้านเนื้อหาและภาษาที่ใช้ในแบบสอบถาม

3. นำแบบสอบถามที่ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญทางด้านการศึกษาได้ตรวจสอบแล้วมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ

4. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วมาทดลองใช้ (try out) กับผู้ปกครองของนักเรียนชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 1 คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 10 ของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้จำนวน 30 คน เพื่อนำข้อบกพร่องมาปรับปรุงครั้งสุดท้ายและใช้ในการวิจัยต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ผู้วิจัยนำหนังสือจาก ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เพื่อขอความร่วมมือจากทางโรงเรียนในการทำวิจัย

2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปมอบโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 6 โรงเรียน โดยขอความร่วมมือให้ทางโรงเรียนแจกแบบสอบถามให้กับผู้ปกครอง จำนวน 50 คน และผู้วิจัยขอรับคืนจากทางโรงเรียนด้วยตนเองภายใน 1 สัปดาห์นับจากวันที่แจกแบบสอบถาม

3. ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับคืน ปรากฏว่าแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด 300 ฉบับ ได้รับคืนมาและเป็นฉบับที่สมบูรณ์จำนวน 286 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 95.33

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ข้อมูลสถานภาพของผู้ปกครอง ผู้วิจัยวิเคราะห์โดยหาค่าร้อยละ

2. ข้อมูลเกี่ยวกับการตัดสินใจของผู้ปกครองในด้านต่างๆ ซึ่งเป็นแบบประเมินค่า คือ

2.1 ระดับความคิดเห็น มากที่สุด

2.2 ระดับความคิดเห็น มาก

2.3 ระดับความคิดเห็น ปานกลาง

2.4 ระดับความคิดเห็น น้อย

2.5 ระดับความคิดเห็น น้อยที่สุด

ผู้วิจัยหาความถี่ของระดับความคิดเห็น นำมาหาเฉลี่ยและค่าร้อยละที่เป็นรายชื่อ เรียงเรียงเป็นตาราง และนำเสนอข้อมูลเป็นความเรียง

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และค่าร้อยละ

บทที่ 4

ผลการวิจัยและข้อวิจารณ์

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับเหตุผลในการเลือกโรงเรียนอนุบาลเอกชนของผู้ปกครองในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 โดยจำแนกเกณฑ์การตัดสินใจเลือกโรงเรียนอนุบาลเอกชนของผู้ปกครองเป็น 6 ด้าน คือ งานด้านวิชาการ บทบาทหน้าที่ของครู อาคารสถานที่และการจัดสภาพแวดล้อม ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและโรงเรียนกับผู้ปกครอง งานบริการนักเรียน และค่าธรรมเนียมการเรียนและค่าธรรมเนียมอื่นๆ ผู้วิจัยจะเสนอผลงานวิจัยซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ปกครอง

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกโรงเรียนอนุบาลเอกชน

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ปกครอง

ตารางที่ 1 สถานภาพของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนอนุบาลเอกชนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1

(n = 286)

สถานภาพของผู้ปกครอง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	79	27.60
หญิง	207	72.40
อายุ		
21 – 30 ปี	80	28.00
31 – 40 ปี	151	52.80
40 ปีขึ้นไป	55	19.20
วุฒิทางการศึกษา		
ประถมศึกษา	13	4.50
มัธยมศึกษา	62	21.70
อนุปริญญา	62	21.70
ปริญญาตรี	141	49.30
สูงกว่าปริญญาตรี	8	2.80
อาชีพ		
รับจ้าง	74	25.90
ประกอบธุรกิจส่วนตัว	89	31.10
รับราชการ	39	13.60
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	27	9.40
อื่นๆ	57	19.90

ตารางที่ 1 (ต่อ)

(n = 286)

สถานภาพของผู้ปกครอง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ความเกี่ยวข้องกับนักเรียน		
บิดา	73	25.50
มารดา	194	67.80
ผู้ปกครอง	19	6.60
รายได้		
ต่ำกว่า 5,000 บาท	2	0.70
5,001 – 10,000 บาท	56	19.60
10,001 – 50,000 บาท	179	62.60
มากกว่า 50,000 บาท	49	17.00

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่าผู้ปกครองของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 ในโรงเรียนอนุบาล เอกชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 72.40) มีอายุระหว่าง 31 – 40 ปี (ร้อยละ 52.80) รองลงมา มีอายุระหว่าง 21 – 30 ปี (ร้อยละ 28.00) สำหรับอาชีพที่ผู้ปกครองทำมากที่สุด เรียงจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ประกอบธุรกิจส่วนตัว (ร้อยละ 31.10) อาชีพรับจ้าง (ร้อยละ 25.90) อื่นๆ (ร้อยละ 19.90) รับราชการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ (ร้อยละ 9.40) รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว อยู่ระหว่าง 10,001 – 50,000 บาท (ร้อยละ 62.60) รองลงมา มีรายได้อยู่ระหว่าง 5,001 – 10,000 บาท (ร้อยละ 19.60) และมีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท (ร้อยละ 0.70)

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นในการตัดสินใจเลือกโรงเรียนอนุบาลเอกชน

ผู้วิจัยจำแนกตามระดับความคิดเห็นในการตัดสินใจแต่ละด้าน ดังนี้

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยน้ำหนักระดับความคิดเห็นในการตัดสินใจเลือกโรงเรียนอนุบาลเอกชนของ
ผู้ปกครองในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาด้านวิชาการ

(n = 286)

เหตุผลการตัดสินใจด้านวิชาการ	ระดับความคิดเห็นที่ใช้สำหรับการตัดสินใจเลือกโรงเรียน				
	มากที่สุด (ร้อยละ)	มาก (ร้อยละ)	ปานกลาง (ร้อยละ)	น้อย (ร้อยละ)	น้อยที่สุด (ร้อยละ)
1.โรงเรียนใช้หลักสูตรการเรียนการสอนเหมาะสมกับวัยของเด็ก	46.47	36.00	16.10	0.70	0.70
2.โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมเล่นิทานและกิจกรรมดนตรีให้เด็กอยู่เสมอ	37.10	45.50	15.70	0.70	1.00
3.มีการจัดกิจกรรมและแหล่งเรียนรู้ในห้องเรียน	40.90	50.00	7.30	1.00	0.70
4.โรงเรียนมีการปรับปรุง พัฒนาการจัดประสบการณ์และกิจกรรมอยู่เสมอ	40.20	28.30	21.00	2.80	0.70
5.การจัดการเรียนการสอนมุ่งให้เด็กให้มีพัฒนาการทางร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา	47.20	19.60	28.30	3.50	1.40
6.มีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นภาษาอังกฤษควบคู่ไปด้วย	42.70	33.60	18.90	4.50	0.30
7.การเรียนการสอนมุ่งเน้นเพื่อสอบเข้า ป.1 โรงเรียนที่มีชื่อเสียง	36.70	15.40	40.90	4.90	2.10
8.มีการจัดกิจกรรมให้เด็กคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น	46.50	31.10	19.90	1.70	0.70
9.มีการประเมินพัฒนาการของเด็กทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา	47.18	47.90	11.20	0.30	0.30
รวมเฉลี่ยร้อยละ	42.78	34.16	19.93	2.24	0.89

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่า ผู้ปกครองแสดงความคิดเห็นในการตัดสินใจเลือกโรงเรียนอนุบาลเอกชน เขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เกี่ยวกับงานวิชาการนั้น อยู่ในระดับมากที่สุด ร้อยละ 42.78 ระดับมาก ร้อยละ 34.16 และระดับปานกลาง ร้อยละ 19.93 โดยเหตุผลที่ผู้ปกครองใช้ตัดสินใจเรียงจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ โรงเรียนที่จัดการ

เรียนการสอนมุ่งให้เด็กมีพัฒนาการทางร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา (ร้อยละ 47.20) โรงเรียนที่มีการประเมินพัฒนาการของเด็กทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา (ร้อยละ 47.18) และโรงเรียนที่มีการจัดกิจกรรมให้เด็กคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น (ร้อยละ 46.50)

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยน้ำหนักระดับความคิดเห็นในการตัดสินใจเลือกโรงเรียนอนุบาลเอกชนของผู้ปกครองในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาด้านบทบาทหน้าที่ของครู

(n = 286)

เหตุผลการตัดสินใจด้านบทบาทหน้าที่ของครู	ระดับความคิดเห็นที่ใช้สำหรับการตัดสินใจเลือกโรงเรียน				
	เลือกโรงเรียน				
	มากที่สุด (ร้อยละ)	มาก (ร้อยละ)	ปานกลาง (ร้อยละ)	น้อย (ร้อยละ)	น้อยที่สุด (ร้อยละ)
1.ครูยิ้มแย้มแจ่มใส เป็นมิตรกับเด็ก	24.13	47.55	19.93	8.39	0.00
2.ครูพูดจาไพเราะอ่อนหวานกับเด็ก	32.52	38.81	24.48	4.20	0.00
3.ครูให้ความรักและความสนใจเด็กเท่าเทียมกัน	42.31	32.52	15.73	5.59	3.85
4.ครูให้กำลังใจเด็กด้วยการชมเชยยกย่องเมื่อเด็กทำงานสำเร็จ	45.80	31.47	13.64	7.34	1.75
5.ครูแสดงกิริยาท่าทางต่อเด็กเหมาะสมตามที่ผู้ปกครองไว้วางใจ	26.92	46.85	18.53	5.59	2.10
6.ครูสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนให้สนุกสนาน	29.37	22.73	15.73	28.67	3.50
7.ครูมอบหมายงานโดยคำนึงถึงความสามารถเด็ก	23.78	51.40	20.28	3.15	1.40
8.ครูเข้าใจในความแตกต่างของเด็กแต่ละคน	32.87	43.36	20.63	3.15	0.00
9.ครูส่งเสริมให้เด็กทำงานร่วมกัน เพื่อฝึกเข้าสังคม	47.55	23.78	25.87	2.80	0.00
10.ครูไม่แสวงหาผลประโยชน์จากเด็ก	25.87	33.92	23.78	11.19	5.24
11.ครูฝึกให้เด็กสามารถช่วยเหลือตนเอง	30.07	50.70	8.04	8.74	2.45
12.ครูใช้วิธีลงโทษเด็กเหมาะสมกับสถานการณ์	42.66	37.41	15.03	4.90	0.00
13.ครูจัดอุปกรณ์การเรียนการสอนเพียงพอต่อจำนวนนักเรียน	32.52	43.17	12.59	11.19	0.00
14.ครูแจ้งผลการเรียนให้เด็กทราบเป็นระยะเพื่อให้เด็กประเมินความสามารถของตนเอง	22.03	34.27	35.66	2.45	5.59
15.ครูให้ความร่วมมือกับผู้ปกครองในการแก้ปัญหา	29.37	46.15	18.53	5.94	0.00
13.ครูจัดอุปกรณ์การเรียนการสอนเพียงพอต่อจำนวนนักเรียน	32.52	43.17	12.59	11.19	0.00

ตารางที่ 3 (ต่อ)

(n = 286)

เหตุผลการตัดสินใจด้านบทบาทหน้าที่ของครู	ระดับความคิดเห็นที่ใช้สำหรับการตัดสินใจ				
	เลือกโรงเรียน				
	มากที่สุด (ร้อยละ)	มาก (ร้อยละ)	ปานกลาง (ร้อยละ)	น้อย (ร้อยละ)	น้อยที่สุด (ร้อยละ)
14.ครูแจ้งผลการเรียนให้เด็กทราบเป็นระยะเพื่อให้เด็กประเมินความสามารถของตนเอง	22.03	34.27	35.66	2.45	5.59
15.ครูให้ความร่วมมือกับผู้ปกครองในการแก้ปัญหา	29.37	46.15	18.53	5.94	0.00
16.ครูมีการพัฒนาตนเองและแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน	22.03	92.38	33.22	14.34	8.04
17.ครูมีคุณวุฒิด้านการสอนระดับอนุบาล	23.43	14.69	36.01	17.83	8.04
รวมเฉลี่ยร้อยละ	31.37	36.54	21.05	8.56	2.48

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่า ผู้ปกครองแสดงความคิดเห็นในการตัดสินใจเลือกโรงเรียนอนุบาลเอกชนของผู้ปกครองเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของครูอยู่ในระดับมากร้อยละ 36.54 มากที่สุดร้อยละ 31.37 และระดับปานกลางร้อยละ 21.05 โดยเหตุผลที่ผู้ปกครองใช้ตัดสินใจเรียงจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ การที่ครูมอบหมายงานโดยคำนึงถึงความสามารถของเด็ก (ร้อยละ 51.40) ครูฝึกให้เด็กสามารถช่วยเหลือตนเองได้ (ร้อยละ 50.70) และครูยิ้มแย้มแจ่มใสเป็นมิตรกับเด็ก (ร้อยละ 47.55)

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ยน้ำหนักระดับความคิดเห็นในการตัดสินใจเลือกโรงเรียนอนุบาลเอกชนของผู้ปกครองในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาด้านอาคารสถานที่และการจัดสภาพแวดล้อม

(n = 286)

เหตุผลการตัดสินใจด้านอาคารสถานที่และการจัดสภาพแวดล้อม	ระดับความคิดเห็นที่ใช้สำหรับการตัดสินใจ				
	เลือกโรงเรียน				
	มากที่สุด (ร้อยละ)	มาก (ร้อยละ)	ปานกลาง (ร้อยละ)	น้อย (ร้อยละ)	น้อยที่สุด (ร้อยละ)
1. โรงเรียนตั้งอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดี ปราศจากมลภาวะกลิ่นเสียงหรือสิ่งที่เป็นอันตรายอยู่ข้างเคียง	23.43	48.25	18.18	10.14	0.00
2. โรงเรียนตั้งอยู่ใกล้บ้าน	26.92	38.81	12.59	14.34	7.34

ตารางที่ 4 (ต่อ)

(n = 286)

เหตุผลการตัดสินใจด้านอาคารสถานที่ และการจัดสภาพแวดล้อม	ระดับความคิดเห็นที่ใช้สำหรับการตัดสินใจ				
	เลือกโรงเรียน				
	มากที่สุด (ร้อยละ)	มาก (ร้อยละ)	ปานกลาง (ร้อยละ)	น้อย (ร้อยละ)	น้อยที่สุด (ร้อยละ)
3.โรงเรียนตั้งอยู่ใกล้ที่ทำงาน	17.13	17.48	30.42	22.39	12.59
4.อาคารเรียนและอาคารต่างๆแข็งแรง มั่นคง ปลอดภัย มีการปรับปรุงซ่อมแซมให้อยู่ในสภาพ ที่ดีอยู่เสมอ	17.13	35.33	29.37	13.99	4.20
5.การวางผังของอาคารเรียนเหมาะสมกับพื้นที่ของ โรงเรียน	15.03	23.78	38.81	22.38	0.00
6.บรรยากาศโดยรวมรื่นรมีการปลูกต้นไม้และพืช ประดับต่างๆสวยงาม	49.30	32.52	18.18	0.00	0.00
7.มีพื้นที่ให้เด็กได้ทำกิจกรรมกลางแจ้งได้เหมาะสม และปลอดภัย	36.01	33.57	30.42	0.00	0.00
8.สนามเด็กเล่นกว้างขวางเครื่องเล่นเพียงพอแข็งแรง คงทนปลอดภัยและเหมาะสมกับเด็กอนุบาล	31.82	44.76	18.18	5.24	0.00
9.มีการจัดทำป้ายนิเทศตามหน่วยการสอนหรือเรื่อง ที่เด็กสนใจบริเวณรอบๆโรงเรียน	26.22	40.21	16.53	13.99	3.15
10.จำนวนห้องเรียนและขนาดห้องเหมาะสมกับ จำนวนเด็ก	32.87	46.50	12.94	6.64	1.05
11.ห้องเรียนมีแสงสว่างเพียงพอและอากาศถ่ายเท สะดวก	33.57	33.57	17.23	3.85	0.00
12.โต๊ะ เก้าอี้มีขนาดและจำนวนเหมาะสมกับเด็ก	23.78	35.42	29.12	3.85	8.04
13.สื่อและของเล่นในห้องเรียนมีจำนวนเพียงพอ	49.65	30.42	19.93	0.00	0.00
14.มีตู้หรือชั้นในการเก็บเครื่องใช้ส่วนตัวของเด็ก	31.82	42.31	13.29	8.74	3.85
15.จัดแต่งบรรยากาศห้องเรียนสวยงาม มีการแสดงผลงานของเด็ก	50.00	32.52	17.48	0.00	0.00
16.ห้องน้ำ ห้องส้วมสะอาด ถูกสุขลักษณะ	33.57	45.45	17.13	3.85	0.00
17.ห้องน้ำ ห้องส้วมติดตั้งอุปกรณ์ที่เหมาะสมกับ เด็กอนุบาล	18.88	23.43	40.91	11.19	5.59
รวมเฉลี่ยร้อยละ	30.81	35.55	22.60	8.19	2.90

จากตารางที่ 4 แสดงให้เห็นว่า ผู้ปกครองแสดงความคิดเห็นในการตัดสินใจเลือกโรงเรียนอนุบาลเอกชนของผู้ปกครอง เขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เกี่ยวกับอาคารสถานที่และการจัดสภาพแวดล้อมนั้น อยู่ในระดับมากร้อยละ 35.55 มากที่สุดร้อยละ 30.81 และระดับปานกลางร้อยละ 22.60 โดยเหตุผลที่ผู้ปกครองใช้ตัดสินใจเรียงจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรกเกี่ยวกับสถานที่ตั้ง คือ โรงเรียนตั้งอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดี ปราศจากมลภาวะทางกลิ่นเสียงหรือสิ่งที่เป็นอันตรายอยู่ข้างเคียง (ร้อยละ 48.25) โรงเรียนที่ตั้งอยู่ใกล้บ้าน (ร้อยละ 38.81) และโรงเรียนที่ตั้งอยู่ใกล้ที่ทำงาน (ร้อยละ 17.48) สำหรับเหตุผลที่เกี่ยวกับการจัดอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียน ผู้ปกครองใช้การตัดสินใจ เรียงลำดับดังนี้ สนามเด็กเล่นกว้างขวาง เครื่องเล่นเพียงพอ แข็งแรง คงทน ปลอดภัยและเหมาะสมกับเด็กอนุบาล (ร้อยละ 44.76) อาคารเรียนและอาคารต่างๆ แข็งแรง มั่นคง ปลอดภัย มีการปรับปรุงซ่อมแซมให้อยู่ในสภาพที่ดีอยู่ (ร้อยละ 35.33) และมีพื้นที่ให้เด็กได้ทำกิจกรรมกลางแจ้งได้เหมาะสมและปลอดภัย (ร้อยละ 33.57) สำหรับการจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน เหตุผลที่ผู้ปกครองใช้ตัดสินใจเรียงจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ จำนวนห้องเรียนและขนาดของห้องมีความเหมาะสมกับเด็ก (46.50) ห้องน้ำ ห้องส้วมที่สะอาด ถูกสุขลักษณะ (ร้อยละ 45.45) และการที่มีผู้หรือชั้นในการเก็บเครื่องใช้ส่วนตัวของเด็ก (ร้อยละ 42.31)

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ยน้ำหนักระดับความคิดเห็นในการตัดสินใจเลือกโรงเรียนอนุบาลเอกชนของผู้ปกครองในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและโรงเรียนกับผู้ปกครอง

(n = 286)

เหตุผลการตัดสินใจด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและผู้ปกครอง	ระดับความคิดเห็นที่ใช้สำหรับการตัดสินใจเลือกโรงเรียน				
	มากที่สุด (ร้อยละ)	มาก (ร้อยละ)	ปานกลาง (ร้อยละ)	น้อย (ร้อยละ)	น้อยที่สุด (ร้อยละ)
1.สนับสนุนงานของชุมชน เช่น การให้บริการด้านอาคารสถานที่ เครื่องอำนวยความสะดวกต่างๆ	11.29	10.84	21.78	30.27	26.43
2.มีกิจกรรมร่วมกับชุมชนเป็นประจำ	10.24	14.69	39.86	24.14	11.29
3.มีการปรับปรุงหลักสูตรและการเรียนการสอนตามความต้องการของชุมชน	18.88	16.18	19.93	32.87	12.34
4.ส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้ปกครองเข้าร่วมกิจกรรมกับทางโรงเรียน	31.95	37.76	15.23	12.94	5.94

ตารางที่ 5 (ต่อ)

(n = 286)

เหตุผลการตัดสินใจด้านความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับชุมชนและโรงเรียนกับผู้ปกครอง	ระดับความคิดเห็นที่ใช้สำหรับการตัดสินใจ เลือกโรงเรียน				
	มากที่สุด (ร้อยละ)	มาก (ร้อยละ)	ปานกลาง (ร้อยละ)	น้อย (ร้อยละ)	น้อยที่สุด (ร้อยละ)
5.เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับ การจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน	16.28	8.34	20.38	32.97	22.83
6.มีเอกสารหรือข่าวสารติดต่อกับผู้ปกครอง อย่างสม่ำเสมอ	48.60	34.27	17.23	0.00	0.00
7.เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองนำเด็กมาทำความคุ้นเคย กับโรงเรียนก่อนเข้ารับการศึกษา	13.30	14.44	21.68	27.63	15.83
8.มีการจัดประชุมครูและผู้ปกครองประจำปี	33.32	44.26	9.80	8.50	4.75
9.มีการรายงานความก้าวหน้าพฤติกรรมและพัฒนา การของเด็กอย่างสม่ำเสมอ	26.86	46.35	14.34	12.94	0.00
10.ผู้ปกครองสามารถเยี่ยมเด็กหรือขอพบครูได้ ตลอดเวลา	16.18	34.27	41.81	4.65	0.00
รวมเฉลี่ยร้อยละ	22.69	26.25	22.32	18.80	9.94

จากตารางที่ 5 แสดงให้เห็นว่า ผู้ปกครองแสดงความคิดเห็นในการตัดสินใจเลือกโรงเรียน อนุบาลเอกชนของผู้ปกครอง เขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและโรงเรียนกับผู้ปกครอง อยู่ในระดับมากร้อยละ 26.25 มากที่สุดร้อยละ 22.69 และระดับปานกลางร้อยละ 22.32 โดยพบว่า เหตุผลที่ผู้ปกครองใช้ตัดสินใจเรียงจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ โรงเรียนที่มีการรายงานความก้าวหน้า พฤติกรรม และพัฒนาการของเด็กอย่างสม่ำเสมอ (ร้อยละ 46.35) โรงเรียนมีการจัดประชุมครูและผู้ปกครองประจำปี (ร้อยละ 44.06) และการส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้ปกครองเข้าร่วมกิจกรรมกับทางโรงเรียน (ร้อยละ 37.76)

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ยน้ำหนักระดับความคิดเห็นในการตัดสินใจเลือกโรงเรียนอนุบาลเอกชน
ของผู้ปกครองในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาด้านงานบริการนักเรียน

(n = 286)

เหตุผลการตัดสินใจด้านงานบริการนักเรียน	ระดับความคิดเห็นที่ใช้สำหรับการตัดสินใจเลือกโรงเรียน				
	เลือกโรงเรียน				
	มากที่สุด (ร้อยละ)	มาก (ร้อยละ)	ปานกลาง (ร้อยละ)	น้อย (ร้อยละ)	น้อยที่สุด (ร้อยละ)
งานอาหารและโภชนาการ					
1.จัดบริการอาหารเสริมและอาหารกลางวันที่สะอาดและมีคุณค่าตามหลักโภชนาการและมีปริมาณเพียงพอต่อความต้องการของเด็ก	26.57	47.20	21.33	4.90	0.00
2.มีป้ายติดรายการอาหารกลางวันไว้อย่างชัดเจน	14.34	14.34	36.71	31.12	3.50
3.มีการฝึกสุขนิสัยที่ดีในการรับประทานอาหาร	48.25	40.56	11.19	0.00	0.00
4.จัดเตรียมอาหารโดยคำนึงถึงความต้องการและความชอบของเด็ก เช่น ขนาด สี กลิ่น รส	25.52	20.28	39.16	9.09	5.94
งานบริการรถรับส่ง					
1.มีการจัดยานพาหนะ ตลอดจนความปลอดภัยในการจัดบริการรถรับ-ส่งนักเรียน	32.52	35.31	16.43	12.94	2.80
2.พนักงานขับรถและผู้ควบคุมดูแลเด็กได้รับการคัดเลือกเป็นอย่างดี	40.56	29.37	12.59	10.84	6.64
2.แจ้งบันทึกสุขภาพและการเจริญเติบโตของเด็กให้ผู้ปกครองทราบทุกภาคเรียน	36.71	31.82	23.78	7.69	0.00
3.โรงเรียนมีข้อกำหนดเกี่ยวกับเด็กป่วยเพื่อไม่ให้ส่งผลกระทบต่อเด็กสุขภาพดี	19.58	22.03	29.37	15.73	13.29
4.มีครูที่มีความรู้ความสามารถในเรื่องการปฐมพยาบาลประจำอยู่ที่ห้องพยาบาล	15.38	24.83	25.87	24.13	9.79
5.มีกิจกรรมที่ปลูกฝังและส่งเสริมสุขภาพอนามัยแก่เด็กหลายรูปแบบ	16.78	41.96	22.73	11.19	7.34
รวมเฉลี่ยร้อยละ	29.85	30.04	23.37	11.97	4.77

จากตารางที่ 6 แสดงให้เห็นว่า ผู้ปกครองแสดงความคิดเห็นในการตัดสินใจเลือกโรงเรียนอนุบาลเอกชนของผู้ปกครอง เขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เกี่ยวกับงานบริการนักเรียน อยู่ในระดับมากร้อยละ 30.04 มากที่สุดร้อยละ 29.85 และระดับปานกลาง

ร้อยละ 23.37 โดยพบว่า เหตุผลที่ผู้ปกครองใช้ตัดสินใจเรียงจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรกงานอาหาร และโภชนาการ คือ จัดบริการอาหารเสริมและอาหารกลางวันที่สะอาดและมีคุณค่าตามหลักโภชนาการ และมีปริมาณเพียงพอต่อความต้องการของเด็ก (ร้อยละ 47.20) โรงเรียนที่มีการฝึกสุนัขที่ตีในการ รับประทานอาหาร (ร้อยละ 40.56) และผู้ปกครองจะเลือกโรงเรียนที่มีจัดเตรียมอาหารโดยคำนึงถึง ความต้องการและความชอบของเด็ก เช่น ขนาด สี กลิ่น รส (ร้อยละ 20.28) สำหรับงานบริการรถรับ- ส่ง พบว่า เหตุผลที่ผู้ปกครองใช้ตัดสินใจเรียงจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ มีการจัดยานพาหนะ ตลอดจนความปลอดภัยในการจัดบริการรถรับ-ส่งนักเรียน (ร้อยละ 35.31) พนักงานขับรถและผู้ ควบคุมดูแลเด็กได้รับการคัดเลือกเป็นอย่างดี (ร้อยละ 29.37) และ การที่โรงเรียนมีมาตรการในการ ช่วยเหลือและป้องกันอุบัติเหตุ (ร้อยละ 25.17) สำหรับงานด้านสุขภาพอนามัย พบว่า เหตุผลที่ ผู้ปกครองใช้ตัดสินใจเรียงจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ โรงเรียนมีกิจกรรมที่ปลูกฝังและ ส่งเสริมสุขภาพอนามัยแก่เด็กหลายรูปแบบ (ร้อยละ 41.96) โรงเรียนที่มีการตรวจสุขภาพเด็กเป็นประจำ (ร้อยละ 34.27) และ โรงเรียนที่มีการแจ้งบันทึกสุขภาพและการเจริญเติบโตของเด็กให้ผู้ปกครองทราบ ทุกภาคเรียน (ร้อยละ 31.82)

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ยน้ำหนักระดับความคิดเห็นในการตัดสินใจเลือกโรงเรียนอนุบาลเอกชนของ ผู้ปกครอง ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาด้านค่าธรรมเนียมการเรียนและค่าธรรมเนียมอื่นๆ

(n = 286)

เหตุผลการตัดสินใจด้านค่าธรรมเนียมการเรียน และค่าธรรมเนียมอื่นๆ	ระดับความคิดเห็นที่ใช้สำหรับการตัดสินใจ				
	เลือกโรงเรียน				
	มากที่สุด (ร้อยละ)	มาก (ร้อยละ)	ปานกลาง (ร้อยละ)	น้อย (ร้อยละ)	น้อยที่สุด (ร้อยละ)
ค่าธรรมเนียมการเรียนและค่าธรรมเนียมอื่นๆ					
1.ค่าเล่าเรียนมีความเหมาะสม	43.36	22.03	17.48	11.19	5.94
2.ค่าใช้จ่ายในกิจกรรมพิเศษเหมาะสม	21.68	7.34	11.19	36.36	23.43
3.ผู้ปกครองสามารถเบิกค่าเล่าเรียนได้	20.28	17.13	13.29	33.92	15.38
4.ผู้ปกครองสามารถจ่ายค่าเล่าเรียนเป็นงวดได้	15.03	38.81	35.31	8.39	2.45
รวมเฉลี่ยร้อยละ	25.09	21.33	19.32	22.47	11.80

จากตารางที่ 7 แสดงให้เห็นว่า ผู้ปกครองแสดงความคิดเห็นในการตัดสินใจเลือกโรงเรียนอนุบาลเอกชนของผู้ปกครอง เขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เกี่ยวกับงานในส่วนของคุณค่าธรรมเนียมการเรียนและค่าธรรมเนียมอื่นๆ อยู่ในระดับมากที่สุดร้อยละ 25.09 ระดับน้อยร้อยละ 22.47 และมากร้อยละ 21.33 โดยเหตุผลที่ผู้ปกครองใช้ตัดสินใจเรียงจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือผู้ปกครองจะเลือกโรงเรียนที่มีค่าเล่าเรียนเหมาะสม (ร้อยละ 43.36) ค่าใช้จ่ายในกิจกรรมพิเศษเหมาะสม (ร้อยละ 21.68) และการที่ผู้ปกครองสามารถเบิกค่าเล่าเรียนได้ (ร้อยละ 20.28)

ข้อวิจารณ์

ผลการวิจัย จำแนกตามเหตุผลในการตัดสินใจ 6 ด้าน คือ งานด้านวิชาการ บทบาทหน้าที่ของครู อาคารสถานที่และการจัดสภาพแวดล้อม ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและโรงเรียนกับผู้ปกครอง งานบริการนักเรียน และค่าธรรมเนียมการเรียนและค่าธรรมเนียมอื่นๆ

1. งานด้านวิชาการ

ผู้ปกครองเลือกโรงเรียนอนุบาลโดยพิจารณาจากโรงเรียนที่มีจัดการเรียนการสอนมุ่งให้เด็กมีพัฒนาการทางร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา สอดคล้องกับผลการวิจัยของ รังสิมา(2545ก) ที่ผู้ปกครองจะเลือกโรงเรียนที่มีแนวการจัดการปรับประสบการณ์ให้แก่เด็กเรียน โดยการเตรียมความพร้อมทางร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาควบคู่กับวิชาการ ทั้งนี้เพราะเด็กอนุบาลซึ่งมีอายุระหว่าง 3-6 ปี ยังเป็นเด็กเล็กที่ต้องการการอบรมเลี้ยงดูอย่างใกล้ชิด เนื่องจากยังช่วยเหลือตนเองได้ไม่เต็มที่นัก แต่ผลการวิจัยครั้งนี้ไม่สอดคล้องกับวรลลิตี (2542) ที่ทำวิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาในระดับอนุบาลของโรงเรียนเอกชน ในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร” ที่ผู้ปกครองเลือกโรงเรียนที่เน้นให้เด็กอ่านออกเขียนได้ และเตรียมความพร้อมทางด้านวิชาการเพื่อให้เด็กสามารถเข้าเรียนในระดับประถมศึกษาปีที่ 1 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสภาพสังคมในกรุงเทพมหานครมีการแข่งขันกันสูง และพ่อแม่ผู้ปกครองมุ่งหวังให้บุตรหลานของตนเข้าเรียนในโรงเรียนที่มีชื่อเสียงจึงต้องการให้โรงเรียนอนุบาลเน้นทางด้านวิชาการ

2. บทบาทหน้าที่ของครู

ผู้ปกครองเลือกโรงเรียนโดยพิจารณาจากการที่ครูมอบหมายงาน โดยคำนึงถึงความสามารถของเด็กและมีการฝึกให้เด็กสามารถช่วยเหลือตนเองได้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ เกรียงศักดิ์ (2544) ที่ผู้ปกครองเลือกโรงเรียนที่ครูวางแผนจัดกิจกรรมและมอบหมายงานได้เหมาะสมกับวัยของเด็ก และสอดคล้องกับตารางกิจกรรมประจำวันเพื่อพัฒนาเด็กทุกด้าน ทำให้เด็กได้เรียนรู้อย่างมีความสุข ซึ่งสอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพการศึกษาเอกชน สำนักบริหารงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (สำนักบริหารงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน, 2549) ที่ระบุให้นักเรียนมีพัฒนาการทางด้านสังคม สามารถช่วยเหลือตนเองและผู้อื่น ปฏิบัติตามข้อตกลงง่ายๆ ในสังคม และสามารถทำกิจกรรมกลุ่มร่วมกันได้ เนื่องจากเด็กอนุบาลจะเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงจากสภาพแวดล้อมรอบตัว จากการกระทำ การรับรู้จากรูปธรรมเป็นนามธรรม การมีส่วนร่วมและการลงมือทำกิจกรรมด้วยตนเอง ซึ่งการที่ครูมอบหมายงาน โดยคำนึงถึงความสามารถของเด็กจะส่งผลให้เด็กเกิดความรู้สึกภาคภูมิใจเมื่องานสำเร็จและสร้างความมั่นใจให้เกิดขึ้นในตนเอง

3. อาคารสถานที่และการจัดสภาพแวดล้อม

ผู้ปกครองเลือกโรงเรียนอนุบาลโดยพิจารณาจากโรงเรียนที่ตั้งอยู่ใกล้บ้าน สอดคล้องกับงานวิจัยของศศิธร (2542ก) เรื่องความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเอกชน ในกรุงเทพมหานคร ที่กล่าวว่าผู้ปกครองส่วนใหญ่พิจารณาจากโรงเรียนที่อยู่ใกล้บ้านเป็นลำดับแรก แสดงว่าผู้ปกครองเลือกความสะดวกในการรับ-ส่ง โดยมีโรงเรียนที่อยู่ใกล้บ้านเป็นสำคัญ นอกจากนี้ผู้ปกครองยังพิจารณาจากการที่อาคารเรียนและอาคารต่างๆ แข็งแรง มั่นคง ปลอดภัย มีการปรับปรุงซ่อมแซมให้อยู่ในสภาพที่ดีอยู่เสมอ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ศศิธร (2542ก) เนื่องจากผู้ปกครองให้ความสำคัญกับการจัดอาคารเรียนที่มีความมั่นคงแข็งแรง ปลอดภัย มีพื้นที่สำหรับนักเรียนวิ่งเล่นหรือออกกำลังกาย เนื่องจากเด็กในวัยนี้ยังต้องการการพัฒนาทักษะทางด้านร่างกาย การเคลื่อนไหวและกล้ามเนื้อต่างๆ เพื่อให้สามารถใช้ได้อย่างคล่องแคล่วเมื่อโตขึ้น

4. ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและโรงเรียนกับผู้ปกครอง

ผู้ปกครองเลือกโรงเรียนอนุบาลโดยพิจารณาจากโรงเรียนที่สนับสนุนงานของชุมชนและมีกิจกรรมร่วมกับชุมชนเป็นประจำ รวมทั้งมีการรายงานความก้าวหน้า พฤติกรรมและพัฒนาการของเด็กอย่างสม่ำเสมอ สอดคล้องกับงานวิจัยของรังสิมา (2545ก) ที่ผู้ปกครองเลือกโรงเรียนที่จัดกิจกรรม

ประชาสัมพันธ์ถึงผู้ปกครอง รวมทั้งเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนซึ่งสอดคล้องกับหลักการจัดอนุบาลศึกษา (สำนักบริหารงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน, 2549) ที่กล่าวว่าโรงเรียนควรจัดให้ผู้ปกครองได้รับข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับโรงเรียนและตัวเด็กอย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งการรายงานความประพฤติและพัฒนาการของเด็กให้ผู้ปกครองทราบเป็นระยะๆ เนื่องจากความสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้ปกครองในระดับเด็กอนุบาลเป็นเรื่องสำคัญอย่างมากในการร่วมมือกันพัฒนานักเรียน และการสร้างความสัมพันธ์นี้จะทำให้ครูและผู้ปกครองเข้าใจนักเรียนดีและร่วมมือกันพัฒนาให้ดีขึ้น

5. งานบริการนักเรียน

5.1 งานอาหารและโภชนาการ

ผลปรากฏว่า ผู้ปกครองเลือกโรงเรียนอนุบาล โดยพิจารณาจากการจัดบริการอาหารเสริมและอาหารกลางวันที่สะอาดและมีคุณค่าตามหลักโภชนาการและมีปริมาณเพียงพอต่อความต้องการของเด็ก ซึ่งเป็นไปตามหลักการจัดอนุบาลศึกษา (สำนักบริหารงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน, 2549) เรื่องอาหารและบริการ ซึ่งเสนอแนะให้โรงเรียนจัดอาหารที่มีประโยชน์ และคุณค่าที่ช่วยเสริมพัฒนาการของร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา และให้เด็กได้เรียนรู้เกี่ยวกับนิสัยในการกินอาหารที่ถูกต้อง

5.2 งานบริการรถรับ-ส่ง

ผู้ปกครองเลือกโรงเรียนอนุบาลโดยพิจารณาจากการที่โรงเรียนมีการจัดยานพาหนะตลอดจนความปลอดภัยในการจัดบริการรถรับ-ส่งนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมายหลักของงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนที่เปิดสอนชั้นอนุบาล ตามเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพการศึกษาเอกชน (สำนักบริหารงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน, 2549) ซึ่งกล่าวว่า โรงเรียนควรจัดการรักษาความปลอดภัยให้แก่เด็กโดยทั่วถึง และสม่ำเสมอทั้งในโรงเรียนและระหว่างการเดินทาง

5.3 งานด้านสุขภาพอนามัย

ผลปรากฏว่า ผู้ปกครองเลือกโรงเรียนอนุบาลที่มีกิจกรรมที่ปลูกฝังและส่งเสริมสุขภาพอนามัยแก่เด็กหลายรูปแบบ ซึ่งเป็นการดำเนินการตามเป้าหมายหลักของงานกิจการนักเรียนตามเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพการศึกษาเอกชนระดับอนุบาล (สำนักบริหารงานคณะกรรมการการศึกษา

เอกชน, 2549) กล่าวคือ การจัดบริการเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยทั้งร่างกายและจิตใจที่เหมาะสมกับวัย และความต้องการของเด็ก โดยมีการบริการตรวจสุขภาพ ตรวจสอบการรับภูมิคุ้มกันของเด็กโดยแพทย์หรือพยาบาล

6. ค่าธรรมเนียมการเรียนและค่าธรรมเนียมอื่นๆ

ผู้ปกครองเลือกโรงเรียนอนุบาลโดยพิจารณาจากอัตราค่าเล่าเรียนที่มีความเหมาะสม และค่าใช้จ่ายในกิจกรรมพิเศษเหมาะสม ซึ่งผู้ปกครองมักจะศึกษาอัตราค่าใช้จ่ายต่างๆของแต่ละโรงเรียนเปรียบเทียบกัน และจะเลือกโรงเรียนใดนั้นก็คำนึงถึงขีดความสามารถด้านค่าใช้จ่ายของครอบครัวเป็นหลัก

บทที่ 5

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเหตุผลในการตัดสินใจเลือกโรงเรียนอนุบาลเอกชนของผู้ปกครองในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษากับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นผู้ปกครองของนักเรียนชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 1 ภาคปลาย ปีการศึกษา 2549 ของโรงเรียนอนุบาลเอกชนในเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 286 คน โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เป็นแบบสอบถามจำนวน 1 ชุด แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ปกครอง เป็นแบบสอบถามให้เลือกตอบและเติมคำตอบ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับเกณฑ์การตัดสินใจเลือกโรงเรียนอนุบาลเอกชนของผู้ปกครอง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ขอความร่วมมือจากผู้บริหาร โรงเรียนอนุบาลเอกชน เขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อแจกแบบสอบถามให้กับผู้ปกครองที่มีบุตร

หลานศึกษาอยู่ในระดับอนุบาลศึกษาปีที่ 1 ภาคปลาย ปีการศึกษา 2549 จำนวน 300 คน ได้รับแบบสอบถามคืนและเป็นฉบับสมบูรณ์ 286 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 95.33

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ยและค่าร้อยละ ซึ่งทำการประเมินค่าเป็นรายชื่อและนำมาเรียบเรียงเป็นตารางและวิเคราะห์ข้อมูลเป็นความเรียง

ผลการวิจัย

1. สถานภาพของผู้ปกครองส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 31 – 40 ปี มีการศึกษาระดับปริญญาตรี อาชีพรับจ้างและประกอบธุรกิจส่วนตัว ส่วนใหญ่เกี่ยวข้องเป็นมารดาของเด็กและมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนอยู่ระหว่าง 10,001 – 50,000 บาท

2. ระดับความคิดเห็นของผู้ปกครองในการตัดสินใจเลือกโรงเรียนอนุบาลเอกชน

2.1 งานวิชาการ ผู้ปกครองส่วนใหญ่เลือกโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนมุ่งให้เด็กมีพัฒนาการทางร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา มีการใช้หลักสูตรการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับวัยของเด็ก

2.2 บทบาทหน้าที่ของครู ผู้ปกครองส่วนใหญ่จะให้ความสำคัญกับการที่ครูมอบหมายงาน โดยคำนึงถึงความสามารถของเด็ก ฝึกให้เด็กสามารถช่วยเหลือตนเองได้

2.3 อาคารสถานที่และการจัดสภาพแวดล้อม ผู้ปกครองส่วนใหญ่จะเลือกโรงเรียนที่ตั้งอยู่ใกล้บ้าน อาคารเรียนและอาคารต่างๆแข็งแรง มั่นคง ปลอดภัย มีการปรับปรุงซ่อมแซมให้อยู่ในสภาพที่ดีอยู่เสมอ ควบคู่กับสนามเด็กเล่นกว้างขวาง เครื่องเล่นเพียงพอ แข็งแรง คงทน ปลอดภัยและเหมาะสมกับเด็กอนุบาล

2.4 ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและโรงเรียนกับผู้ปกครอง ผู้ปกครองส่วนใหญ่จะเลือกโรงเรียนที่มีการรายงานความก้าวหน้า พฤติกรรมและพัฒนาการของเด็กอย่างสม่ำเสมอ

การส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้ปกครองเข้าร่วมกิจกรรมกับทางโรงเรียน และการที่โรงเรียนมีการจัดประชุมครูและผู้ปกครองประจำปี

2.5 การบริการนักเรียน

2.5.1 งานอาหารและโภชนาการ ผู้ปกครองส่วนใหญ่จะเลือกโรงเรียนที่จัดบริการอาหารเสริมและอาหารกลางวันที่สะอาดและมีคุณค่าตามหลักโภชนาการ

2.5.2 งานบริการรถรับส่ง ผู้ปกครองส่วนใหญ่จะเลือกโรงเรียนที่มีการจัดยานพาหนะตลอดจนความปลอดภัยในการจัดบริการรถรับ-ส่งนักเรียน

2.5.3 งานด้านสุขภาพอนามัย ผู้ปกครองส่วนใหญ่จะเลือกโรงเรียนที่มีกิจกรรมที่ปลูกฝังและส่งเสริมสุขภาพอนามัยแก่เด็กหลายรูปแบบ

2.6 ค่าธรรมเนียมการเรียนและค่าธรรมเนียมอื่นๆ ผู้ปกครองส่วนใหญ่จะเลือกโรงเรียนที่มีค่าเล่าเรียนเหมาะสมและค่าใช้จ่ายในกิจกรรมพิเศษเหมาะสม

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยขอเสนอแนะบางประการซึ่งอาจจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาระดับอนุบาลและการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. โรงเรียนอนุบาลควรจัดการเรียนการสอนตามหลักการสอนอนุบาล กล่าวคือ การเตรียมความพร้อมให้เด็กมีพัฒนาการทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา
2. โรงเรียนอนุบาลควรมีการประชาสัมพันธ์และแจ้งข่าวสารให้กับผู้ปกครองทราบอย่างสม่ำเสมอ

3. โรงเรียนอนุบาลควรกำหนดอัตราค่าเล่าเรียนให้มีความเหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมของคนในชุมชน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างผู้ปกครองนักเรียนชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 1 โดยเก็บข้อมูลช่วงภาคต้น หรือในช่วงที่กำลังสมัครเข้าศึกษาชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 1 เพื่อทราบเกณฑ์การตัดสินใจเลือกโรงเรียนอนุบาลในขณะนั้น เพราะอยู่ในช่วงของการตัดสินใจ

2. ควรทำการศึกษาเปรียบเทียบการตัดสินใจเลือกโรงเรียนอนุบาลของผู้ปกครองระหว่างผู้ปกครองที่เลือกโรงเรียนอนุบาลเอกชนและผู้ปกครองที่เลือกโรงเรียนอนุบาลของรัฐ

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ กองแผนงาน สำนักปลัดกระทรวง. 2536. **แนวการจัดการศึกษาระดับ
ก่อนประถมศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

_____. 2546. **คู่มือหลักสูตรก่อนประถมศึกษาพุทธศักราช 2546 อายุ (3-6 ปี)**.
กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

กิติมา ปรีดีดิติก. 2532. **การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น**. กรุงเทพมหานคร:
โรงพิมพ์อักษราพัฒนา จำกัด.

กุลยา ตันติผลาชีวะ. 2542. **ความน่าจะเป็นของการศึกษาปฐมวัยไทย**. วารสารการศึกษาปฐมวัย
4 (6): 9-10.

_____. 2544. **การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองกับโรงเรียน**. วารสารการศึกษาปฐมวัย 3 (24): 7-8.

โกวิท กังสนันท์. 2529. **กระบวนการตัดสินใจด้านบริหารและกรอบความคิดทั่วไป**.
กรุงเทพมหานคร: สำนักบรรณสารการพัฒนา.

เกรียงศักดิ์ เรืองศรี. 2544. **การศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนระดับก่อน
ประถมศึกษา ในโรงเรียนอนุบาลอำเภอ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ
การประถมศึกษาแห่งชาติ**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

จุฬารณ ประจงพันธ์. 2546ก. **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการเลือกโรงเรียน
อนุบาลเอกชน เขตลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร**. กรุงเทพมหานคร:
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

_____. 2546ข. **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการเลือกโรงเรียนอนุบาลเอกชน
เขตลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร**. กรุงเทพมหานคร:
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อ้างถึง นิตยา ประพฤตกิจ. 2539. **การพัฒนาเด็กปฐมวัย**.
กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.

- จุฬารักษ์ ประจงพันธ์. 2546ค. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการเลือกโรงเรียน
อนุบาลเอกชน เขตลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร. กรุงเทพมหานคร:
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อ่างอิง โกวิทช์ กังสนันท์. 2529. กระบวนการตัดสินใจด้าน
บริหารและกรอบความคิดทั่วไป. กรุงเทพมหานคร: สำนักบรรณสารการพัฒนา.
- นันทนา ภาคบงกช. 2537. ประมวลสาระชุดวิชาสัมมนาการปฐมศึกษา.
นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ซัด แก้วมณี. 2545. สภาพและปัญหาการจัดการบริการความปลอดภัยในโรงเรียนอนุบาล
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เขตการศึกษา 3.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. 2521. นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษากับการสอนระดับอนุบาล.
กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- ธิดา พิทักษ์สินสุข. 2542. การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียน. เอกสารประกอบ
การอบรมโรงเรียนเอกชนระดับก่อนประถมศึกษา. กรุงเทพมหานคร:
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน.
- นภเนตร ธรรมบวร. 2542. บริหารการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: เจ้าพระยาการพิมพ์.
- นิพนธ์ กิनावงศ์. 2526. หลักเบื้องต้นเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนและการนิเทศการศึกษา.
กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์พิมพ์เนศ.
- นิตยา ประพฤติกิจ. 2536. การพัฒนาเด็กปฐมวัย. กรุงเทพมหานคร: โอ.เอส.พริ้นท์ติ้ง เฮาส์.
_____. 2539. การพัฒนาเด็กปฐมวัย. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.
- บุญเพ็ญ ภัคดีจิต. 2538. ความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษาระดับอนุบาลของ
โรงเรียนแสงพระที่ปวิทยา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

- ประเสริฐ เชษฐพันธ์. 2542. การบริหารการศึกษา. กรุงเทพมหานคร. บริษัทหงสา จำกัด.
- ประภาพรรณ สุวรรณสุข วินัย รังสินันท์ และ สุมณ อมรวิวัฒน์. 2524. การจัดสถานศึกษาปฐมวัย. **ชุดวิชาพฤติกรรมกรรมการสอนปฐมวัยศึกษา.** นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ปราณี แก้วเจริญ. 2533. หลักการจัดอาหารเด็กปฐมวัย. เอกสารการสอนชุดวิชาการฝึกอบรมครูและ **ผู้เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย.** นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- พนิดา วีระชาติ. 2542. การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน. กรุงเทพมหานคร: **โอ. เอส. พรินต์ติ้ง เฮาส์.**
- พัชรี สวนแก้ว. 2536. การแนะแนวผู้ปกครองของเด็กปฐมวัย. กรุงเทพมหานคร: ดวงกมล.
- พัฒนา ชัชพงษ์. 2532. การจัดประสบการณ์และกิจกรรมสำหรับเด็กระดับก่อนประถมศึกษา. **เอกสารการสอนชุดหลักวิชาการและแนวคิดทางการปฐมวัยศึกษา.** นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ไพบุลย์ แจ่มพงษ์. 2541. การประกันคุณภาพเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา. **วารสารกองทุนสงเคราะห์การศึกษาเอกชน 17 (22): 37.**
- มันทนา รุติदानนท์. 2544. ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนระดับก่อนประถมศึกษาต่อการจัดการ **เรียนการสอนที่พึงประสงค์ของโรงเรียนชุมชนวัดพิชิตปีดาราม.** **วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.**
- เยาวพา เดชะคุปต์. 2541. การศึกษาปฐมวัย. กรุงเทพมหานคร: บริษัทสำนักพิมพ์แม็ค จำกัด.
- _____. 2542. การบริหารและการนิเทศการศึกษาปฐมวัย. กรุงเทพมหานคร: **เอ พี กราฟฟิกส์ ดีไซน์.**
- รพีพรรณ เอกสุภาพันธุ์. 2540. “การประกันคุณภาพการศึกษาเอกชน”. **วารสารกองทุนสงเคราะห์ **การศึกษาเอกชน 10 (12): 11.****

- ราสี ทองสวัสดิ์. 2537. “การบริหารวิชาการในสถานศึกษาปฐมวัย”. **ประมวลสาระวิชาชุดการบริหารสถานศึกษาปฐมวัย**. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- _____. 2542. หลักการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา. **เอกสารประกอบการอบรมโรงเรียนเอกชนระดับก่อนประถมศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: กองโรงเรียนสามัญ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน.
- рінจิตต์ ตรีนุรักษ์. 2545. การบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนเพื่อมุ่งความเป็นเลิศในจังหวัดนครปฐม. **วิทยานิพนธ์ปริญญาโท**, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- รังสิมา ทวีศรี. 2545ก. การบริหารงานโรงเรียนอนุบาลเอกชน จังหวัดนนทบุรี. **วิทยานิพนธ์ปริญญาโท**, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- _____. 2545ข. การบริหารงานโรงเรียนอนุบาลเอกชน จังหวัดนนทบุรี. **วิทยานิพนธ์ปริญญาโท**, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. อ้างถึง กิติมา ปรีดีดิลก. 2532. **การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์อักษรวิวัฒน์ จำกัด.
- วรนาท รักสกุลไทย. 2537ก. นวัตกรรมและเทคโนโลยีประเภทหลักสูตร. **เอกสารการสอหนดหลักวิชาการและแนวคิดทางการปฐมวัยศึกษา หน่วยที่4**. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- _____. 2537ข. การบริหารงานชุมชนสัมพันธ์. **ประมวลสาระวิชาการบริหารสถานศึกษาปฐมวัย**. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- วรสิทธิ สฤกษ์อภิกฤษ์. 2542. **ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาในระดับอนุบาลของโรงเรียนเอกชน ในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- วุฒิชัย จ้างนงค์. 2522. **พฤติกรรมการณ์ตัดสินใจ**. กรุงเทพมหานคร: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- วัชรารณณ์ พัยค์เมธี. 2546. **การศึกษาความต้องการของผู้ปกครองเกี่ยวกับลักษณะที่พึงประสงค์ด้านการจัดการศึกษาปฐมวัย**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- ศศิธร เวียงเหล็ก. 2542ก. **ความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเอกชน ในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.**
- _____. 2542ข. **ความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเอกชน ในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. อ้างถึงสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2531. การจัดประสบการณ์และกิจกรรมสำหรับเด็กก่อนประถมศึกษา. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สามเจริญพาณิชย์.**
- _____. 2542ค. **ความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเอกชน ในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. อ้างถึง พัฒนา ชัชพงษ์. 2532. การจัดประสบการณ์และกิจกรรมสำหรับเด็กระดับก่อนประถมศึกษา. เอกสารการสอน ชุดหลักวิชาการและแนวคิดทางการปฐมวัยศึกษา. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.**
- _____. 2542ง. **ความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเอกชน ในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. อ้างถึง DeRoche, E.F. and Kaiser, J.S. 1980. Complete Guide to Administering School Services. New York : Parker Publishing Company, Inc.**
- ศิริพรรณ ยิ้ม่อง. 2544. **การจัดประสบการณ์ระดับอนุบาล. วารสารการศึกษาปฐมวัย 5(7): 46-48.**
- สมจินตนา วังทอง. 2540. **คุณลักษณะของครูอนุบาลโรงเรียนเอกชนในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.**
- สมศักดิ์ สีนุระเวชญ์. 2542. **มุ่งสู่คุณภาพทางการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด.**
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2540. **คู่มือจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.**

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2548. **มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานและมาตรฐานการศึกษาปฐมวัย.** (Online). แหล่งที่มา: [http://www.obec.go.th/law rule/basic_education_standard.pdf](http://www.obec.go.th/law_rule/basic_education_standard.pdf).
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2524. **หลักการจัดอนุบาลศึกษา.** กรุงเทพมหานคร: ศรีเมืองการพิมพ์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2546. **แนวนโยบายเพื่อการพัฒนาคน. แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ.2545-2549).** (Online). แหล่งที่มา: http://www.onec.go.th/new46/sala/s_4601079.htm.
- สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน. 2546. **เอกสารประกอบการประชุมสัมมนาผู้บริหารโรงเรียนเอกชน เรื่องการพัฒนาการศึกษาปฐมวัย ปทุมธานี. (อัดสำเนา).**
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. 2540. **จรรยาบรรณครูและเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู.** กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สำนักบริหารงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. 2549. **มาตรฐานโรงเรียนอนุบาลเอกชน.** (Online). แหล่งที่มา: <http://www.krisdika.go.th/lawContent01.jsp>.
- สุภาพร เทพยสุวรรณ. 2540. **การสร้างเกณฑ์การจัดบริการสุขภาพในโรงเรียนอนุบาล.** วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุมาลี คุ่มชัยสกุล. 2544. **การสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการศึกษาของเด็กปฐมวัย.** *วารสารการศึกษาปฐมวัย* 5 (11): 12-13.
- สุรัฐ ศิลปอนันต์. 2543. **กระบวนการปฏิรูปโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพ.** กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

- สุวิมล เพ็ชรสุข. 2538ก. ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการเลือกโรงเรียนอนุบาลเอกชนสำหรับให้บุตรหลานเข้าเรียน อำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- _____. 2538ข. ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการเลือกโรงเรียนอนุบาลเอกชนสำหรับให้บุตรหลานเข้าเรียน อำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. อ้างถึง Shull, F.A., Delberg, A.L. and L.L. Cumming. 1970. **Organizational Decision Making**. New York: McGraw-Hill.
- _____. 2538ค. ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการเลือกโรงเรียนอนุบาลเอกชนสำหรับให้บุตรหลานเข้าเรียน อำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. อ้างถึง Harrision, H.A. 1960. **The Managerial Decision-Making Process**. Boston: Houghton Mifflin Company.
- _____. 2538ง. ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการเลือกโรงเรียนอนุบาลเอกชนสำหรับให้บุตรหลานเข้าเรียน อำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. อ้างถึง Simon, H.A. 1960. **The New Science of Management Decision**. New York: Harper & Row.
- สายชน มวกเหล็ก. 2542. ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนอนุบาลเอกชน จังหวัดสระบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. 2546. **คู่มือการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย**. กรุงเทพมหานคร: รงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- อภิสมัย วุฒิพรพงษ์. 2540. การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยในโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัด สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 12. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- อเนก แจ่มจำ. 2544. อันตรายในสถานศึกษา. วารสารการศึกษา กรุงเทพมหานคร 8 (11): 30-33.

- อารมณี สุวรรณपाल. 2537. การบริหารงานสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาปฐมวัย.
เอกสารการสอน ชุดหลักวิชาการ และแนวคิดทางการปฐมวัยศึกษา. นนทบุรี:
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- อารี สันหนวี. 2540. ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการศึกษาปฐมวัย. วารสารการศึกษาปฐมวัย 1 (1): 13-15.
- อารี พันธุ์ณี. 2543. จิตวิทยาการเรียนการสอน. กรุงเทพมหานคร:
บริษัทเลิฟแอนด์ลิฟเพรส จำกัด.
- Albury, R.G. 1977. The Development of Guiding Principles for the Establishment and Organization
for a Pasish Day Nursery School. **Dissertation Abstracts International**.
37 (March 1977): 5687-A.
- DeRoche, E.F. and Kaiser, J.S. 1980. **Complete Guide to Administering School Services**. New
York: Parker Publishing Company, Inc.
- Garcia, C.R. 1986. Theoretical Background to Curriculum Design for Parlo Richn Kindergarten
Students. **Dissertation Abstracts International**. 24 (June 1986): 3593-A.
- Harrison, H.A. 1960. **The Managerial Decision-Making Process**.
Boston: Houghton Mifflin Company.
- Shull, F.A., Delberg, A.L. and L.L. Cumming. 1970. **Organizational Decision Making**.
New York: McGraw-Hill.
- Simon, H.A. 1960. **The New Science of Management Decision**. New York: Harper & Row.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือ

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือ

1. นายกฤษณะ ธีระพงษ์

นักวิชาการศึกษา 8 หัวหน้ากลุ่มส่งเสริมการศึกษาเอกชน
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1

2. อาจารย์ณัฐพันธ์ เดชเจริญ

ครูใหญ่โรงเรียนประชาศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

3. อาจารย์อรพรรณ บุตรกัตัญญ

อาจารย์ประจำสาขาปฐมวัยศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ภาคผนวก ข

หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือ

ที่ ศธ 0513.109/

คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
50 ถนนพหลโยธิน แขวงลาดยาว
เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900

ตุลาคม 2549

เรื่องขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน

สิ่งที่แนบมาด้วย เครื่องมือในการทำวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วยนางสาวธนาวรรณ อัครราชันย์ นิสิตปริญญาโท สาขาปฐมวัยศึกษา ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “เหตุผลในการตัดสินใจเลือกโรงเรียนอนุบาลเอกชนของผู้ปกครองในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา” ภายใต้การควบคุมของคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ คือ ดร.ชลาธิป สมหาหิโต และ ผศ. ดร. ปัทมาวดี เล่ห์มงคล

การวิจัยครั้งนี้ จำเป็นต้องดำเนินการตรวจสอบความตรงของเครื่องมือวิจัย เพื่อนำผลการตรวจสอบเครื่องมือมาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือให้มีคุณภาพต่อไป คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ประจําตัวนิสิตพิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ความสามารถในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัยดังกล่าว และคำแนะนำของท่านจะเกิดประโยชน์ต่อการสร้างเครื่องมือในการวิจัยให้มีคุณภาพ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการทำวิทยานิพนธ์ของ นางสาวธนาวรรณ อัครราชันย์ ในครั้งนี้

หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผศ.ดร. พนิต เข้มทอง)
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

ภาควิชาการศึกษา

โทร 0-2579-7114

ภาคผนวก ค

รายชื่อโรงเรียนที่เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

รายชื่อโรงเรียนที่เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

1. โรงเรียนจิระศาสตร์วิทยา
2. โรงเรียนประชาศึกษา
3. โรงเรียนศิริเสนาวิทยา
4. โรงเรียนสุนทรวิทยา
5. โรงเรียนอนุบาลบ้านครุฑ
6. โรงเรียนอนุบาลรัตนันท์

ภาคผนวก ง

หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

ที่ ศธ 0513.109/

คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
50 ถนนพหลโยธิน แขวงลาดยาว
เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900

พ陆ศจิกายน 2549

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้บริหาร โรงเรียน

สิ่งที่แนบมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วยนางสาวธนาวรรณ อัครราชันย์ นิสิตปริญญาโท สาขาปฐมวัยศึกษา ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “เหตุผลในการตัดสินใจเลือกโรงเรียนอนุบาลเอกชนของผู้ปกครองในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา” ภายใต้การควบคุมของคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ คือ ดร.ชลาธิป สมานิติโต และ ผศ. ดร. ปัทมาวดี เล่ห์มงคล

การวิจัยครั้งนี้ จำเป็นต้องดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ปกครองที่มีบุตรหลานศึกษาอยู่ในโรงเรียนเอกชน ระดับชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 1 ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งเป็นกลุ่มประชากรในการวิจัยครั้งนี้ เพื่อนำข้อมูลที่ไปประกอบการทำวิจัยให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายสุรชัย ประเสริฐสรวย)

รักษาการแทนคณบดีคณะศึกษาศาสตร์

ภาควิชาการศึกษา

โทร 0-2579-7114

ภาคผนวก จ
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถาม**เรื่อง****เหตุผลในการตัดสินใจเลือกโรงเรียนอนุบาลเอกชนของผู้ปกครอง
ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา**

แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเก็บรวบรวมความคิดเห็นและความต้องการของผู้ปกครองเกี่ยวกับการตัดสินใจส่งบุตรหลานเข้าเรียนโรงเรียนอนุบาลเอกชนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาด้านต่างๆ เพื่อใช้เป็นแนวทางสำหรับการวางแผนการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยได้อย่างเหมาะสมและเป็นไปตามความต้องการของผู้ปกครองอย่างแท้จริง ข้อมูลจากแบบสอบถามนี้จะนำมาใช้เพื่อการวิจัยเท่านั้น ดังนั้นจึงขอความกรุณาจากท่านตอบแบบสอบถามทุกข้อตามความเป็นจริง โดยไม่เว้นข้อหนึ่งข้อใดไว้เพื่อประโยชน์ในการวิจัยและกรุณาส่งคืนครูประจักษ์ภายในวันศุกร์ที่ 17 พฤศจิกายน 2549

แบบสอบถามชุดนี้ แบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ปกครอง

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกโรงเรียนอนุบาลเอกชนของผู้ปกครอง

ขอขอบคุณอย่างสูงที่ให้ความร่วมมือ

ผู้วิจัย

แบบสอบถาม

เรื่อง

เหตุผลในการตัดสินใจเลือกโรงเรียนอนุบาลเอกชนของผู้ปกครองในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ปกครอง

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ หน้า หรือเติมข้อมูลเกี่ยวกับตัวท่านตามความเป็นจริง

เพศ ชาย หญิง

อายุ ต่ำกว่า 20 ปี 21-30 ปี
 31-40 ปี 40 ปีขึ้นไป

วุฒิทางการศึกษาสูงสุดของท่าน

ประถมศึกษา มัธยมศึกษา
 อนุปริญญา ปริญญาตรี
 สูงกว่าปริญญาตรี

ท่านประกอบอาชีพ

รับจ้าง ประกอบธุรกิจส่วนตัว
 รับราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ
 อื่นๆ .....

ท่านเกี่ยวข้องกับนักเรียนในฐานะใด

บิดา มารดา
 ผู้ปกครอง (ปู่ย่า ตายาย และอื่นๆ)

รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของท่าน (ให้ตอบรายได้หลักของครอบครัว)

ต่ำกว่า 5,000 บาท 5,001-10,000 บาท
 10,001-50,000 บาท มากกว่า 50,000 บาท

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกโรงเรียนอนุบาลเอกชน
ของผู้ปกครอง

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความคิดเห็นที่ใช้ในการตัดสินใจ
เลือกโรงเรียน

หมายเหตุ

- 5 หมายถึง ระดับความคิดเห็นที่ใช้ในการตัดสินใจเลือกโรงเรียนมากที่สุด
- 4 หมายถึง ระดับความคิดเห็นที่ใช้ในการตัดสินใจเลือกโรงเรียนมาก
- 3 หมายถึง ระดับความคิดเห็นที่ใช้ในการตัดสินใจเลือกโรงเรียนปานกลาง
- 2 หมายถึง ระดับความคิดเห็นที่ใช้ในการตัดสินใจเลือกโรงเรียนน้อย
- 1 หมายถึง ระดับความคิดเห็นที่ใช้ในการตัดสินใจเลือกโรงเรียนน้อยที่สุด

เหตุผลในการตัดสินใจ	ระดับความคิดเห็นที่ใช้สำหรับการตัดสินใจ เลือกโรงเรียน				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
งานวิชาการ					
1. โรงเรียนใช้หลักสูตรการเรียนการสอนเหมาะสมกับวัยของเด็ก					
2. โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมเล่นิทานและกิจกรรมดนตรีให้เด็กอยู่เสมอ					
3. มีการจัดกิจกรรมและแหล่งเรียนรู้ในห้องเรียน					
4. โรงเรียนมีการปรับปรุง พัฒนาการจัดประสบการณ์และกิจกรรมอยู่เสมอ					
5. การจัดการเรียนการสอนมุ่งให้เด็กให้มีความรู้ทางร่างกายอารมณ์สังคมและสติปัญญา					
6. มีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นภาษาอังกฤษควบคู่ด้วย					
7. การเรียนการสอนมุ่งเน้นเพื่อสอบเข้าป.1 โรงเรียนที่มีชื่อเสียง					
8. การเรียนการสอนมุ่งเน้นเพื่อสอบเข้าป.1 โรงเรียนที่มีชื่อเสียง					
9. มีการจัดกิจกรรมให้เด็กคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น					
10. มีการประเมินพัฒนาการของเด็กทั้งทางร่างกายอารมณ์สังคมและสติปัญญา					
บทบาทหน้าที่ของครู					
1. ครูยิ้มแย้มแจ่มใส เป็นมิตรกับเด็ก					
2. ครูพูดจาไพเราะอ่อนหวานกับเด็ก					
3. ครูให้ความรักและความสนใจเด็กเท่าเทียมกัน					
4. ครูให้กำลังใจเด็กด้วยการชมเชยยกย่องเมื่อเด็กทำงานสำเร็จ					
5. ครูแสดงกิริยาท่าทางต่อเด็กเหมาะสมตามที่ผู้ปกครองไว้วางใจ					
6. ครูสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนให้สนุกสนาน					
7. ครูมอบหมายงานโดยคำนึงถึงความสามารถของเด็ก					

เหตุผลในการตัดสินใจ	ระดับความคิดเห็นที่ใช้สำหรับการตัดสินใจ				
	เลือกโรงเรียน				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
8.ครูเข้าใจในความแตกต่างของเด็กแต่ละคน					
9.ครูส่งเสริมให้เด็กทำงานร่วมกัน เพื่อฝึกการเข้าสังคม					
10.ครูไม่แสวงหาผลประโยชน์จากเด็ก					
11.ครูฝึกให้เด็กสามารถช่วยเหลือตนเอง					
12.ครูใช้วิธีลงโทษเด็กเหมาะสมกับสถานการณ์					
13.ครูจัดอุปกรณ์การเรียนการสอนเพียงพอต่อจำนวนนักเรียน					
14.ครูแจ้งผลการเรียนให้เด็กทราบเป็นระยะเพื่อให้เด็กประเมินความสามารถของตนเอง					
15.ครูให้ความร่วมมือกับผู้ปกครองในการแก้ปัญหาเด็ก					
16.ครูมีการพัฒนาตนเองและแสวงหาความรู้ใหม่ๆ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน					
17.ครูมีคุณวุฒิด้านการสอนระดับอนุบาล					
อาคารสถานที่และการจัดสภาพแวดล้อม					
1.โรงเรียนตั้งอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดี ปราศจากมลภาวะทางกลิ่น เสียงหรือสิ่งที่เป็นอันตรายอยู่ข้างเคียง					
2.โรงเรียนตั้งอยู่ใกล้บ้าน					
3.โรงเรียนตั้งอยู่ใกล้ที่ทำงาน					
4.อาคารเรียนและอาคารต่างๆแข็งแรง มั่นคง ปลอดภัย มีปรับปรุงซ่อมแซมให้อยู่ในสภาพที่ดีอยู่เสมอ					
5.การวางผังของอาคารเรียนเหมาะสมกับพื้นที่โรงเรียน					
6.บรรยากาศโดยรอบร่มรื่นมีการปลูกต้นไม้และพืชประดับต่างๆสวยงาม					
7.มีพื้นที่ให้เด็กได้ทำกิจกรรมกลางแจ้งได้เหมาะสมและปลอดภัย					
8.สนามเด็กเล่นกว้างขวาง เครื่องเล่นเพียงพอ แข็งแรง คงทน ปลอดภัยและเหมาะสมกับเด็กอนุบาล					
9.มีการจัดทำป้ายนิเทศตามหน่วยการสอนหรือเรื่องที่เด็กสนใจบริเวณรอบๆโรงเรียน					

เหตุผลในการตัดสินใจ	ระดับความคิดเห็นที่ใช้สำหรับการตัดสินใจ				
	เลือกโรงเรียน				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
10.จำนวนห้องเรียนและขนาดของห้องเหมาะสมกับจำนวนเด็ก					
11.ห้องเรียนมีแสงสว่างเพียงพอและอากาศถ่ายเทสะดวก					
12.โต๊ะ เก้าอี้มีขนาดและจำนวนเหมาะสมกับเด็ก					
13.สื่อและของเล่นในห้องเรียนมีจำนวนเพียงพอ					
14.มีตู้หรือชั้นในการเก็บเครื่องใช้ส่วนตัวของเด็ก					
15.จัดแต่งบรรยากาศห้องเรียนสวยงาม มีการแสดงผลงานของเด็ก					
16.ห้องน้ำ ห้องส้วมสะอาด ถูกสุขลักษณะ					
17.ห้องน้ำ ห้องส้วมติดตั้งอุปกรณ์ที่เหมาะสมกับเด็กอนุบาล					
ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และโรงเรียนกับผู้ปกครอง					
1.สนับสนุนงานของชุมชน เช่น การให้บริการด้านอาคารสถานที่ เครื่องอำนวยความสะดวกต่างๆ					
2.มีกิจกรรมร่วมกับชุมชนเป็นประจำ					
3.มีการปรับปรุงหลักสูตรและการเรียนการสอนตามความต้องการของชุมชน					
4.ส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้ปกครองเข้าร่วมกิจกรรมกับทางโรงเรียน					
5.เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน					
6.มีเอกสารหรือข่าวสารติดต่อกับผู้ปกครองอย่างสม่ำเสมอ					
7.เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองนำเด็กมาทำความคุ้นเคยกับโรงเรียนก่อนเข้ารับการศึกษา					
8.มีการจัดประชุมครูและผู้ปกครองประจำปี					
9.มีการรายงานความก้าวหน้า พฤติกรรมและพัฒนาการของเด็กอย่างสม่ำเสมอ					

เหตุผลในการตัดสินใจ	ระดับความคิดเห็นที่ใช้สำหรับการตัดสินใจ				
	เลือกโรงเรียน				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
10. ผู้ปกครองสามารถเยี่ยมเด็กหรือขอพบครูได้ตลอด					
งานบริการนักเรียน					
งานอาหารและโภชนาการ					
1. จัดบริการอาหารเสริมและอาหารกลางวันที่สะอาด และมีคุณค่าตามหลักโภชนาการและมีปริมาณเพียงพอต่อความต้องการของเด็ก					
2. มีป้ายคิดรายการอาหารกลางวันไว้อย่างชัดเจน					
3. มีการฝึกสุขนิสัยที่ดีในการรับประทานอาหาร					
4. จัดเตรียมอาหาร โดยคำนึงถึงความต้องการและความชอบของเด็ก เช่น ขนาด สี กลิ่น รส					
งานบริการรถรับส่ง					
1. มีการจัดยานพาหนะ ตลอดจนความปลอดภัยในการจัดบริการรถรับ-ส่งนักเรียน					
2. พนักงานขับรถและผู้ควบคุมดูแลเด็กได้รับการคัดเลือกเป็นอย่างดี					
3. มีมาตรการในการช่วยเหลือและป้องกันอุบัติเหตุ					
4. จำนวนนักเรียนต่อรถแต่ละคันมีความเหมาะสม					
งานด้านสุขภาพอนามัย					
1. มีการตรวจสุขภาพเด็กเป็นประจำ					
2. แอ้งบันทึกสุขภาพและการเจริญเติบโตของเด็กให้ผู้ปกครองทราบทุกภาคเรียน					
3. โรงเรียนมีข้อกำหนดเกี่ยวกับเด็กป่วยเพื่อไม่ให้ส่งผลต่อเด็กสุขภาพดี					
4. มีครูที่มีความรู้ความสามารถในเรื่องการปฐมพยาบาลประจำอยู่ที่ห้องพยาบาล					
5. มีกิจกรรมที่ปลูกฝังและส่งเสริมสุขภาพอนามัยแก่เด็กหลายรูปแบบ					
ค่าธรรมเนียมการเรียนและค่าธรรมเนียมอื่นๆ					
1. ค่าเล่าเรียนมีความเหมาะสม					
2. ค่าใช้จ่ายในกิจกรรมพิเศษเหมาะสม					

เหตุผลในการตัดสินใจ	ระดับความคิดเห็นที่ใช้สำหรับการตัดสินใจ เลือกโรงเรียน				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
3. ผู้ปกครองสามารถเบิกค่าเล่าเรียนได้					
4. ผู้ปกครองสามารถจ่ายค่าเล่าเรียนเป็นงวดได้					

ประวัติการศึกษา และการทำงาน

ชื่อ –นามสกุล	นางสาวธนาวรรณ อัสวราชันย์
วัน เดือน ปี ที่เกิด	3 มกราคม 2526
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
ประวัติการศึกษา	ศึกษาศาสตร์บัณฑิต สาขาภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยศิลปากร